

Cseremisiz szótár.

(Hetedik közlemény.)

šera (cs.) bierwürze Gn.

šerbā körisfa; esche Tr.

šerbākā csorba; scharte Tr.

šerda orr; nase (?) — *tolzoštak tendan šerdagočen lekmeško telanda kočkašta šol lieš* egész hónapig míg orrotokon kijön, lesz nektek enni való hús; einen ganzen monat, bis es euch an der nase herauskommt, werdet ihr fleisch haben Ist. 79.

šere kovásztalan, sóttalan; ungesalzen; ungesäuert Gn. Bd.

Tr. *širā* (m.) Bd. *širō* (m.) M. 71. id. édes; süss Ocs. 90. *šero* id. P. 20. 45. — *šere kinde* pogácsa; fladen Ocs. 90. *šero kindo* id. Ist. 128. *šerginde* id. Tr. *š.-ušmén* rettig; *бушма, šerem-temön* fogát elvásította; hat sich die zähne stumpf gemacht, untatta; war ihm lästig Tr.

šerem (cs.) gőz; dampf Tr.

šer-embál v. *šer-bál* id. Tr.

šeremét szegényke, kedves; der arme, liebe Bd. *šeremét* милый, любезный Tr.

šeréye keszeg; cyprinus rutilus Tr.

šerenge fűzfa; weidenbaum P. 45. — cf. t. *jirek* erle.

šerengö (cs.): *š.-šinžan* barna szemű; mit braunen augen P. 47. — cs. *šüreň*.

šerewa (r.) rovásos fa; kerbholz Gn. loos Tr. — cf. r. *жребіи* werkzeug zum wahrsagen Gn.

šergaldar- (cs.) tele, végig kiabál; mit geschrei erfüllen P. 56. cf. *sigrém*.

šergaltám bokkrétát szétszed; ein sträusschen auseinander theilen; eltép; zerreißen Tr. — cf. t. *jirt-* (жырт- Voskr.) cs. *šort-*.

šergaltém reng, hullámszik; sich schaukeln, fluthen, *šergáltoš* hullámszás; wallung Tr. — cf. t. *sir-* sich wiegen.

šergaş (cs.) gyűrű; ring P. 56. Ist. 41. *šörgaş* Ocs. 30. *šergáš* (m.) *šārgáš* (m.) *širgáš* Bd. id. *šergáš* id. Tr.

1. *šeré* fésű; kamm P. 26. *гребень* Tr. M. 29.

2. *šerge* drága; theuer Gn. *šerge* Bd. Tr. *šergo* M. 71. *šergo*

Ist. 64. *šerga* Bk. 20. id. — *šerge akašan* wertvoll Ocs. 46. *šerge-akán* Tr. *šergakán* (m.) Bd. *sergäkän* M. 75. id. *šergäkän* edelstein, rubinstein M. 64.

šergeštár- drágává tesz; vertheuern Pu. 17.

(wéd-) *šergoltš* hullám; welle Tb. 247.

šeroktal- fűszerez; würzen P. 51. — cf. *šere*.

šermot fék; zügel Tr. — *šermot* (k.) *šermoc* (ny.) Weske 35. id.

šerňa fűzfa; weidenbaum — *š. gočko* barka; osterpalme; верба Tr.

šerpeštár- szétforgácsol; zersplittern, *šerpešt*- sich zersplittern Tr. — cf. *šorpe*.

šert (r.) ördög, elkárhozott; teufel, verdammter; чортъ, окаянный Tr. *širt* gonosz; böse; злой Tr.

šertne fűzfa; weidenbaum NyK. 6, 200. *šertne-pu* лозина Tr.

šeske meny; schwiegertochter; jüngere schwägerin Bd. Gn. Tr. *šeskö* M. 8. *šeskä* (m.) *šeska* (m.) Bd. id. — cf. *šaske* nörz; норка cs. *šaske* kirg. *šeske* Zol.

šeste (r.) rúd, pózna; stange; шесть Gn.

šetem (cs.) kikel, kicsirázik; aufgehen, aufkeimen — *šitem* (m.) *šotém* id. Tr. *šetedem* fr. *šitiktem* (m.) caus. Bd.

ševokš, *ševokš* nagy bőrszak; ledersack Bd. *šowokš* id. Tr.

šewer (cst.): *š. waštár* fürdőseprő; badebesen, *šibir-w.* id. Tr.

ši . . . v. *še* . . . *šo* . . . *šü* . . .

ši ezüst; silber Gn. Tr. a *fa rétege*; baumschicht; слоёй дерева Tr. — *ši-pundó* silbergeld P. 17. *ši kol* harcsa; hecht; сомъ Tr. M. 43. *ši-gol* (m.) salmo salax Bd. bohne; боёбъ Tr.

šiam megver; schlagen Bd. Tr. Ist. 276. kovácsol; schmieden M. 67. csépel; dreschen P. 4. — *šiam* (m.) Bd. M. 67. *šiedem* fr. *šidem* (m.) fr. *šiedalam* fr. Bd. *šiedäläs* (m.) sich herumschlagen M. 37. — *šiktem* (m.) vereti magát; sich schlagen lassen Bd. — *wujom š. panaszol*; klage führen Gn. Bd. Tr. Ist. 136.

šialtalam füttyül; pfeifen Gn. 75. *šiald*- hangzik; erklingen P. 27. vijjog; schreien (habicht) P. 55. — cf. cs. *šowla*- t. *šaula*- *šialdōš* fuvola; flöte P. 27.

šiaršás brustlatz der frauen aus münzen auf ein rothes band genäht Tr.

šibä (cs. m.) sors; das loos Bd. *šivü* (m.) *švü* (m.) id. *šowä*, *šowä* id. Tr. *šiba* (m.) NyK. 6, 213. — *šibäm šuas* das loos werfen Bd.

šič (imperat.) ülj le; setze dich P. 6. *šičšo* (imperat.) möge stehen bleiben P. 32. — *šicmažam* ültet; setzen Km. 5. *šičme*, *šecme ver* ülöhely; sitzplatz Bd. — *šičmo* csendes; ruhig P. 18. — cf. *šinžem*.

šič korom; russ Tr. — cf. *šekš*, *šikš*.

šičlem araszszal mér; mit der spanne messen Gn. — cf. *šec*.

šidä (m.) fabel; mark des holzes Bd.

šide harag; gyűlölet; zorn, hass Gn. Bd. Tr. Ocs. 9. — *šede*, *šedä* (m.), *šida* (m.) Bd. *šodo* Bk. 47. Ist. 33. *šodo* (ny.) *šedé* (k.) Weske 26. id.

šideškem haragszik; zürnen Bk. 45. Máté 21, 15. — *šidöškém* Tr. *šedeškém* Car. 35. j. *šedešk-* M. 92. *šedeškém* Bd. *šideškém* (m.) Bd. id. *šideškenás* свирѣть Tr. — *šidešt-* megharagszik; zornig werden G. 21. — *šideštär-* megharagit; erzürnen (trans.) Km. 13. *šidaštarem* Bd. *šidoštarem* Tr. *šidoštarem* Tr. id.

šidoráš fon; spinnen Tr. — cf. *šüdor*.

šidoš abroncs; reif (am fasse) Tr. *šodoš* id. ibid.

šidrälaš lábával kapar, bókol; mit den füßen scharren, sich verbeugen; шаркать ногами Tr.

šigás lerág; abnagen; точить, извѣдать (о червяхъ) Tr.

šiga (cs. m.) féreg; wurm; древесный червь Tr. — cs. *šüge*.

šigaláš újra kijavít; vom neuen ausbessern; перечинивать Tr.

šigiltoš (m.) alkalom, ok; gelegenheit, ursache Bd.

šikäláš (cs.) kopogtatni; klopfen M. 42.

šikar (t.) czukor; zucker Pu. 44.

šil klaffermaas; мѣра съ сажень Tr.

šil-širpe szegecske, czövekszeg; nietnagel; заусеница Tr. *šil-širpoš* id. ibid. — cf. r. шило + *šorpe*.

šiläpa fulánk, éle vlminek; stachel, schneide, kígyó nyelve; zunge der schlange; жало Tr. — cf. *šil* (-*širpe*).

šiltáš összeforraszt; zusammenlöthen; спаивать, сливать Tr. — cf. *širatem*.

šiltoš hókéreg; schneerinde; черепь свѣжный Tr.

šime, *šimé* v. *šeme*.

šimel sok; viel Gn. 47.

šimlém kikutat; ausforschen; вывѣдывать Tr. — cf. t. *šina*-prüfen.

šimsér (t.) falánk; vielfrass, gierig; обжора, жадный Tr. — t. *samsra*- обжираться Voskr.

šin (r.) sín; schine Tr.

šináltáš kínál, megvendégel; bewirten, zum essen nötigen; подчивать Tr.

šindém v. *šondém*.

šindök (cst. m.) láda; kiste Bd.

šintorláš kiver pénzt; ausprägen (münze); вычеканивать Tr.

šinžiš kék; blau; синій — *šinžimemdáš* blau färben, *šinžišemám*, — *šimältám* kékül; blau werden Tr.

šinža szem; auge Gn. *šinzá* Tr. Bd. *šinžá*, *šinža*, *šinžä* (m.) *šinzá* (m.) Bd. *šinča* Bk. 48. *šinža* NyK. 6, 196. id. — blick G. 50. — Össz. *š.-sol* szemöldök; augenbraue G. 76. *š.-ol*, *š.-ul* id. Bd.

ś.-çal id. Tr. *ś.-pun* szempilla; wimpern Bd. *ś.-pudá* hályog; staar Tr. *ś.-raś* augenlied Tr. — *vüt-ś.* kútfő; quelle Bd. Uf. 87. j. *eyer-ś.* id. Uf. ibid. *pamaś-ś.* id. Uf. ibid. *pel śinžan* félszemű; einäugig Bd. *śinžan uśšo* varázsló; zauberer P. 12. Bd. — *śincalan kojšo* sichtbar Ist. 7. *śinčaś kojšo* id. Ocs. 6. *śinčaś kojdemo (kojtomo)* unsichtbar ibid. cf. *śonča.*

śinžadár gálicz, vitriol; купоросъ Tr.

śinžal só; salz — *śanzál* (m.) *sanzál* (m.) Bd. *śončál* id. Tr. — *śinžalán* gesalzen Bd.

śinžalán-śudo sóska; sauerampfer Tr. — cf. *śinžal.*

śinžaldem sóz; salzen Bd. *śončaltém* id. Tr. *śinžaltem* NyK. 6, 195. *śanzáltém* (m.) id. bossant; erbittern Bd. *śanzalaltam* (m.) megsózat; einsalzen lassen Bd.

śinžaluk szemüveg; augenglas Bd. *śončálok* id. Tr.

1. *śinžem* tud, ismer; wissen, kennen Gn. — *śinžem* P. *śinčem* Bk. Ocs. Ist. *śinžem* Bd. *śinžem* NyK. 6, 195. *śinžäs* Km. 17. *śonžem* Pu. 35. *śončém* Tr. id. — *śinžeme* tudvalévő, ismeretes; bekannt Bd. *śinčotome* unbekannt Ocs. 14. *śinčodemo* id. Ist. 18. — *śinžem* besuchen G. 67.

2. *śinžem* megáll; stillstehen Gn. — ül; sitzen Gn. *śinžém* Bd. *śinžém* P. id. *śončém* id. Tr. *śinč-* Bk. Ocs. *śinžold-* G. 42. *śinželdam* fr. Bd. — *śinžam* leül; sich setzen Gn. *śinžam* Bd. *śinžam* P. 6. *śinžam* NyK. 6. 195. *śinžam* untergehen (von der sonne) Gn. — *śinžiktem* leültet, marasztal; zum sitzen einladen, zurückhalten (den gast), *śinželdem* szálldogál; flattern (von einem sitz zum anderen) Bd. — *kośken śinčon* elszáradt; verdorrte Ocs. 38. *keče śinžas* a nap leáldozik; die sonne geht unter Bd. *keče śečmaś* sonnenuntergang Bd. — cf. *śečme, sič, śindem, śondem.*

śip (r.) sonde; шупъ Tr.

śipka bölcso; wiege Gn. 48. Ringw. *śepká* id. Tr. *śépká* Bd. — cf. r. зыбка.

śipkán (m.) konkoly; lolium Bd. *špergula*; торица Tr. szalma; stroh NyK. 6, 213.

śivátaśa veszedelmes; verderblich; гибельный Tr. — cf. *śirt, śert.*

śircá v. *śirt, śert* id. Tr.

1. *śire* (m.) gyakran; oft Bd. Tr. häufig Tr. *śeren* oft Bd. üppig, weitläufig Tr. — ? cf. r. шире.

2. *śire* (cs.) borona; egge M. 33. — *śiräs* boronál; eggen M. 21. Tr. — cs. *šüre.*

śirge lombos fa, erdő; laubholz, laubwald Tr.

śirnalás széttipor, szétnyom; zertreten, zerdrücken; раздавливать Tr. *śirlem* zerfallen, einstürzen ibid. — cf. *śerém* 2.

śiršaśluk (m.) kenőcs; salbe BL. 23, 56.

śišdalás (*śindalás?* sic) felállít, elültet; aufstellen, ver-

šišér-šuda vad saláta; wilder salat; дикий салат, молочникъ трава Tr.

šišgátá polosy na nebě Tr. — cf. t. *šizik* strich.

šiškalťás (t.) fütüül; pfeifen — *šiškilaltén-giráš* kifütüül; auspfeifen, auszischen Tr. — t. *šizgir*.

šišpok (cs.) fülemile; nachtigall Tr. — cs. *šopéok*.

šištarém viaszszal beken; mit wachs einreiben Tr. — cf. *šište* 1.

1. *šište* (*šišto*) viasz; wachs Tr. Gn. 56. — *šošto* Pu. 45. *šošte*, *šoštä* (m.) Bd. *šošťe* M. 18. *šüstö* NyK. 6, 201. — sárga; gelb Gn.

2. *šište* harkály; specht Gn. Tr. NyK. 6, 201. *šišťe* id. M. 41. *šišťo* id. P. 27.

3. *šište* (t.) pohár; becher š. *kudor korka* becher aus maserholz G. 74. — t. *šišä* kleines fläschchen Bál.

4. *šište* szij; riemen, *šišta* id. Bd.

šit (cs.) negyed; viertel M. 56. четверть аршина Tr.

šitkada (m.) tökéletes, erős; vollkommen, stark, — kivált; besonders Bd. *šitkada*, *šitkadala* (m.) id. ibid. *šitkada* nagyon, kivált; sehr, besonders Tr.

šitlem v. *šiclem* id. G.

šiwāl nyál; speichel — *šiwālam* köp; spucken — *šiwālša-šajtán* csiga; schnecke; улитка Tr. — cf. cs. *silige* t. *selägäj* speichel.

šizám (est.) érez, tapasztal; fühlen, empfinden, erfahren Gn. Bd. fölébred; erwachen Bk. 40. *šizám* (m.) id. Bd. — *šožám* Tr. — *šizám* lát; sehen Ocs. 40. Ist. 210. erwachen Ist. 246. *šizdeák wdrág kolomás* váratlan, hirtelen halál; unerwarteter, plötzlicher tod Tb. 244. — *šištar* fölkelt; aufwecken Bk. 94. *šištarém* привожу въ чувство, внушаю Tr. — cs. *sis*- t. *siz*-.

šizmās szív; herz M. 68. — cf. *šizám*.

šo . . . v. *še* . . . *ši* . . . *šü* . . .

šobaga (t.) sors; loos Ist. 142. *šibaga* Tr. *šowaga* Ocs. 100. *šobagam koškaš* sorsot vetni; das loos werfen Ist. 142. *šobagam kudalten ulut* id. Ist. 185. — cf. *šibä*.

šočto: *kočkáš š. góčen óžno* mielőtt enni leülsz; bevor du zum essen dich setzst Bk. 57. — cf. *šečme*, *šičme*.

šočka mogorva; mürrisch Gn.

šodaj búza; weizen Gn. Tr. *šedáng* id. Bd. *šidán* NyK. 6, 193. — *šem šodaj* pohánka; buchweizen Bk. 34. *šeme* š. id. Tr.

šodán rossz; schlecht M. 11.

šogán (cs.) csipkerózsa; hagebutte Tr.

šogar koporsó; sarg Tr. — *šigar* sár; grab Préd. š.-*woném* sár; grab *šogártla* temető; kirchhof Tr.

šögöläs lehámoz; abschälen; лупить M. 92.

šogole szömörces; warze Gn. Tr. *šegele* id. Bd. *šegoľ* id. Tr. — cf. cs. *šobň* id.

šogoltoš hiba, gyarlóság, fogyatkozás; mangel, gebrechen; поро́къ, недостато́къ Tr. — *šogoltošan* князникъ ibid. — cf. cs. *šogam-* t. *jugalt-* verlieren.

šogor szűk; eng P. 3. *šogor* id. Ist. 211. Tr. *šögör*, *šeger* id. Bd. *šigor* id. Gn. — sürgős, sietős; eilig P. 8. [*šigirčik*

šogorčok, *šongorčok* (est.) seregély; staar Tr. — cs. *šongoré* t. *šogorcém* szűkit, szorit; beengen Tr. *šogaremdém* id. Tr. *šögöremdém* id. Bd. *šogoremd-* bedrängen Tb. 207. *šegerem* szorit; drücken, beengen Bd. *šögöremam* eng werden Bd.

šökö-šökö (onomat. das Geräusch beim aufpicken der hühner) Tr.

šokšám füstöl; rauchen — *šok-šoktém* räuchern, rauch machen — *šokšajám* geräuchert werden, mit rauch bedeckt werden, *šokšajdém* (trans.) Tr.

šol hús; fleisch Uf. 36. Car. 34. Gn. Bk. 39. Ocs. 21. *šil* Bd. *šil* Tr. *šel* (m.) *šél* (m.) Bd. id. — *šilgoč* *lektés* húshagyó; letzter fastenstag; *šilško-purá* húsvét; ostern (der erste fleischtag nach den fasten) Tr.

šolem elfut; weglaufen, entrinnen Bk. 56. Ocs. 72. Ist. 109. *šilám* id. Bd. *šiltás* id. Tr. *šiltem* (m.) elfordit; abwenden (das auge) Bd. — *šilše* *saldak* szökött katona; desertirer Bd. *šilše* landstreicher Tr.

šolam elrejtőzik; sich verbergen P. 1. 58. Gn. Uf. 7. Car. 7. *šolam* (ny.) *šulam* (k.) titkol; geheim halten Weske 24. *šilám* sich verbergen Tr. *šilanás* id. ibid. — *šolon* titkon; geheim (adv.) Ist. 212. Ocs. 24. Zag. 41. *šolon* *utaralt-* retten Ist. 111. *šolon* *ilemo* *wer* *menedék*; asyl Ist. 111. — *šolt-* elrejt; verbergen Ocs. 64. *šol* heimlichen G. 16. — *šolastaš* verbergen Uf. 7. Car. 7. *šiltém* id. sich verbergen Tr.

šolá-kol (cs.) süllő, fogas; lucioperca Tr. — cs. *šolla* *pola* cf. *šol* zahn.

šoldormá orsó czérna nélkül; spule ohne zwirn; цѣвка безъ нитокъ Tr.

šolejá (r.) hámszíz, nyakló; kummetriemen; шлея Tr.

šolkamá бромка Tr.

šoltal-: *kalokom* *osalon* *ilomoštlan* *šoltala* *ulmaš* a népet rossz élete miatt korholta; er schilt das volk wegen seines schlechten lebenswandels Uf. 96.

šoldar *šaldar* onomatopoetisches wortgebilde, das eine (flatternde, brodelnde) bewegung darstellt Gn. 78.

šoldórgo szép, édes, hizelgő; schön, süß, schmeichelnd (?) oder: klingend (? t. *šaltira-* cs. *šaldort-*): *š. šere šomák* süsse worte P. 19.

šolož a ló dereka; der untere theil des rüchens, das kreuz (bei pferden) Gn. 59. *šiliž* die gegend am kreuzbein NyK 6, 201.

šom, šoc, šna, šta (*šém, šéc* k. Weske 26.) v. *oš*.

šoma (t.) sima; glatt Gn. 71. Tr. *šomošo* id. (?) Zag. 66. — *š. puč* engelwurz; angelica (pflanze) Tr. — *š.-wuč* id. P. 51. schilf P. 24.

šomákšo a fejkötő lelóggó hátsó része; der herabhängende hintere theil der tscheremissischen weibermütze P. 28.

šomarém a szájat a harapáshoz összeszorítani; den mund (zum beissen) zusammenziehen Gn.

šomatém vigasztalni; trösten Ist. 250. Bk. 46. hizeleg, vele érez; schmeicheln, mitempfinden Tr. *šomantém* id. ibid. — *šomat-lás* geschmeichelt werden Tr.

šomat v. *šomákšo* id. rubus saxatilis Tr.

šoy sűrű; dicht, fest Tr.

1. *šoyaš* megijeszteni; erschrecken Car. 46. Uf. 48.

2. *šoyaš* (t.) próbára tesz; auf die probe stellen Car. 31. Uf. 32. — t. *šina-* prüfen, versuchen Bál.

šona-šowóčo a cseremisz asszonyok hegyes fejkötője; die spitze haube der tscheremissenweiber Gn. gesticktes (spitziges) hütchen G. 70.

šoná (cs.) szúnyog; mücke Gn. Ocs. 43. Ist. 60. Tr. *šengá, šingá* (m.) Bd. id. *šəňä-wlä* insekten M. 60. — *orá-š.* légy; fliege Bd. Tr.

šoyal- illik; passen *tor alašat torta koklaš ok š.* der braune wallach passt nicht in die gabeldeichsel Pu. 42. befér, *kiwitka körgeš ok š.* nem fér el a szánban; hat nicht raum im reiseschlitten ibid. — cf. *šondal-*.

šoyalok (cs.) ponyva; placke G. 47. szunyogháló; netz gegen mücken Tr. *šengálok* id. Bd. *šəňäləh* (m.) bettvorhang M. 29. — *šoyalok omaš* vászonsátor; leinwandzelt Ocs. 50. Ist. 70.

šončá szem; auge — *š. wozen* behexen (mit den augen), *š.-sortá* szem feketeje; augenstern, *šončalok* szemüveg; brille, *š.-pun* szempilla; wimpern, *š.-ošo* hályog; augenstaar, *š.-wüd* könny; thräne — *šončán, lišol-š.* kurzsichtig, *šörn-š. šaik-š.* schielend, *pozornik-š.* kurzsichtig, *pel-š.* félszemű; einäugig — *šončá-nuš* hexenmeister; *анахарь, š.-komdoš* szemháj; augenlied Tr. — cf. *šinža.*

šončalém nyerít; wiehern Bk. 32. *šinžalam, šinžaledem* fr. Bd.

šončor (est.) láncz; kette Ist. 41. Tr. *šinžer* id. Bd. — *šonžor-an pi* lánczos eb; kettenhund P. 51.

šondarém v. *šoném.*

šondém ültet, letesz; setzen, stellen Gn. Tr. állít; stellen Bk. 16. *šéndém* M. 28. *šindem* ültet, letesz; setzen, stellen Bd. *šinde-dem, šindolam* fr. id. ibid. — *šonđem* setzen, placieren P. 6. épít;

bauen P. 34. *šúškon šondén úlot* teletömték; sie stopfen voll P. 6. *šondal-* letesz; stellen Pu. 36. — *šindiktem* (m.) caus. Bd.

šongortoš v. *šongorčok* id. Tr.

šonošaš (cs.) megátalkodottság, makacsság; verstocktheit Zag. 62. — cs. *šonoš-*.

šonšále gyík; eidechse P. 31. *šonšále* id. Gn. *sonšále* Tr. Ist. 322. id. *senksále* id. Bd. *sejšále* id. Tr. *šigšále* NyK. 6, 193.

šop (cs.) halkan, lassan, csendesesen; sachte, still (adv.) Gn. Tb. 93. geheimniss Ks. 18. *š. umor* stilles wetter Máté 8, 26. *šopak* csendesesen; still adv. Ocs. 69. Ist. 97. Zol. *šopakon* id. Zol. *ergoždec šopak* fia tudta nélkül; ohne wissen seines sohnes P. 12. — *šep* Bd. *šip* Tr. v. *šop* id. *šip* (m.) titkon; geheim (adv.) Bd. *pološes šip kalasaš* a fülbe sügni; in's ohr flüestern Máté 10, 27. *šepok* csendes; still Bd. — cs. *šoppon*.

1. *šor* természetes hasadás a fán; ritze, spalte am baum — *omo-š. finne* Tr.

2. *šor* szar; unrat, koth Tr.

šorém szétdob, széthurczol, ellop; auseinander werfen, verschleppen, entwenden Tr. — cf. *šerém* 2.

šoratem (cs.) olvaszt; schmelzen Gn. *širatem* (m.) Bd. *širātem* Tr. id. — *šoranem* olvad; schmelzen (intr.) Gn. *širanem* Bd. *širānem* Tr. id.

šorčú rozsnok; bromus secalinus Tr.

šorča (cs.) kaláris; glasperle Gn. 48. *šorča* esőcseppek a leveleken; regentropfen auf den blättern Tr.

šorčal- gyöngyöt felvarr; perlen aufnehmen G. 48.

šorčo (cs.) jászol; (heu)krippe Ist. 185. Pu. 43. *šorče* id. Tr. — cs. *soros*.

šorčok (cs.) sáska; heuschrecke Gn. 58. *šorčok* Ocs. 44. 61. id. сверчок Tr. — *šorčik* szökése; grasshüpfer Bd. *širčik* NyK. 6, 193.

šorčoném (cs.) nedves lesz; nass werden Tr.

šordán (cs.) kolbász; wurst Tr.

šorgálče makkréce; kriecheute; anas querquedula Tr.

šoroém fogát csikorgatja; die zähne fletschen Tr. — ? cf. cs. *šol* zahn.

šorka (cs.) bibe; staubfaden Gn. 58. *širčá* (m.) id. Tr. — *šorkalandarem* die staubfäden befruchten; fruchttragend machen ibid. — cs. *šorgá* t. *serká*.

šorkama (cs.) mellesat; brustspange Gn. brustlatze mit silbernen münzen (*počkama*) Tr. — cs. *šulgeme*.

šorpe (est.) czövek, ág; zwecke, zacken Gn. *šorpö, šorpák* szálka; splitter Tr. *šorpi* id. Zol. *šérpe* id. Bd. Tr. — cs. *šorbok* t. *šorpe* Zol.

šošer tej, milch M. 18. *šozer* id. Tr.

šěšo čer (cst.) poklosság; krätze Ist. 221. *šějšo čer* id. Ocs. 97. — cs. *šoš-tír* t. *seš*.

1. *šošom* hét; sieben (?) (veraltet) Gn.

2. *šošom*: *kok š. jot* két egymáshoz teljesen idegen; zwei einander völlig fremde G. 57. *š. kōšo* vadkeeske; wildgais G. 40. *šošom* (od. *šom*) *pünžö* fichte G. 40.

šewāš köp; speien M. 92. *ševem* (m.) id. Bd. — cf. *šüwalam*.

šewōn (cs.) emelőrúd; hebebaum; *рычагъ* M. 63.

šoworčok (t.) záptojás; verdorbenes ei Tr.

šowordom: *š. š. jür toleš* prasselnd u. tropfend kommt der regen P. 45. (viell. *šowordon* cf. cs. *šuw-* regnen, schneien, oder: t. *siuart-* begiessen).

šozirgáš fűrészt élesít; säge einfeilen; *зубрить* Tr.

šoze ősz; herbst Gn. *šozō* Tr. *šeze, šize* (m.) Bd. — *šezem, šizam* (m.) im herbst Bd. *šozom* id. Tr.

šožoktem fecskend; sprengen, spritzen Gn. Tr. *šiziktem* NyK. 6, 193. *šezektem, šezektelam* fr. *šezektedam* fr. id. Bd. *šožoktarém* kiönt; vergiessen Tb. 169. *šezektaldam* sich bespritzen Bd.

šěžwōk (cs.) fülemile; nachtigall M. 42. — cs. *šopčok*.

škal tehén; kuh M. 33. Tr. *škol* id. Km. 87.

škalá tudniillik; nämlich W. 206. Tr. Bd. — cf. *skalá*.

ške, šket v. *eške, oške* id. *škenžom ške* önmagát; sich selbst (acc.) Ist. 176. Ocs. 124. — *šketän* magános ember, családalan; ein alleinstehender mensch M. 71. — *škemon, škemdon, škenžēn, škemān, škendān, škemōšton* ich, du, er, wir, ihr, sie, selbst; мой, твой etc. собственный. Tr. cf. *šketem*, (pers. 1.) *škečok* (pers. 3.) *šketēšta, škečēšt* (plur. pers. 3.) ich etc. allein W. §. 85. — *škenžim ške ojlā* bevall; eingestehen, *ške tüleš ludām* magamban olvasok; ich lese für mich selbst Tr

šlol (r.) iskola; schule Gn. *škola* id. Bd.

šmā v. *ušmā* id. Tr. *šma pogoš* pofa; wange ibid.

šo . . . v. ša . . .

šočam születik, nő; geboren werden, wachsen Gn. Bd. wachsen P. 45. *paždattya* Tr. *čočam* id. Bd. — *šočold* — geboren werden Pn. 40. wachsen P. 35. — *šočoktém* szül; gebären Bk. 76. wachsen (trans.) P. 20. *paždaü* Tr. *čočuiktem* gebären Bd. — cf. *šačam*.

šočoš nemzetség, család; geschlecht, familie Tb. 247. *ajdemon cola šočošžom* des menschen ganzes geschlecht Tb. 84. *Jessejan šočos* der stamm Jesaja's ibid.

šočo (gen. *šocon*) rokon; verwandter P. 48. G. 69. *šoče* geliebter G. 63. — *šocon awa* gazdagság anyja; mutter des reichthums P. 29. *šocon roska* glück G. 68.

šočno hétfő; Montag Bk. 34. *šočet* *godšen -ak* seit deiner geburt Bk. 42.

šočošo gyermek, utód; kind, nachkomme Uf. Car. 3. nemzet-

ség; geschlecht Ist. 79. *šćcsom oštet du wirst gebären* Car. 16. — *šoćšo* szerető; geliebte G. 65.

šodor šodor giebt eine plötzliche bewegung an Gn.

šođo tüdő; lunge Gn. Bd. *šādā, šoda* (m.) Bd. *šodě* M. 6. id.

šoda-šudo üröm; wermut (*artemisia absinthium*) Tr.

šoe (m.) ritkán; selten (adv.) M. 48. Tr. ritka, gyér; undicht Bd. *šoje* id. *ibid.*

šoeráš megréfal; foppen, zum besten haben; подшучивать Tr.

šogem áll; stehen Gn. P. 2. marad; bleiben P. 8. ér; kosten, wert sein *ik mutso šoga teyg-akaš* jedes wort von ihm ist einen rubel wert G. 66. — *kren šogēs* megver Ocs. 39. Ist. 55. *šogálám* áll; stehen Pu. 19. *türedáš š.* kezd; anfangen P. 8. *šogolám* megáll, föláll; stehen bleiben, aufstehen Bd. *šagalam* (m.) id. *ibid.* *šogálám* встаю Tr. — *šogaltém* fölállit; aufstellen P. 15. *šogaldem* id. Bd. *šogaltém* ставлю Ocs. Tr. Bd. megválaszt; erwählen, bestellen (*kugožalan* zum könig) Ocs. 73. Bd. cf. *kugožalan šogaltaš* zum könig machen Uf. 77. *k. šogalon* er wurde könig *ibid.* 81. *k. šogen* er war könig *ibid.* 81. — *šogaltel-* id. Ocs. 124. *šogokt-* Tb. 157. *šogaltem* (m.) Bd. — *šogolaldám* pass. Bd. — cf. *šolgem.*

šogáš hebeg; stottern; заикаться Tr.

šogá (est.) eke; pflug Gn. Tr. *š. wui* id. P. 26. *šaga* M. 33. *š.-sowalá* csoroszlya; pflugschar Tr. cf. r. coxa.

šogalém szánt; ackern Tr.

šogán (est.) vörös hagyma; zwiebel P. 25. *šogan* Bd. Tr.

šogertén szarka; elster P. 24. Gn. 34. Nyk. 61, 194. — *šogertán* Bd. *šogerten* Gn. Bk. 18. *šogertén* Tr. *šagarten* (m.) Bd. id. — cf. cs. *šogorč.*

šogóš füst; rauch P. 25.

šogo hebegő; stotterer; zauka Tr.

šoj: *olá-šoj* kacsafajta; mergus albellus Tr.

1. *šoja* (cs.) hazugság; lüge Gn. Bd. Tr. hazug; lügnerisch Gn. kérkedés; prahlerci Bd. Tr. — *šaja* (m.) lüge Km. 71. fecsegés; geschwätz Bd. *šajaeš* lügnerisch (adv.) Km. 70. — *šojáče* lügner Bd. betrüger, schwätzer Tr. *šojánzék* lügner Tr.

2. *šoja*: *š.-korem* halánték; schlafe Tr. *šaja-gorem* (M.) nyakszirt; nacken Bd.; *š.-korka* nyakszirt; nacken Gn. Tr. — r. *меня* (?) Bd.

šojak hazugság; lüge Bk. 38. prahler Zol. — *šojakeš* lügnerisch (adv.) Ks. 51. — Össz. *š.-jumo* götzen Ocs. 124.

šojaklém megcsal; betrügen Ocs. 43.

šo'ik: *šo'ik-šo'ik šüšpokšo* die nachtigall mit ihrem schlage P. 56.

šojoštám hazudik; lügen Uf. 44. *šoještám* hazudik, rászed, kérkedik; lügen, betrügen, prahlen Bd. *šojštám* lügen, betrügen, verwohnen Tr. *šaištám* (m.) beszél, reden, *šajist-* (m.) id. lügen Bd. —

šajštaš разска́зывать, разговаривать другъ съ другомъ M. 92. говорить взборъ, лгат; застѣнять, темнить Tr. *šajšma* hazudás; das lügen Km. 71. — *šajštém* a világosságot elvenni; das licht einem benehmen; застѣняю, заслоняю Tr. elrejt; verbergen *šké čurečtam moј gočém it- šójšto* dein antlitz verberge nicht vor mir Tb. 206. *šojštalt-* wird verborgen Máté, 4, 14.

šojlan mögött; hinter (wo) Ocs. 47. *šojklá* mögé; hinter (wohin) Tr.

šoklá (t. m.) gödrös hely az uton; ausgefahrenes loch am wege Tr.

šokláká (r. m.) újj izület, könyök-bütyök; fingerelenk, ellenbogenhöcker Tr. — r. щиколка (csigolya).

šokmak (t.) ösvény pfad Gn. — cf. *sokmak*.

šokš ruhaujj; ärmel Gn. 72. Bd. Tr. *šogš, šoxš* id. Gn. — cf. jakut *siäx*.

*šokšema*m melegül; heiss werden, sich erwärmen *šokšemdem* melegit; wärmen Bd. — *šokšesteš* forró; ist heiss Sdr. 5.

šokšo G. meleg, forró; warm, heiss Gn. Bd. *šokše* Tr. *šokšo* P. 18. *šokšě* (m.) M. 70. *šokše* (m.) *šokša* (m.) Bd. id. *šikču* (m.) hőség; hitze Bd. — *šokšo čer* fieber Máté 8, 15.

šoktá kolbász; wurst P. 25.

šoktem hangszeren játszik, hangzik, cseng; (auf einem instrumente) spielen, klingen Gn. Bd. бречу, издаю звуки Tr. *šoktedem* fr. Bd. *šaktem* (m.) Bd. M. 44. id. — kiált; schreien Ist. 11. Ocs. 9. *šoktal-* fuvolyázik; auf der flöte spielen Pu. 44.

šoktam szítál, kiszemel; sieben, sichten Gn. sieben Bd. *šaktaš* id. M. 93. сѣю муку Tr. — *šokmaš* szítálás; das sieben G. 47.

šokte szita; sieb Gn. Bd. Tr. — *š.-šüdor* siebengestirn Gn. — *šokto* liszt; mehl Pu. 19.

1. *šol* (cs.); *kit-š*, karperecz; armband Gn. P. 53. *kid šola* Ist. 25. *šol* id. Tr. — cs. *sola*.

2. *šol* (cs.): *š.-tul* izzó tűz, parázs; glühendes feuer, kohle Bd. — cs. *šolu* ОГНИВО.

1. *šolam* fő, bugyborékol; kochen, sieden Gn. Bd. Tr. *šoledem* fr. id. *šolem* (m.) fő, olvad; kochen, schmelzen, *šoldem* főz, kochen (trans.) *šoltem* (m.) id. *šoltolam* fr. Bd. *šoltem* Tr. *šoldem* gar kochen P. 23.

2. *šol*- folyik; fliessen *tudo mlandošto čonak šör i nu šolon šinču* azon a földön valóban tej és méz folyik; in diesem lande fliesst wirklich milch u. honig Ist. 80. Ocs. 57. *šoleman jur šolon* es regnete hagel Ocs. 43. — *šolokt-* hervorquellen, fliessen lassen *kuromaš ilemašom šolokten-lukšo pamaš* das ewige leben hervorquellende quelle Ist 205. — ? cf. cs. *šuw-* regnen, schneien, hageln.

3. *šolaš* (r.) pajzánkodik; mutwillig sein; шалить Tr.

šöl- das hintere: *šölnö* megett; hinter; *šölan, šölkö* mögé;

hinter, *šölc(ön)* mögül; von hinten her, hinter — hervor; *šölsö*, *šölnöšö* megett való; hinten befindlich Gn.

šola (m.) tolvaj; dieb Bd. *šolo* id. Tr. — *šola karem* diebs-höhle BM. 11. 17.

šola (cs.) öcs, unokaöcs; jüngerer bruder, neffe Bd. Gn. *šälä* Bd. — *šolo* id. Gn. 27. Tr. atyafi; verwandter Ist. 266. — *šolaš* Gn. *šöla* M. 8. jüngerer bruder.

šolagaj (cst.) bal, linke (hand) Gn. Ist. 145. *šola* id. Gn. *šolagaj* Bd. Tr. *šolazaj* Zol. *šalazaj* (m.) Bd. Tr. — *šolašte*, *-ške'*, *-góé* auf, nach, von der linken seite Gn.

šoläye, *šöläye* Tr. v. *šaläye*, *šaläye*.

šölcök ajtókilincs; thürklinke Tr. — cf. защёлка.

šölcök bugócsiga; brummkreisel; волчёръ Tr.

šöldörga (a híd) szétválík; (die brücke) löst sich auf G. 62.

šoldo v. *šuldo*.

šoldomandém csörög, dobol; klirren, trommeln — *šuldoman-dém* id. Tr.

šöldra (cs.) darabos; grob; крупный Gn. Tr. *šaldra* id. M. 72. *šoldora* id. Bd. — undicht (?) Gn.

šöldrä palló; diehle — *š.-umbäl* wandbrett Tr. — cf. *šedrä*.

šole v. *šülö*.

šolem jégeső; hagel G. 58. Bd. Tr. *küj šoleman jur* köeső; steinregen Ocs. 65.

šölgem áll; stehen Gn. P. 21. Bd. Tr. *šalgem* (m.) id. — *šölgödam* megáll, áldogál; stehen bleiben, *šölgöktem* állít; stellen *šalgaktem* (m.) Bd.

(*tul*) *šölgöm* (cs.) izzó parázs; glühende kohle G. 14. *šölgöm* Zag. 7, *šölgöm* Tr. — *šol* cs. *wom* feuer Zol.

šöloštám lop; stehlen Bk. 122. Ocs. 51. Ist. 71. Gn. Tr. Bd. *šölaštám*, *šöštám* id. Bd. — *šöloštám* NyK. 6, 201. *šölop* titkon; heimlich Gn. Zag. 26. *šölopon* id. Zol. *šölon* id. Tr. Ist. 183. *šölokon* id. Tr. *šölopšö* tolvaj; dieb Tr. — *šölop ojlém* flüstern Gn.

šölok (r.) tetőoromzat; die firste Pu. 38. — *поборы*, *сборы* Tr.

šölkamá (cs.) az ing mellén való csat; schnalle an der hemdbrust Bd.

šölkön (cs.) hidegség; kälte Ringw. — cs. *šölgön*.

šölnem (cs.) dülöngözni; hin- und herwackeln (im schlitten, auf abschüssigem wege) Bd. *šálnem* (m.) hinabrollen Tr. lenyugszik; (die sonne) geht unter Bd. *šölnöšteš* ferde hely a szánuton; abschüssiger schlittenweg Bd.

1. *šölo* bél; darm Gn. Bd. *šöl* id. Tr. M. 6.

2. *šölo* szilfa; ulme Gn. Bd. Tr. *šölo* Pu 41. *šöl* M. 45. — *šölerlá* szilfaerdő; ulmenwald, *ter šölo* querholz am schlitten Bd.

3. *šölo* (cst.) talphajó; fähre, floss Gn. Bd. Tr. — *š. küvar* fähren-brücke G. 62.

- šolop* (r.) eresz; dachrinne Gn. 30. Tr.
šomak (est.) szó, beszéd; wort, rede P. 19. 43. Bk. 47. Bd.
 Tr. — *šamak* (m.) Bd. Km. 4. — cf. *jomak*.
šomaklaném pöröl, veszekedik, megdorgál; zanken, schelten
 Bd. Tr. — *šamaklaném* (m.) szól, prédikál; reden, predigen Bd. —
šamaklanmaš rede BK. 1, 2, 4.
šon agyag; lehm Bd. Tr. *šun* (m.) Bd.
šoy hab; schaum Gn. 29. Bd. Tr.
 1. *šön* ín, ér; sehne, ader Bd. Tr. Zag. 62. *šün* (m.) id. Bd.
šen NyK. 6, 193. — *š. šupšeš* görcsöt kap; krämpfe haben Tr. *luš-*
kada šön čerän gutaütött; vom schlag getroffen Bd. — cf. cs. *šonor*
 t. *seger* id.
 2. *šön* fösvény; geizig — *šönlanem* fösvénykedik; geizig
 sein Bd.
šonem (est.) gondol; denken Bd. Gn. *šonaldem* mom. *šanem*
 (m.), *šankalem* (m.) fr. Bd. *šanem* (m.) Sm. 10. id. — *šonem* kíván;
 wünschen G. 63. — *šonokt-* gondolni enged; denken lassen Bk.
 68. *šandarém* biztat, hiteget; hoffnung machen jemanden, ver-
 trösten Tr.
šoyalme öregség; alter Ocs. 14. *šoyemme* id. Ist. 19.
šoyaltem magára ölt; kleiden, anziehen Gn. — *šoyaltam*
 refl. Gn. 49.
šonán-pol szivárvány; regenbogen P. 27. Car. 22. *šoyan-pol*
 Ist. 15. *šonánbul* Tr. — *šona-pol* Car. 22. j. *šana-pöl* (m.) M. 47. id.
šonar pil Bd. *š.-pöl* Tr. *š.-pöl* Uf. 23. *š.-wülo* Uf. 23. j. *šanál*
ppül (m.) Bd. v. *šonán-pol* id.
šondále (cs.) üllő; amboss Tr.
 1. *šondaš* kenderkefélé; flachsbürste Gn. 13. *šondás* P. 24.
 2. *šondaš* üllő; amboss Tr. *šondoš* id. Zol. — cf. *šondále*.
šondo húgy; urin Gn. Tr. einer der oft uriniert Tr.
šoyemám öregszik; alt werden Ocs. 18. Ist. 24. Bd. Tr. *šoy-*
kemám Uf. 72. *šoygememdem* fr. *šoygemaldám* Bd. id. — *šoyeštarém*
 alt machen Tr.
šoyeštam habzik; schäumen Bd. Tr. *šoyeštelam* fr. Bd. *šoyay-*
gám Tr. id. — *šoyaygdám*, *šoygeštás* caus. Tr.
šoygo öreg; alt Gn. Bd. Tr. *šoyga* (m.) Bd. Bk. 41.
šonomaš gondolat; gedanke Bk. 46. *šonomás* P. 23. *šonoma*
 Bk. 48 *šanama* (m.) Bd. id. [igel Tr.
šoyšo sündisznó; igel Pu. 29. Gn. béka; frosch Ocs 42. *šoyše*
šontán árnyékszék; abort Tr.
šönžalam nyerit; wiehern G. 47.
šönžal só; salz Gn. 56. Ocs. 17.
šopke rezgő nyárfa; espe P. 2. Bk. 18. Bd. Tr. — *šopoke* Gn.
šapki (m.) Bd. id. — *sopkerlá* nyárfaerdő; espenwald Bd. *šopkér*
 id. Tr.

šopém savanyodik; sauer werden Gn. Bd. — *šapem* (m.) Bd. M. 92. *šopedem* fr. Bd. id. — *šopoktare*m säuern, *šopoktaredem* fr. *šapemdem* (m.) id. Bd.

šopo savanyú; sauer Gn. Bd. Tr. *šapo*, *šopo* id. Weske 21. kovász; sauerartig Bd. *šapo* kwasz M. 19. — *š. šudo* sóska; sauerampfer Tr.

šopš orsó a fonállal; spule mit zwirn Tr.

šopšár létra; leiter (aus einem astigen baume) Gn. P. 23. Tr. auf den zaun aufgelegtes ästiges holz um das übersteigen zu verhindern Tr.

šoptor ribiszke; johannisbeere Gn. *šoptor*, *šaptar* (m.) id. Bd.

šor szar; unrath Bd. Tr. P. 25. *šur* P. 25. Tr. *šr*, *šor* id. Tr.

šoram szarik; scheissen Gn. Bd. Tr. *šoredem* fr. Bd. — cf. cs. *šes* id.

šorém tapos; treten; топтать Tr. — *šorām* átlép, áthág; übertreten; нарушать Tr.

šor-wondo gereblye; rechen, harke Gn. 6. Tr.

1. *šör* szöglet, -él; kante Gn. Bd. P. 49. *šör* Bd. *šör* id. Tr. — *šörön* egyik oldalára fordulva, dőlve; auf eine seite geneigt Bd. *šörn* id. Tr. *šörön kuwa* krummes mütterchen P. 28. *šöräkän* geschliffen Tr. — cf. *šer* 2.

2. *šör* tej; milch P. 9. Gn. *šör* id. Gn. Tr. — *š. wal* tejfel; sahne Gn. — cf. *šer*.

šör-: *šörön onža* — haragosan tekint; schaut finster drein G. 75. — *šor-* (m.) veszekedik; streiten, zanken Bd. — *šürča* haragos, vad, veszekedő; zornig, streithans — *šürčalanem* veszekedik; streiten, *šürčanedem* id. Bd.

šoras eljegyez; verloben G. 75.

šorem felbont, felfejt, lebeszél; auftrennen, abrathen Gn. Tr. Bd, *šörkalém* fr. Bd. megszüntet; einstellen (den zorn) Tb. 244. *šorém* loswickeln, losflechten; развивать Tr. — *šört-* felbomlik; sich auflösen Máté 24, 12. — *šörökt-*: *šodom šörökten koštšo* die friedfertigen, die ihren zorn einstellen Tb. 166. Bk. 82. Ist. 208.

šorákš mocsáros hely az erdőben; sumpfige stelle im walde Tr. *šorána* v. *šarána* Tr.

šoraydás behomályosít; trübe machen; съдлать тусклымъ Tr. *šoránne* gombafélék, a melyek fatörzsön nőnek; pilze, die auf baumstummeln wachsen; ивишение Tr.

šorđo jávorszarvas, elennthier Gn. 60. Bd. Tr. — *š. šodor* nagy medve-csillag; der grosse bär (gestirn) Tr. — *š. modo* áfonya; vaccinium uliginosum ibid. *šorto-moto* id. ibid.

šoré sirály; sterna hirundo Tr.

šörgém a zsinor végét megköti, hogy föl ne bomoljék; das ende der schnur binden, damit sie sich nicht löse — *šörgáltém* csomót, hurkot köt; einen knoten binden; захлестывать Tr.

- šörgä* hurok; fangschlinge; СИЛОКЪ Tr.
šörgaš (est.) gyűrű; fingerring Gn.
šorgonže (cs.) serke; nisse Bd. *šorgénče*, *šorgene* id. Tr. *šorgenze* NyK. 6, 196.
šorok (est.) juh; schaf P. 25. Tr. *šorok* Bd. *šarök* (m.) M. 33.
šarak (m.) *šarak* (m.) Bd. id. — *š.-šudo*, *š.-puč* bürök; cicuta Tr.
šorok sirás; das weinen Ocs. 35.
šoroktam sir; weinen Gn. 4. Tr. *šoroktam*, *šaraktam* (m.) *šá-raktam* (m.) *šoroktedem* fr. Bd. *šörtám* P. 32. Bk. 37. Tr. id. *šorton* *šonoma* zerknirschung Bk. 74. — *šortokt-* megrikat; weinen machen Bk. 69. *šoroktarem*, *šoroktuktulam* Bd. id.
šorkmo sirás; das weinen Step. 19. *šorokmaš* id. Bd.
šorlem: *šorlaltem* megingat; zum wanken bringen — *šorlektem* botránkoztat; skandalisieren Bd. — *šorlema* feslett, kicsapongó; ausschweifend Tr. *šorlemaš* kicsapongás; ausschweifung Tr. háboruság; tumult, zwist Bd.
šörl- elterül; sich ausbreiten (der rauch), *šöröktem* ausbreiten; разсываю Tr. — cf. *šarém*.
šörlem kijózanodik; sich ernüchtern, *šörlölám* fr. Bd.
šörmeč fék; zaum Gn. 2. *šörmüč*, *šermic* (m.) Bd. id. *šörměč* ременная узда, *š.-purgo*, *š.-kol* gyepő; leitseil Tr. *šermeč* NyK. 6, 195.
šorom-pondo gereblye; rechen NyK. 6, 201.
šorš üröm; wermut Tr.
šörtáalt-wožam megbotlik, elesik; stolpern, fallen Tr. *šörtáalt-keáš* id. M. 91.
šörtňö arany; gold Gn. Bd. *šörtňe* (m.) Tr. Bd. *šörtňa* Bk. 20. *šörtňi* M. 64. *šörtňä* (m.) Bd. *šertňe* NyK. 6, 193. — *šörtňedam* meg-aranyoz; vergolden, *šörtňedelam* fr. Bd.
šorwá (est.) serbet Pu. 15. P. 21. ital; trunk G. 61. *jašman š.* mischung von bier (ohne hopfen) u. honig Gn.
šošgeštám v. *šošeštám*.
šošo tavasz; frühling Bd. Zol. *šašá* Bd. *šošom*, *šošam* (m.) tavaszszal; zur frühlingszeit Bd. — *šošom* frühling Gn. 62. P. 8. Tr. M. 52. zur frühlingszeit Tr.
šöstém elsötétit; beschatten Gn. 1.
šot (r.) számadás; abrechnung Máté 25, 19. Tr. *šotdomo* un-zählbar Zag. 68. — *šeř šot* rechenbrett; счеты Tr. — *kok i šoterak ilāšawlām* die noch nicht zwei jahre lebenden W. §. 140. — cf. *čot*.
šotkém vaczog (a foga); (mit den zähnen) klappern Tr.
šotlém kiszámít; berechnen Tr. rechnen Ist. 239. — *toi üdo-retlán šotlén ašnenát* lányodnak tartva őt felnevelt; du hast sie als deine tochter (gerechnet) auferzogen P. 2.
šowaš (cs.) akó; eimer P. 58. *šowákš-wočko*, *š.-leyéz* kleidertruhe Tr. — cs. *šobaška*.
šove vessző; ruthe in der falle *lüdö kaška* genannt Bd.

šowočo abrosz; tisch Tuch P. 15. kabát; rock Pu. 35. *šowočo tuch* (kopf, handtuch etc.) Gn. 28. *šowoč* id. Tr. *šoboč* Máté 27, 51. *šoboč* NyK. 6, 194. *šobočo* schweisstuch Ist. 251. — *šovulžo*, *šobulžo*, *šogulžo*, *šaboč* (m.) id. Bd. *šowolčo* kopftuch Tr. — (< *šowor*).

šovon (est.) szappan; seife *šovun*, *šávan* (m.) Bd. *šobon* Zol. NyK. 6, 194. *šawon* Zol. id.

šowor (cs. vászonkabát; kittel aus grober leinwand Bk. 14. Gn. 72. Tr. *šovur*, *šávur*, *šavar* (m.) frauenkleid aus leinwand Bd. *šobor* NyK. 6, 194. — cs. *šober* t. čiuu cf. čiuar.

šowo kwas, kofent Gn. 23.

šowokt-savanyít; säuern Máté 13. 33, *šobokt*-id. Ist. 228.

šož árpa; gerste Gn. 80. Bd. M. 20. Tr. *šáž* id. Bd.

šožgošám leszakít; abreissen Tr. — cf. cs. *sozar*-id.

šraláš betaszít; hineinstossen (ein messer) M. 92.

šrâš M. 48. v. *šürakš*, *šüraš* id.

šrâtâš olvaszt; schmelzen M. 92.

šre v. *müks*.

šremdém gyakran tesz, ismétél; oft thun, wiederholen Tr. — cf. *šire*.

štan (r.) alap; fundament Bd. — *stan* id. *stan kelesema* bizonyítás; beweisung BJK. 1, 2, 4. *to stat'anók uylema* daraus erkennen wir BIs. 1, 4, 6.

šte lem káposztaleves; krautsuppe M. 18.

štem = *oštem* Gn. P. 21.

šter-wostor söprű; besen Tr.

štik (r.) érczdarab; metallklumpen Gn. 51.

štor Tr. v. *oštor* id.

štolm (r.) oszlop; säule Bd.

štop (r.) flüssigkeitsmaas Pu. 43.

štrap (r.) büntetés; strafe Tr.

štrasš (t.) durva posztó; tuch (gewebe) Gn. Tr. — *posto-štr.* id. Tr. cf. *ěštörâš*.

štuklá «черная палка» игра въ прятышки Tr.

šu . . . *šü* . . . v. *ši* . . . *šě* . . .

1. *šu*: *ime š.* tűfok; nadelöhr Gn. Bd. Tr. *ime šuzo* Ist. 244. *im šüz* (m.) Bd. id.

2. *šu* korpa; kleie Gn. Tr. pelyva; spreu Bd.

3. *šu*: *šosna šu* serte; borste Tr. Gn. *šisna šu* id. Bd. — cf. cs. *šus* haar.

4. *šu* (cs.) egészséges; gesund Tr. Bd. — cs. *su*.

1. *šü szén*; (kalte) kohle Gn. M. 27. Bd. *šu*, *šü* id. Tr. *šúj* id. Tr. *tulán-šúj* Tb. 16. a faklya hanva; die vom kienspan herabfallenden verkohlten schnuppen Pu. 27. — *šinža-šü* csipa; augenbutter Bd. *šu-nalme* hamvvevő; lichtscheere Tr.

2. *šü nyak*; hals (passim) *šü* Tr. Ocs. 21. *šúj* Ocs. 25. id. *šújá*

id. Tr. — Össz. *šû korém* halánték; schläfe Tr. (cf. *šoják.*), *šû-sawe* nyakkendő; halstuch M. 15. *šû-jer* nyakláncz; halskette Bd. — cf. r. меш.

3. *šû* genyedtség; eiter Gn. *šu*, *šû* id. Tr. *šûj* id. Sdr. 3. *šûj* Tr.

šüam, *šüjam* genyed, rothad; eitem, faulen, modern Gn. Ist. 59. *šüam* gähren, P. 51. reifen Bd. — *šüam* faulen Bd. *šüam* eitem P. 51. *šüam* id. Tr. Ocs. 42. *šüedem* fr. Bd. — *šüša žang čer* (m.) poklosság; aussatz Bd. *šüşv čer* id. Máté 8, 2. *šüşo jora* id. Uf. 57. j. *šüşö* verfault G. 35. — cf. *šükšö*, *šüktem*.

šüam odaér, megérkezik; gelangen, ankommen Bd. Tr. Gn. föler vele; gleich sein P. 52. *šoam* (m.) Bd. Tr. M. 67. — *kidšom šuen* er streckte die hand aus Ocs. 88. *kočmem šueš* ich will essen Gn. *lin šueš* megtörtént; hat sich erfüllt Ist. 40. *luat kok i šun ulmaš* er war zwölf jahre alt Ist. 191. *šun* készen van; fertig sein Gn. Bd. *šüun* id. Gn. 28. — *pundaške wolen wozin šutak* mihelyt a fenékre estek; sobald sie auf den boden gefallen sind Ocs. 115. — *wišt šumo dene* ereje telhetőleg; soweit seine kraft reicht Step. 16. *wiem šutomö* id. Zag. 23. — *-ške, -dek, vak šumeške* -ig; bis Bd. — *šüktem* = *šüam*, eine sache zu etwas führen Bd. Tr. P. 20. — *luđon š. megolvasta*; hat gezählt P. 30. *iktat akšom šukten ogol* keiner wollte den preis bezahlen Pu. 41. *šuktam* einholen Tr. — *palen šuktedéma* unbekannt, geheim Bk. 72.

1. *šuem* evez; (mit einem ruder) rudern; Gn. — *šualtém* rudern; ррести весломъ Tr.

2. *šueš* (sing. 3. pers.) gyalúl; (er) hobelt Pn. 38. *šuas* (infin.); *rewé š.* rüben beschneiden Gn. 4.

3. *šuem* vet, dob; werfen Bd. P. 11. M. 93. *šult-* (m.) fr. *šuld-* fr. Bd. *разсыпать, кидать* Tr. *šulden-puštaš* agyon dobál; todt werfen Bd.

šualtem mosogat, öblöget; spülen Gn. *šualtem* id. Tr. *šualtem* wäsche spülen Tr. *kirtnim š.* отпущать желъзо Tr. — *ate šualtšo* spülicht G. 59. — *šualt-keš* folydogálni kezdett; fing an zu träufeln, fließen; *зарябъло, заструилось* Tr.

šuan (cs.): *š.-wónđo* csipkerózsabokor; hagebuttenstrauch P. 26. Tr. *š.-bondo* id. Ist. 211. — cf. *šulan*.

šüanjđ- szénné éget; verkohlen G. 51.

šüáp viszonzás, visszafizetés; entgelt; возмездіе, воздаяніе Tr. — cf. *suáp.*

šuar mozsár; mörser Gn. Bd. Tr. — cf. *šürem.*

šuarém eisen härten; калить Tr.

šüármo-wakš zúzómalom; stampfe Tr.

šüás gallér; kragen M. 15. *šüás* Tr. *šüéslä* nyakas, makacs; halsstarrig Bd.

šub- egyesít; vereinigen; соединять Tr.

šūbal- ráolvas, varázsol; durch sprüche bezaubern — *šūbalmo* *loktomo* zauberer Ist 104. *šūbolt-* id. Tb. 219. — cf. *šūwalam*.

šūbedás v. *šūwalam*.

šūbok rokonság; geschlecht Tr.

šūbon (cs.) karó; pfahl (hebebaum, рычаг? sic) Tr. — cf. cs. *šūbūn* заступъ деревянный.

šūbor Tr. v. *šowor* id.

šūboš v. *šūwoš*.

šūbš . . . v. *šūpš*. . . .

šūc korom; russ Gn. *šūc* id. Bd. *šūc* Tr. *šoc* (m.) Tr. *šūčan* verkohlt P. 9. — *šūčangem* megkormosodik; russig werden, *šūčalgem* russige farbe bekommen Bd. *šūčandém* räuchern; копчу, *šūčedám* lehanvaz; счищать копоть Tr. — ? cf. r. сажа.

šūčko (= *tüsdome*) alaktalan; gestaltlos Zag. 55. 29. — cf. *šūkšö*.

šūdem parancsol; befehlen Gn. Bd. Uf. Car. 10. — *šūdém* Bk. 36. Tr. Ks. 15. *šūdám* Km. 20. *šudém* Tr. Bd. *šüdedem* fr. Bd. id. — *šūdás* звать, приглашать M. 92. *šudalt-* parancsol kap, engedelmeskedik; einen befehl erhalten, gehorchen Tr. — *om šūdö* tilt; verbieten Bd. — *šūdome* parancs; befehl Bk. 48. *š.-ogol* tilos; es ist verboten Ist. 323.

šūdalám szid, megátkoz; fluchen Gn. Ocs. 22. Ist. 29. Máté 5, 44. Bd. (m.) Tr. — *šūdalam* id. Bd. — *šudal* *koltomo* elátkozott; verflucht Ocs. 7. *šudaltma* id. Bd. — *šudaloktém* verfluchen lassen. Tr.

šudayás füvel benő; mit gras bewachsen — *šudaydás* caus. Tr.

šūdör (cs.) csillag; stern P. 26. Gn. — *šūdür* Tr. *šüder* Bk. 37. *šödör*, *šeder*, *šidar* (m.) *šidor* (m.) Bd. *šödör* Tr. id. *šüdür* NyK. 6, 195.

2. *šüdör* (= *šüö -ur*) rubel P. 39. *šüdör*, *šüder* (m.) *šüdur* (m.) id. Bd.

3. *šüdör* orsó; spindel Gn. P. 26. *šüdür* Bd. *šüdür* Tr. *šüder* Bk. 16. *šüdr* M. 32. tengely; axe Gn. *šüdür* id. NyK. 6, 201. — *arawa š.* karrenspeiche G. 31. ось телѣги Tr. *arawa šüdr* achse M. 32.

šüderém, *šüdrém* fon; spinnen Gn. *šüdürem*, *šüdirem* (m.) *šüderem* (m.) *šüderem* (m.) Bd. *šüdürem* Tr. *šüder-* Bk. 16. *šüderás* M. 92. id. — húz, vonszol; ziehen, schleppen Gn. Pu. 29. *šüdrás* тащить, терзать Tr. — *šüdorném* vonszolódom; sich schleppen Pn. 11. G. 6. *šüdürném* id. Tr. *koške šüdürnén kaja* die schlange kriecht Tr. *šüdüralt-* wegschleppen G. 6. — *šüdürmö* fonat; gespinnst, faden Bd.

šüdos abrincs; fassreif Gn. 48. Pu. 36. kötél; strick P. 26. *šüdos* id. Tr. *šüdüks* Bd. *šüdüks* Tr. id. — koszorú; kranz Tr. *šüdos* id. Máté 27, 29.

šudo fű, széna, növény; gras, heu, pflanze, kraut Pu. 29. Gn. — *šudo* Bd. *šuda* (m.) Bk. 24. Tr. *šudě* M. 21. id. — *osal šudo* tövis, konkoly; unkraut, lolch Ist. 225, 227. *šap šudě* sauerampfer M. 21. *klop š.* wermut M. 21. *kombo lapan š.* klee M. 21. *ošo š.* rozsnok; *bromus secalinus* Tr.

šüdö száz; hundert P. 26. Gn. *šüdö* Bd. Uf. Car. *šudo* Ocs. 9. Tr. *šüda* Ist. 11. Bk. 51. *šüdö* Ocs. 11. *šüde* Máté 19. 29. *šüde* (m.), *šuda* (m.), *šüdu* (m.), *šudu* (m.) id. Bd. — *šüdo-wiē-ur* dreissig kopeken, *š.-nöl-lur* vierzig kopeken, *š.-pačás* dömböcz; labmagen Tr. *šuduluk* rét; wiese Tr. NyK. 6, 201.

1. *šue*: *kutko š.* hangyaboly; ameisenhaufen Gn. 48. Bd.

2. *šue* récze; ente Bd.

3. *šué* fésű; kamm; *рребенка* Tr.

4. *šué* ritka, gyér; undicht Gn. Bd. Tr. *šoe* (m.) id. Bd. — *šuen* ritkán; selten Gn. Bd. Bk. 26. *šoje* (m.) id. Bd. — *šuemam*, *šuangam* ritkúl, gyérül; undicht werden, *šuemdem* caus. Bd.

šué-wondo csipkerózsa; hagebutte, heckenrose Tr. — cf. *šué*r v. *šúár* id. Tr. [šúan-w.]

šugáš vet, hajt; wegwerfen Tr.

šügár sír; grab Uf. 53. Gn. Bd. *šügartla* Bk. 98. Ist. 27. *šügärlä* Ocs. 37. id. — *šügärlä* temető;friedhof Bd. *šügärtlä*, *šügärtlo* id. Tr. — v. *šogár* cf. t. a. *zizarat* Voskr. *zirat* Bál.

šugaremdém = *šogoremdém* Tr. v. *šogor*.

šuge mennydörgés; donner Ist. 303. *šujge* id. Ist. 302. — cf. *čana*, *šugortal*.

šugortal-dörög az ég; es donnert M. 49. — cf. *caŋor* t. *šingirda*-klingen.

šúγoš (cs.) féreg; wurm P. 27.

šugór (cs.) galler; kragen Tr. *šügór* id. *ibid*.

šuguó (cs.) emelőrúd; hebebaum Tr. — cf. *šubon*.

šujem kinyújt; ausdehnen Pu. 45. Gn. *šujnem* sich ausdehnen, sich verlängern — *keče šujná* der tag wird länger, *koško šujná* die schlange entrollt sich Tr.

šuja kakas sarkantyuja; sporn (des hahns) Gn.

šujžo fajdkakas; auerhahn Gn. 66.

šujmen jégtörő vas; brecheisenstange, *пешня* Bd. Tr.

šujrukt-porrá zúz; zu pulver zerreiben Tr.

šük (cs.) szemét, törmelék; kehricht, schutt, *pilá š.* fűrészpor; sägespäne Gn. — gaz; unkraut Ocs. 7. szemétdomb; kehrichthausen G. 36. 79. — cf. *sük*.

šükem taszit; stossen Gn. *šükém* Tr. *šükal*-id. G. 27. *šékäl*-M. 91. — *šükem* tol; wegschieben *šikem* (m.), *šukem*, *šükedem*, *-delam* fr. *šükalam*, *-kaldem* mom. id. Bd. *šükäläm* id. Tr. *šükalaldam* pass. Bd. — ? cf. cs. *šakk*-t. *suk*-schlagen.

šükältoš toló zár; riegel; *зadвижка* Tr. — cf *šükem*.

- šukéo* (t.) angyal; engel G. 55. *šukéo* Uf. 3. Ocs. 6.
šukemam sokasodik; sich vermehren Bd. *šukajemam* (m.) id.
 ibid. *šukemām* id. Tr. *šukam* — id. Ocs. 10. *šukemalt-* id. Tb. 83. —
šukemadém szaporít; vermehren Bd. *šukemtém* id. Tr.
šukersek sokáig; lange (adv.) Step. 3. *šukersen, šukersek* rég-
 óta; seit langem Bd. *šukersék* id. Tr. *šukéršen* (m.) id. Bd.
šukertak régen; längst Ist. 150. oft Zag. 32. *šukérte* Bd. Tr.
šukerto Ist. 186. *šukerda* (m.) *šukerde* (m.) Bd. id. — *šukerdo agöl*
 vor einigen tagen; напередни M. 12.
šuklan- paráznalkodik; huren Tr.
šuko sok; viel (passim) *šuka* (m.) Bd. *šukö* M. 97. id. — sokat,
 soká; viel, lange (adv.) Bd. Gn. Ist. 12. nagyon, legfelebb; sehr,
 höchstens Bd. sokkal; viel (mehr) Bd. — *šuko leč šuko* sehr viel
 Ocs 86. *šukon* sokan; viele Máté 27, 55. *šukés* sokára; nach langer
 zeit Bd. — *šukešak* sokáig; lange (adv.) Uf. 74. *šukok* id. Ocs. 123. —
šukaná (= *šuko-kanak*) oft Tr.
šukš (cs.) féreg; wurm M. 61. Gn. 58. Ocs. 102. Bd.
šükšondal fürdőszobai manó; badstubenkobold Gn. 51. *šük-*
šükšö v. *šüktém*. [sendal id. ibid.]
šüktém trágyáz; düngen Tr. *šüktém* id. M. 91. *šüktém* rothaszt;
 verfaulen lassen *šüktedem* fr. Bd. *šüktám* kendert áztat Bd. *šüktal-*
gähren lassen P. 51. — *šükše* rothadt elviselt; verfault, abgetra-
 gen Tr. *šükšö, šüžše* (m.), *šükša* (m.) id. Bd. — *šükšö* schlecht
 (wenn auch neu) Gn. — *šükšemaltšašlok* rothadás; fäulniss Tb.
 164. — cf. *šüam*.
šüktar- bántalmaz; beleidigen *ajdemom šomak-deno šüktarmo*
 Zag. 17. — cf. *šükém*.
šuktošášlok: *šudométam istén šuktošášlokom pú* add hogy meg-
 tegyem parancsodat; verleihe mir die erfüllung deines gebotes Bk.
 70. — cf. *šüam, šüktém*.
šülém (est.) lélezkzik; athmen Gn. *šülem* Bd. *šülém* id. Tr.
šülältáš вдыхнуть M. 91. *šülälten -goltaš* (m.) sóhajt; seufzen Bd.
čož-čaž-š. röcheln; хриплю Tr. *šüläl'tarén-koltaš, šüläl'toktén koltas*
 megfojt; erwürgen Tr. — t. *suli-* cs. *sowla-*
šulám metsz, szel, szab; schneiden, schnitzeln, zuschneiden
 Gn. Bd. Tr. *šulošt-* zerschneiden G. 51. *šuluktém* (m.) kihérél; ka-
 strieren Bd. *šulokt* — id. Tr.
šülem olvad; schmelzen (intr.) Gn. 52. P. 32. NyK. 6, 194.
šülen-kaja verschnilzt G. 50. *kü kuruk-šamočat šülen kajat* selbst
 die felsen bersten Tb. 24. — *šulohtar-* caus. Uf. 66. *šuluktar-* раз-
 вести, растворить Tr.
šulak (cs.) egészség; gesundheit Km. 51. *šulok* id. Tb. 4. Tr.
šuluk (m.) id. NyK. 6, 213. — *škat šulokan li a te* egészségedre;
 zu deiner gesundheit (antwort auf *kocošet perikán liže*) Tr. — *šu-*
lukán (m.) adiect. Bd. — cf. *šu*.

šulan (cs.): *š.-wondo* csipkebokor, dornstrauch Uf. 56. Gn. — cf. *šuan-w.* — cs. *šolan* dornbusch.

šulágye fulánk; stachel; жало Tr. *šlágga* (m.) id. Bd.

šulđal- megérkezik; ankommen P. 51. G. 73. *monare wüđlan* *šulđalat* wie viel wasser wird dir zu theil, mennyi vízhez jutsz Pn. 39. — cf. *šúam.*

šulđal- szid, pirongat; zurechtweisen; журить Tr. — cf. *šudal-*.

šuldo olcsó; billig Gn. Tr. *šuldo* (m.) M. 65. *šulda* (m.) Bd. *soldo* Bd. id. — *šuldeštarém* wohlfeiler machen Tr. P. 17. *šuldemám* wohlfeil sein Tr.

šuldor szárny; flügel Gn. Tr. *šuldur*, *šolder* (m.), *šuldor* (m.) id. Bd. — uszószárny; flosse Gn. *kol-š.* id. Bd. — *šuldoran* adiect. Ocs. 4. *šuldrán* (m.) *šuldurán* (m.) id. Bd. *š.-kaik* vogel Tr.

šuldoš szelet; schnitt (brot) G. 33. *šuldoš* id. Bd. *šultoš* Ocs. 90. *šultoš* Ist. 128. id. *šulduš* id. Tr.

šülö sün; igel; ежъ M. 39.

šuloš: *kem š.* csizmaszár; stiefelschaft (? von *šulam*) Gn. *šulukš* id. Bd. Tr.

1. *šülő* (est.) zab; hafer Bd. Gn. *šulo* Bk. 34. *šulū* Tr. *šölö* M. 20. *šile* Zol. id. — *š.-kaik* kerti sármány; emberiza hortulana; овсянка, *kup-š.-kaik* szajkó; corvus glandarius Tr.

2. *šülő* öl; klafter Gn. *šülő*, *šel* (m.) id. Bd. — *šüle* armlänge; маховая сажень Tr. *šole* id. ibid.

šult- elvetődik; wird weggeworfen; бросается, кидается Tr. M. 93. — cf. *šuem* 3.

šültkáš kopog; klopfen; стучать M. 91.

šülüş, *šülükš* (est.) lélekzet, lélek; athem, geist Bd. *šuláš* Ocs. 4. *šuloš* Ist. 104. Ocs. 74. Tb. 4. *šulis* Tr. *šulis* (m.) *šules* (m.) Bd. — *šüleštlám* lelkendezik; keuchen Tr.

1. *šüm*, *šüm* szív; herz (passim) — *šümán*, *šümán* szíves buzgó; wolwollend, eifrig — *šumán* liebhaber von etwas Tr. *šümem* *jula* fáj a szívem, sajnálom; das herz thut mir weh, es ist mir leid Bd. *šüm koršta* schmerzen haben unter der herzgrube (beim magenkatarrh) Tr. — *šümbel* bruder Bd. Tr. verwandter Gn. *šümpel* bruder M. 8. *šümbel* (m.) id. Bd. *šümbel* id. Km. 48.

2. *šüm* halpikkely; fischschuppe Gn. Bd. héj; baumrinde P. 27. Gn. schale Tr. *šöm* id. Tr. — cf. *šem.*

šümem köszörül; schleifen, schärfen Gn. Bd. Tr. *šömas* M. 29. id. — *šumedem* fr. Bd. *šumaltás* pass. Tr.

šumam elfárad; müde werden, ermüden Gn. Bd.

šumáš szétmetsz; zerschneiden; разрѣзывать Tr.

šumáktem züg, lármáz; lärmen, brausen Bd.

šumala (m.) gyarló; hinfällig NyK. 6. 213.

šumat (cs.) *š.-kečo-* szombat; sabbat Ist. 287. Bk. 34. Bd. Tr.

sümed- genyed; eitern — *sümälá* rothatag; verweslich; тлѣнный Tr.

sümeštar- szivesnek lenni; gefällig sein; угождать Tr.

sün Gn. Tr. M. 6. v. *sön* id.

sün agyag; lehm Gn. 23. Tr. NyK. 6, 194.

sünčal Car. Uf. Bk. v. *sönžal* id.

sünén-ilém utazik, vándorol; reisen, wandern; странствую Tr.

süngá röpülés; flug der vögel; птичий полет Tr.

süngá kopogás; das klopfen; стучь *süngá* id. — *süngás, süngás* kopog, dörömböl; klopfen; стучать Tr.

süngá domb; hügel Tr. *süngá* id. *ibid.* *süngá* (m.) id. NyK. 6, 213.

süngaltam arczra esik, alábukik; auf das gesicht fallen, tauchen Gn. — tauchen G. 47. Tr. *süngaldam* id. Bd. stolpern, fallen Tr. *wujžo dene süngalt kajen* fiel rücklings auf den kopf Ocs. 72.

süngáldeš mély gödör; tiefe grube Bd.

süpká iszap; schlamm; иль Tr.

süpsám húz; ziehen Gn. 15. Bd. Tr. Ocs. *süpsám* id. Gn. 46. *šubsám* Ist. Bk. *šopšám* (m.) Bd. *šuwšám* ránczigál; zerren Pu. 28. *šeps-* M. 91. — szopik; saugen Tr. Gn. *cizem š.* id. Bd. — *dohányoz, tobákol; tabak* rauchen od. schnupfen Tr. Gn. *tamaka š., pipka, trupka š.* id. Bd. — *šupsalam* fr. Bd. *šupsulam* zupfen, reisen Tr. *šupsedem* fr. Bd. *šupsedektem* (m.) hurczoltat; wegschleppen lassen oder befehlen Bd. *šopštem* (m.) zu wagen führen, *šupštem* czipel; schleppen Bd. *šepštás* возить M. 91. — *šupsédás, dektás, šupškedás* задержывать Tr. — *šupsen nalaš* wegnehmen Bd. *šuwšon* n. id. Pn. 11. *šupsunluktam* id. Tr. *šubsökten kajaš* führen Bk. 26. *šupsul-počas* fölránt; aufreißen (die thüre) Bd. — *šupsüktás* ziehen, rauchen, führen lassen (caus.), *šupsültás* gezogen, geführt werden Tr.

šupsal csók; kuss Bd.

šupsalam, šuwšalam csókol; küssen Gn. *šupsalam* id. Bd. Tr. — *šepšalam* id. M. 92. *šubsalam* id. Ist. 223. megölel; umarmen Ocs. 24.

1. *šur* szarv; horn Bd. Tr. — *šurdemä* szarvtalan; ohne horn Bd. *šurán* mit horn Tr.

2 *šur* szar; dreck, koth Gn. Tr. P. 24. *ššur* Tr.

šurem (cs.) mozsárban tör; (im mörser) stossen Gn. *šurám, šuralás* id. Tr. — cs. *sora-*

šuren (cs.) taszít, tol, szúr; stossen, schieben, stechen Bd. — *šuraltém* stechen Ocs. 67. Ist. 94. Tr. Bd. *šuraldem* Bd. *šuralam* (m.) durchstechen Bd. *šaralam* (m.) stechen Bd. — *šurkal-* szürkál; stechen (fr.) Ocs. 92. *šurkedolám* id. Tr. *šuraltol-* id. Ist. 130. — *šural-goltaš, šral-g.* kiszúr; ausstechen (die augen), letaszít; hinunterstossen, zörget; pochen (an der thüre) Bd. — *šuralt-šon-*

dém ВТЫКАТЬ Tr. — *šuraldam* sich anschlagen, anstossen, einbohren Bd. — *šürgedás* ТЫКАТЬ, КОЛОТЬ Tr. — cs. *šor-*.

1. *šürem* (cs.) hálóval vagy varsával halász; mit netz oder reuse fischen Gn. — cf. *šürágá*.

2. *šürem* (cs.) mázól, ken; schmieren Gn. Bd. Uf. 43. Car. 42. Zol. *šurém* Zol. *šürem* Ist. 36. Tb. Tr. *šerem* (m.) *šorem* (m.) *šrem* (m.) Bd. *širem* (m.) Bd. Km. 24. id. — *šürkalem* fr. *šürkalem* Tr. Bk. 37. fr. id. — *šürält-* sich einschmieren Tb. 47.

3. *šür-* (cs.) szür; seihen Sdr. 6. — cs. *šür-*.

šüranem (cs.) megolvad; schmelzen Ist. 73. *šurandarém* caus. Tr. — cf. *šoratém*.

šurang- elstötétül, elhervad; sich verdunkeln, verwelken; ПОТЕМНѢТЬ, ПОБЛЕКНУТЬ Tr. — *šurá ngon* оскомина набилась Tr.

šürakš dara; gries, graupe Bd. — *šürakš* Tr. *šüraš* Gn. 60. P. 11. *šüraš* Gn. *šüraš* Ist. 67. *šüräš* Ocs. 48. *šürás* Tr. id. — *šürásma-šudo* uti fű; plantago Tr. [cf. *šürö*.

šürča v. *šör-*.

šüre (cs.) halháló; fischnetz; НЕВОДЬ Tr. — cf. *šureká*.

šüre, *šüret* Tr. v. *šürét* id.

1. *šüre*, *šüjré* (cs.) borona; egge Tr. *šürä* id. Bd. — *šürem* boronál; eggen Bd. *širem* (m.) id. Bd. M. 91. *šüjräs* id. Tr. — cf. *šürä'*.

2. *šüre* (est.) poszméh; hummel NyK. 6, 201. — cf. *šuré*.

šureká (cs.) Tr. v. *šürágá* id.

šürem Tr. v. *šürén* id.

šürgö arcz; antlitz Gn. 48. *šürgö* id. Bd. *šürgü* id. Tr. Ist. 276. *šërgö* Weske 48. M. 4. — *š. šowóčo* törölköző; handtuch G. 48. *šürg-üstös* id. Bd. *šürg-üstös* id. Tr. *š.-tačká* wange Tr. *towar-š.* fejsze-lap; axtblatt Gn. Bd.

šürgö nagy erdő; grosser wald Bd. *šürgö* чернолѣсье Tr. — *šërgö* (m.) id. M. 45. *šerge* (m.) *širga* (m.) Bd. erdő; wald — *š. kesä* vadkecske; wildgaiss Bd.

šurka alterthümliches festliches kopfzeug der weiber Gn. mütze Pu. 42. schopf; хохоль Tr. — ? cf. *šorka*.

šurl- (cs.) mormog, dorombol; schnurren, knurren Tr. — cs. *šürle-*.

šurmangés hiuz; luchs Pu. 17. *šurmangoč* id. Tr. *šurmanjše* id. Ringw. Tr.

šurno gabona; getreide Gn. 55. Tr. *šurna* (m.) id. Bd. *š-vuj* kalász; ähre Bd.

šürö káposztaleves; kohlsuppe Gn. 21. *šür* Bd. *šür* Tr. *šürü* Bk. 14. id. *püršan šür* linsengericht Ocs. 21. — cf. cs. *šürbe*.

šüršë balha; floh M. 61. *šüršo* P. 25. Tr. Bd. *šürša* (m.) Bd. — ? cf. cs. *šort-* beissen; кусать.

šürtő czërna, fonál; garn, zwirn Gn. Bd. Bk. 16. *šértő* M. 28. *šürto* id. Tr. *šürdë* gedreht P. 27. — drót; draht Gn.

šürtnem (t.) botlik; stolpern Gn. 56. 60. *šürtnem* id. Tr. Tb.
140. *šürtnem* id. Gn. — cf. *šürtnem*.

šurtuš mész; kalk Tr. *šurtuš* id. ibid.

šusa (t.) vetélő; weberschiff Gn. Bd. Tr. M. 28. — t. *susa*.

šüša nyakravaló; kragen — cf. *šü* hals Gn.

šüş genny; eiter Sdr. 3. — cf. *šüj*.

šušel korpa; kleie Tr.

šuskán (t. m.) süket; taub Bd. — cf. *suskán*.

šüškám töm, betöm; einstecken, hineinstopfen Gn. Bd. *šüš-kám* id. Tr. köpül; buttern; пахать Tr. *šeskāš* совать M. 92. — *pöčal š.* puskát tölt; gewehr laden Bd. *šüškám* id. Tr.

šüškem füttyül; mit dem munde pfeifen Gn. *šüškém* id. Tr. *šüskalt-* Pn. 36. *šüškald* P. 54. id. *šüskalám*, *šüškaldém* id. Tr. — cf. *šüškaltal-*.

šüšked- csepüvel bedug; kalfatern Tr.

šüškolám vág (állatot); schlachten Gn. 23. *šüškülám* id. Tr. — *šüškülám* öl; tödten Bd. *šüškil-* (m.) Bd. *šüškül-*, *šüškül* Bk. 36. — *šüškäläs* M. 93. id. — *šüškültás* зарубываться Tr.

šüško habszedő kanál; schaumlöffel Tr.

šüsmako (r.) paradicsom; paradies Zag. 42.

šüšmo köpült vaj; geschlagene butter P. 51. *šüšmá* torok sajt; käse Tr. — cf. *šüškám*.

šüšo érett; reif — *kapeš-š.* felserdült; mannbar Tr. — cf. *šüam*.

šüšpok (cs.) fülemile; nachtigall Gn. 54. *šüšpük* Bd. *šüšpük* Tr. id.

šüšr (cs.) nyomorék; missgeburt; уродъ M. 13. *šüšer* seb, hegedés; wunde, kruste (an der wunde) Tr. wunde; krank Bd. v. *šüšor* — *šüšort-* megüttni; anschlagen M. 117. *šüšertem*, *šüšergem* v. *šüšorgém*.

šüštám lábball dörömböl; mit den füssen klopfen — *šüštám* id. Tr.

šüštö . . . v. *šüšte* 4. id. *šüštö* id. Tr. — *šüšto-wuj* bőr kantár; riemenzaum Pu. 36. *š.-kowášte* weissgegerbtes leder Tr.

šüt Tr. v. *sot* id. — *šütém* kapzsiskodik; gierig verlangen; жадничать Tr.

šütém (t.) átfúr; durchbohren Gn. 1. долблю durchlöchern, eine wuhne aufhauen Gn. fölbont, megbont; auflösen Bd. Gn. 27. распутывать, развязывать, развивать Tr. развязать M. 91. sich ausrecken; вытягиваться Tr. *šütném* refl. Tr. — *šütedem* fr. = *šütem* Bd. — *šüncázom šüten jöktaren* liess ihm das auge ausstechen (ausfliessen) Uf. 96. — *šütkal-* lyukat rág; ein loch nagen P. 1. — *šütlém* felpattan; aufbrechen (die blattern) Sdr. 3. развязываться Tr. — *šüten koltén* (der same) keimte auf Ist. 225. Tr. *šütlén lek-teš* id. (præsens) Zag. 55.

šüwalam (cs.) köp; spucken Gn. *šüwälám* Bd. *šüwälám* Tr. *šübalam* Tb. 32. *šiväl-* (m.), *ševem* (m.) Bd. id. *šüwaledém*, *šüwedem* fr. Gn. — *šüwedem* ráolvas; zaubersprüche flüsternd hersagen Gn. *šüwedám* заговариваю Tr. Zag. 29. *šubedám* id. ворожить, гадать Tr. *šüwalaktaša* ráolvasó; zauberprophet Ks. 49. *šüwálaktaša* id. Km. 67. — *šüwálme* köpedék; spucke Bd. — v. *šüwol*.

šüwol-wüt nyál; speichel Gn. *šüvül-vüt* Bd. *šüwül-wüd* Tr. id. *šübül* NyK. 6, 195. — cs. *silige*.

šüwor (cs.) duda; sackpfeife Gn. 49. P. 24. harnblase Gn. *šübur* id. Tr. — cf. *šeber*, *šewor*.

šüwoš tömlő; schlauch, lederner sack Gn. *šüwoš* M. 67. *šuboš* schlauch, sack, quersack Tr. Bd. kosár; korb Bd.

šüwošked- küzd, vitatkozik; streiten, kämpfen *moj nergenem nuno ia-šamoč-deno šuko šüwoškeden šogošt*; meinetwegen haben sie viel mit den teufeln gekämpft Zag. 33. — cf. t. *sugiš-* kämpfen.

1. *šüwö* áldozatra szánt darab kenyér v. hús; opferstück (vom brot und fleisch) Gn. 61.

2. *šüwö* (cs.) borkenkäfer, holzwurm Gn. — cf. *sügö*.

šüwo: ige -*šüwo* — gyermek; kind Gn. 61. *šúbo* id. Bd.

šüwo: *kurwálanás kumol šüwošom sejen joy* ein mensch, der seine begierde zum ehebruch besiegt. Zag. 35.

šúzo fajdkakas; auerhahn Gn. 46. *šujzó* id. Gn.

šúž káka, szittyó; röhricht Tr.

šúžém éhezik; hungern Bd. megéhezik; hungrig werden Gn. Bd. — *šúžám* hungern Tr. *šúžošo* hungernd, hungrig Tr. *šúžén kolén úlot* starben vor hunger P. 6. *šúžása* id. BL. 1, 53. — *šúžén* éhség; hunger Tr.

šúžar nőtestvér; schwester Ocs. 24. Ist. 32. hűg; jüngere schwester Bd. Gn.

šúžel Tr. *šúžl* M. 29. v. *süzlö* id.

šúžer tej; milch Bd. *šúžér* Tr. *šišér* (m.) Bd. — *šüžer-val* obers Bd.

šúžge oldalszurás; seitenstechen Gn.

šúžo hasonló; vergleichlich, ebenbürtig Gn. 65.

T

ta . . . v. *to* . . .

ta (pron. demonstr.): Bd. *ta kű* valaki; jemand, *ta mam* valami; irgend etwas, *ta magána* egyvalaki; ein gewisser, W. §. 68. *ta-kű*, *ta-ma*, *ta-magána* Bd. — *tatošt* ezek; diese Ocs. 124.

ta (m.) vagy; oder — *ta-ta* entweder, oder Bd.

tábém felduzzaszt; aufblähen; пучить *tábén šinzön* aufgeblasen; вспучиль — *tawá* пучить ледь Tr.

1. *tabá* (t.) serpenyő; pfanne Tr.

2. *taba* (m.) pehely, csepű, rongy; flocken, werg, fetzen; охлопокъ, флоръ Tr. — *tabán* verfilzt; клочистый Tr.

tabák-šuer табачная мельница Tr.

tabo (m.) kút; brunnen — *t.-wedrá* vödör; eimer Tr.

taboš (t.) haszon; gewinn Bk. 26. Tr.

tače ma; heute Gn. 55. Tr. Ocs. 50. Bd. *tača* Ks. 37. Bk. 26. *tačo* Tb. 3. *taáče* Tr. id. — *tačelok* a mai napra; für heute bestimmt, das heutige Tr. *tačalok* id. Bk. 64. *tačolok* id. Tr. — cf. *tagáče*.

taga (est.) kos; schafbock, widder Gn. Bd. *tägä* M. 33. *tägá* (m.) Bd. *taga* Tr. id. — *tagás* kleiner hammel, *kačaká-tagá* ziegenbock, *jumon-t.* schnepfe; бекасъ Tr.

tagačö M. 52. *tagáče* (m.) Bd. Tr. *tagača* Km. 51. *tagáčlok* Ks. 34. v. *tače*, *tačelok* id.

tagan (est.) patkó; hufeisen Gn. Bd. Tr. *tagay* P. 26. — *taganlém* patkol; (mit hufeisen) beschlagen Bd. Tr. *taganlelam* fr. Bd. — *taganloktém* szerszámmal patkol; mit einem werkzeug beschlagen Tr.

tagana (est.) teknő; trog; начевки Tr. *tägänä* id. M. 31. *tagna* id. Tr. — *tagna* lisztes láda, kosár; mehlkufe Gn. 6. mehlkorb P. 50. — *tagana* id. Gn. — cs. *tagana* t. *tigänä*.

tagárše mai; der heutige tag Tr.

tagdúš (*tanđuš*, *tandúš*?) barát; freund NyK. 6, 201. — cf. *taŷ*.

tagom-kebék bizonytalan meddig; nicht bestimmt wie lange; неизвестно до коихъ поръ Tr.

tajá zwei räderchen, an welchen die wiert (?) auf- u. abgehen (Reguly) Bd.

tajal- (est.) meghajt; beugen, biegen Pn. 36. *tajem*, *tajedem* fr. *tajaldem* fr. id. Bd. — *tajném* hajlik; sich biegen Gn. Bd. *tajnelam* fr. id. Bd. — *tajném* beugen; наклонять, приклонять Tr. *tajnoštás* sich bewegen, wanken; шататься, мотаться Tr. *tajnardarás* (m.) beugen, einer sache sein ohr leihen; наклонять, приклонять ухо Tr. — cs. *tajol-* t. *tajíl*.

tajém (r.) elrejt; verbergen M. 88. *tajalt* elbujik; sich verbergen Tr. — r. таить, таивать.

tajol lankás lejtő; (nicht steiler) bergabhang Gn. *tajil* Tr. — cf. *tajal-*; cs. *tajlok* наклонный, покатый.

tajjá (t.) fejkötő-féle; eine art haube für mädchen Tr. — cf. *takja*.

tajn (r.) szentség; sacrament Tb. 9. *tajnstwo* id. Tb. 12. *tajna* id. titok; geheimniss Bk. 90. Bd.

tajšen titkon; geheim (adv.) W. p. 207. cf. *tajem*.

takes (cs.) babona; aberglaube Ks. 49. Km. 68. *t. idol* hamis bálvány; falscher götzen ibid. *t. šalgat* sie stehen unbeschäftigt VM. 20, 3. *t.* иапрасно, даромъ Km. 70. Bk. 46. Tr.

takja (t.) mennyasszonyi főkötő; kopfputz der braut Gn. — *taklá* főkötő; haube Pn. 42. — t. *takja* achselband.

takor (t.) letaposott; hartgetreten Pu. 39. Tr. *уличный* Tr. *taker* kemény, egyenes; hart, geebnet Bd. — hely; platz Pu. 39. ugar; blachfeld Bd. *дворина* Tr. — t. *takír*.

takortém letapos, kitapos; festtreten, feststampfen Tr. *taker-tem* Bd. — *takor-takortoša* utód, örökös; nachkomme, erbe Tr. — *takorgém* festgetreten werden Tr.

1. *takmak* tánczdal; tanzlied («mit vielen worten») Gn. 78.

2. *takmák* v. *tápnák* Tr.

täktá vad (méz); wilder (honig); *дикий* (кажется медь) Tr. *tákta* id. NyK. 6, 212. — *täktá* (m.) darázs; hummel Bd.

tälém (t. m.) törvénykezni vkiivel; processieren Bd. *täläs* id. Tr. — cf. t. *daulaš-* id. [sturmwind.

tal: *kugu-tal mardež* vihar; gewitter Bk. 54. — cf. t. *dauil tal* Bd. v. *tajol* id.

tala bátor; tapfer Tr. *talo* erős; stark P. 16. Tr. *tal* serény, egészséges; flink, gesund Bd. *peš talon* sehr P. 9. *talon* stark (adv.) Sdrc. 3. *talalok* kühnheit, jugend, stärke Tr. — cf. t. *daula-* gewalt *anthun*.

taláka kicsi; kleiner (*puše kahn*) P. 48.

talán szerencse; glück Bd. Tr. *siker*; das gelingen Tr. — cf. t. a. *taliga* id.

talása (t.) rabló; räuber Tr. — t. *talauči*.

talé v. *kosa-talé*.

talgode csikó; junges pferd, füllen (von 1 bis 5 jahren) Gn.

15. *talgede* Bd. *talgode* stute, welche noch keine füllen geworfen hat Tr.

talgoštolám ide-oda lebeg; herumflattern G. 56. *talgoštém* in der luft herumfliegen (wie ein hopfenkopf) Gn.

taligga (r.) tányér; schüssel Pn. 38. Zag. 50.

talošná forró láz; hitziges fieber; *горячка* Tr.

talmo az övnek azon része, a hova a fejszét akasztják; der theil vom gürtel, wo das beil eingesteckt wird Tr.

taluk (est.) esztendő; jahr Gn. Tr. *talok* Gn. Bk. 34. *talik* Bd. *tauluk* Gn. id. — *talik* (m.) *tälík* (m.) idő, időszak; zeit, zeitabschnitt Bd. — *i-talik* jahr Bd. *i-talok* jährlich Ist. 64. *i-daluk* jahr Bd. jährlich Ocs. 46. — *talukáš* egy éves; ein jahr alt Tr.

talue öv; gürtel Gn. *t.-küžö* (*t.-towar*) messer (od. axt), die am gürtel getragen werden Gn. 56.

tam (t.) íz; geschmack Gn. Bd. Tr. — *tamle* izes; schmackhaft. Bd. Tr. *tamla* Ist. 6. *tamlo* Ist. 67. *támle* Ocs. 5. *támán* id. Tr. *tamolón* izesen, torkosan; schmackhaft, gefrässig (adv.) Zag. 18. 45. *tandeme* ohne geschmack Bd. — *támán-* izessé lesz; wird schmackhaft Ocs. 48. — t. *tám*, *támne*.

tamaka (t.) dohány; tabak Bd. Tr. Gn.

tāmākū kicsi, finom, sekély; klein, fein, seicht Tr. — cf. t. *tam* tropfen.

tamga (est.) ismertető jel, folt, kézjel, czél; merkzeichen, fleck, handzeichen, ziel Gn. *tamgá* bélyeg, folt, bepiszokt hely; stempel, fleck; Tr. — *tamgaemdem* bepiszokt; beflecken, *tamgaemám* refl. Tr.

tamok (est.) pokol, alvilág; die untere welt, hölle, todenreich Gn. Tr. — *tamuko* hölle Bk. 51.

tan tisztelet; ehre G. 78. hír; ruf, leumund Gn. *tän* hír; hiresség; ruf, berühmtheit Ocs. 13. — *tan* jóság, szépség; güte, schönheit — *tanán* derék, szép; stattlich, schön — *tan demo* unstattlich, unschön Tr. — *tanle* híres, berühmt Ocs. 22.

tan (cs.) egyenlő; gleich Tr. kortárs; altersgenosse Tr. barát, társ; freund, kamerad Gn. Bd. *täng* (m.) id. Bd. *tan* neben einander Gn. gemeinsam (adv.) P. 36. — *ik tan gas* egykorú, kortárs; altersgenosse Bd. — *tanot* (= *tan-kot*) annyira mint; so weit als Tr. — cs. *tan t. tiq* jak. *täng*.

tängä (t.) rubel M. 55. *tänkä* (ny.) *tenke* (k.) Weske 28. *tänga* pénz; geldstück Bd. — *tanäk peläk* anderthalb rubel M. 55.

tanastar-, *tanastar-* (cs.) hasonlít; vergleichen Uf. Car. 8. *tanastarém* magasságban kiegyenlíteni; in der höhe anpassen; уравнивать величины Tr. *tängastarém* (m.) egyenlít, hasonlít; ausgleichen, vergleichen Bd. *tängästäräs* id. M. 89. *tängästäraltás* id. pass. *tängöstäremla* leicht vergleichbar; удобосравнимый Tr. — *tängäs-* versenyez; wetteifern, wetteifernd arbeiten Tr.

tan gata fatóke; holtzklotz NyK. 6, 213.

tanok (t.) tanúság, tanú; zeugniss (zeuge? sic) Gn. zeuge Tr. NyK. 6, 201. — *tanokos* tanuság; zeugniss Tr.

tanol- cseng, hangzik; klingen, tönen; звенеть Tr.

tanostar- tanuskodik; bezeugen Tr.

tänlandar- dicsóit; rühmen Ocs. 122. [(adv.) Tr.

taporon (m. r.) néha, változékonyan; zuweilen, unbeständig

tapném merészel; sich erkühnen; осмеливаться Tr.

täpnäk, täpnäk (m.) uti táska; reisekoffer Bd.

taplan- megszárad, kiszellőzik; trocknen, gelüftet werden; провядать, прочахнуть, провётриваться Tr.

tapném kovácsol; schmieden; ковать Tr.

täptarem (cs.) szorit, nyugtalanít; bedrängen, beunruhigen — gyönyörködtet; ergötzen Bd. — cs. *taprat-* cf. *tarwanem*.

1. *tar* (est.) puskaapor; schiesspulver Gn. Bd. Tr. — *uzar-tar* vitriol; купоросъ — *pačá-t. mák*; mohn Tr.

2. *tar* (cs.) bér; miethe, lohn, gehalt Tb. 167. Gn. 61. Bd. *tarä* id. Tr. *tär* (m.) id. Bd. antheil Tr. *svätoj tar jümö* (m.) das heil. abendmahl Bd. *tarés purás* sich verdingen Bd. *tarom juktás* részszesíteni; theil geben — *tarom juaš* részszesül; theil bekommen Tr.

3. *tar* (cs.) köles; hirse Tr. Zol. t. *tari* cs. *tora*.

tar-: *taram olat* (bedeutung unbekannt) P. 58.

tara (cs.) turó; topfen M. 18. — cf. *torok*.

taráj vörös pamutszövet; rothen baumwollenstoff P. 58. Bd.

tarakán (t.) keleti csótán; blatte kaberlak P. 3. Tr.

taraltém a szívet érdeklí, gyönyörködteti; das herz interessieren, erfreuen Bd. *taraném* buzgó, lelkesül; eifrig oder entzückt werden — *taratem* érdeklődést kelt, biztat, rábeszél; interessieren, aufmuntern, überreden Gn.

tarazá (cs.) kútgém; brunnenschwengel Tr. — cs. *tarazá* wage.

tarazém kifeszít; überspannen; перетягивать — *tarazaltám* pass. Tr.

tarb- hasít; spalten; откалывать, выкалывать Tr.

tarča, tárza szolgál; diener Tb. 247. *tarozo, tarčo* id. Car. 32.

j. *tarče* béres; lohnarbeiter Bd. Tr. *tarozo* Tr. — cf. *tar* 2.

targetarém visszatart, erőt vesz rajta; zurückhalten (wider wunsch), überwältigen Tr.

tarlém bérel, bére fogad; miethen, dingen Ist. 229. Bd.

Tr. *tárlém* (m.) Bd. M. 89. — *tarlalt-* pass. Zag. 21. — *tarlema oksá* fizetés, bér; lohngeld Bd.

tarök (r.) aludt tej; saure milch M. 18.

tarmán vagyon, birtok; vermögen Bd. szerszám; werkzeug Tr.

tarta rúd; deichsel M. 32.

tárom: t. *pošten* elhatározta; beschloss (*pator waštareš lek-taš* gegen den helden zu ziehen) Ocs. 76.

tarwaném (cs.) megindúl, mozdúl; sich bewegen Bd. Gn. Tr.

Ist. 233. *tarbaném* Ccs. 69. *tárvänem* (m.) *tarbänem* (m.) *tarvanulam*

fr. Bd. *tárvänöläs* M. 89. id. — *tarwatem* mozgat; bewegen Gn.

Bd. *tarbanem* (k.) Weske 22. *tárvätém* (m.) *tarbätém* (m.) *tarvatelam*

fr. Bd. *tarwatolam* Ist. 98. id. — *tarbalt-* nyugtalanít, megrendít,

felizgat; beunruhigen, erschüttern, aufwiegeln; тревожить, колебать, смущать Tr. — cs. *tapran-* t. *tibren-*

tarvas forgács; späuchen M. 46. *tarbás* id. Tr.

taszkás gyolcsdarab, melyen az esküvön a jegyesek állnak; ein stück leinwand, worauf das brautpaar bei der trauung steht Tr. — cf. *toškém*.

taszkém v. *toškém*.

taslém kiárad; überschwemmen. Gn. Tr.

tasmá (t.) szalag; band Gn. Tr. *taszmá* id. Tr.

tata czompó; cyprinus tinea Tr.

taton (t.) egyetértve, barátságosan; einträchtig, in freundschaft Gn. 65. *tatoloktome* egyenetlenkedve; uneinig Gn. — t. *tatiu* eintracht.

tâtká v. *tâktá* id. Tr.

tatulas- (t.) kibékül; sich versöhnen, Ocs. 24, 64. — cf. *taton* t. *tatiulan-*.

tau (t.) köszönet, hála; dank, dankbarkeit Gn. Bd. Tr. M. 68.
tau kelešas (m.) hálát mond; sich bedanken Bd.

taulo surt palota, palast, Uf. 81. j.

tauluk Gn. v. *taluk* id.

tauštém hálálkodik; danken Zag. 66. G. 55. Tr. — *tauštulam* fr. *tauštarem* id. Bd. — *tauštolá* mit dankbarkeit, dankbar Tr.

tawem (cs.) kapar; scharren (die erde mit dem hufe) Gn. 46.
tawalam Gn. *tawaltém* Gn. 13. id. топать ногой Tr. *tawém* притопывать ногами; переминаться съ ноги на ногу Tr. — cs. *taw* *tawan* szántalp; schlittenkufe Gn. [t. *tapta*.

tawo kút; brunnen P. 26. *tawe* id. Bd. Tr. *tabe* Ist. 203. — *tawe* (kút)gém; (brunnen)schwengel Gn. (? sic!) Tr.

tawol hinta; schaukel Tr.

tawolém hintál; sich schaukeln — *tawoltém* caus. Tr.

tawoš (t.) bőség, élés; vorrath G. 60. haszon, nyereség; nutzen, gewinn Gn. Step. 10. — cf. *taboš*.

tawukán helyenként; stellenweise Tr. *távukan* id. Bd.

taza (est. p.) egészséges; gesund. Gn. Bd. Tr. *taža* id. Uf. 42. Car. 41. (m.) Tr. — kövér; fett Bd. M. 76.

tazálok egészség; gesundheit Ocs. 73. Tr. *tazalek* id. Bd.

tazalém kövéredik; fett werden; Bd. Tr. jó színben van; gut aussehen Bd. *tazalandarém* hizlal; mästen Tr. — *tazarg-* meggyógyúl; genesen Zag. 63. *tazaygam*, *tazalanem* id. Bd. *tazart-* meggyógyít; heilen Ocs. 83. *tazaydem*, *tazalandarem* id. Bd.

tazolán sikos, nyálkás; glatt, schlüpfrig, schleimig Tr.

te . . . v. *ti* . . . *to* . . . *tü* . . .

te ti; ihr (plur. 2.) passim *tä* (m.) Bd.

teak, *tejak* még mindig; noch immer Gn. — cf. *tegak*.

tebe v. *tewe*.

teg, *tegók* többé; noch (in der zukunft) Bd. *tegak* (= *ereak*) immer Uf. 8. j.

tegeña (m.) (= *tugaja*) ilyen, olyan; solcher Bd. Km. 84. *tegeñe* Tr. *tegeñä* (m.) Bd. id.

teget (r.) nyirfádeget; birkentheer Gn. *teget* Tr. Bd. Ist. 167. Ocs. 117. *tegot* Gn. id.

tekšori- (t.) megvizsgál, kipróbál; untersuchen, erproben; испытывать Tb. 29. 39. 247. — t. *tikšer-*.

tekte vad méhraj; wilder bienenschwarm Gn. t. *müks* id. Gn. 59. — cf. *tâktá*, *tâtká*.

teldorem pajzánkodik, lármáz, zajong; muthwillen treiben, lärmen, toben — *teldormaš*, *-me* pajzánkodás, zenebona; auslassenheit, tumult Gn. — cf. t. *tiler-* nährisch werden.

tele tél; winter (passim) *telä* (m.) Bd. *tel* M. 52. — *telem* télen; im winter Bd. *telim* Tr. — *telese, telemse* téli; winterlich Bd. *tele*: *vüt t.* mocsári szalonka; *scolopax gallinago* Bd.

teletlá különös, különösen; besonderer, besonders; особенный, особенно Tr.

temam megtelik, jól lakik; voll, satt werden Bd. Gn. *temäm* (m.) *temäm* Tr. *temedem* fr. Bd. id. — *vüt t. a víz nő*; das wasser steigt Bd. Ist. 14. *telže t. a hold telik*; es wird voll mond Bd. *kočken t.* sich satt essen Bd. *kočkon temmejošt wara* nachdem sie satt geworden sind Ist. 220. — *temenam* jól laktam; ich bin satt Bd. — *temneške* telesteli; ganz voll Ocs. 92. *t. juktä* megitat; satt tranken Ocs. 19. — *pel i temmo kočštožo a fél évet befejező napon*; am tage wo das halbe jahr zu ende ist Zag. 51. — *temdeme* telhetetlen; unersättlich Bd. — *temektem* sättigen Bd.

temem megtölt; füllen Bd. Gn. Tr. jól lakat; sättigen Bd. Gn. *temedelam* fr. Bd. — *temal-* megtölt; füllen Pn. 36.

teján (cs.) tömjén; Weihrauch Tr. Zol.

temedem nyom; drücken Gn. Bd. *rányom*; aufdrücken Bd. (m.) fojt; ersticken Bd. *temdalam* mom. drücken Bd. *нажимать* Tr. (m.) elnyom; bedrücken Bd. *temdeštam* fr. oft drücken Bd. (m.) tapogat; betasten Bd. *temdeštäm* id. Tr.

tembáko közelebbre, ide erre az oldalra; näher, auf diese seite Tr. *tembak-tumbak* ide-oda; hier-her, dorthin Krest 13. *tembáke-umbáke* id. Tr. — *tembál* innensó oldal, diese seite Bd. Gn. Uf. 40. külső oldal; aussenseite Gn. *tembálne* innensó félen; auf dieser seite Bd. *tembálno* id. Tr. *tembalan* auf diese seite Bd. *tembač* innenről; von dieser seite Bd. *tembácon* id. Tr. (— passim).

teme tele; voll Tr.

temon mindannyi; sämtlich *mlánda ümbálnožo témon úlesa šámoč* sämtliche auf der erde lebenden Tb. 181. — megelégedett; zufrieden P. 18. — *kurukwlak lečat kúškö temon küzen* (das wasser) stieg höher als die höchsten berge Ocs. 11.

temloše kérő; freierwerber Ringw.

temušká (r.) kis gyékényzsák; mattensäckchen Tr.

teń te; du — *tiń, tőń, tej, tiń* (m.) *toń* (m.) id. (passim).

tene (cs.): *teneš purasť* keresztelkedni; sich taufen — *teneš purtasť* keresztel; taufen Bd. *toneš* id. Tr. Ist. 193.

tene az idén; dieses jahr, heuer Bd. Gn. *ten'e* id. Gn. *teněj* id. Tr. *tene-e, tene-i* id. Bd. — *tenéje, tenejés, teneiso* idei; heuriges P. 8. 57. *tenese* id. Bd. — *teńe most*; jetzt W. 207. Bd. *teńé wará nun* aber BG. 4. 9. *teńés* (m.) *teńésa* (m.) mostani; das jetzige gegenwärtige Bd.

tene, dene, deke bei; mit, sammt, und; entlang, über, durch; mittelst; von, aus (welchem stoff, welcher ursache) (vgl. *ter*: *terne*) — *teke, deke, deke* zu (vgl. *ter*: *terke*) Gn.

teye így; so M. 13. Km. 22. какъ точно Tr. *tinge* id. BM. 3, 15. *teyelä* ilyen; solcher — *teyeläok* ebenso M. 57. *teyeläok* id. Km. 12.

teñersä mostani; das jetzige, gegenwärtige Tr.

tege (t.) rubel Gn. 66. Tr. geld Pn. 35. NyK. 6, 201. *tengelok* groschen Ist. 220.

tengéco (= *teñ-keco* Uf. 56. Car. 53.) tegnap; gestern P. 2. Tb. 173. *tengéce* Gn. Tr. *teñgeca* W. 207. *tengécö* M. 52. id. *tengésc* tegnapi; gestrig Tr.

tengol (cs.) pad; bank Bk. 26. P. 24. Gn. *tengel*, *tengel* (m.) скамейка Tr. *töngöl* id. M. 27.

teñoš ide; hierher Gn. 1.

teyož (cs.) tenger; meer Gn. Ist. 65. *teyoc* Tr. *täyož* Tr. *teyož* Ocs. 46. *tegez* NyK. 6, 196. *tegež*, *tanğaž* (m.) *täygož* (m.) *tanaš* (m.) Bd. id. — *t-on-kugo-jumo*, *t.-kugo-pujrošo*, *t.-awá* meergötter Tr.

tepenä verem; grube in der riego; овинная яма M. 38. — cf. *än-tepenä*.

teptér fejtegetés, togalom; lebre, begriff, idee; толкъ, понятие — kíváncsi, tanulékony; neugierig, lernbegierig; пытливый — *teptérlém* untersuchen; испытывать Tr.

teř szán; schlitten Gn. Tr. *ter*, *tir* (m.) Bd. M. 32. *tor* (m.) Bd. id. — *teř kudáltomo pairém* gyümölcsozó boldogasszony ünnepe; Mariä verkündigung (feiertag) Tr. — *ter-dovan* szántalp; schlittenkufe, *ter-šolo* a két talpot összetartó keresztfák; kreuzbaum zwischen den schlittenkufen Bd.

1. *ter* kövér; fett — *terlem* hízik; fett werden — *terlektarem* hizlal; mästen Bd. — cf. t. *tere* lebendig.

2. *ter*: *terne*, *terke*, *terc(ön)* (gewöhnlich mit possessivsuffix) otthon, haza, hazuról; im oder zu hause, ins haus oder nach hause, von hause Gn. 28. Ocs. 80. (*terke*, *teröc*, *teröcön*) Tr. *terán* mellé; neben (wohin) P. 3. *tereš* otthon: zu hause Uf. 49. j.

terén (t. m.) görbe, meghajlott; schief, gebogen, *tireñ* (m.) id. Bd.

tergaš (t.) föllállítani; aufrichten Zag. 61. — cf. t. *torgoz*.

terös (cs.) ganéj, trágya; mist dünger Tr. *tereš* id. Bd. — cs. *tiris*, t. *tires*.

terke (cs.) tányér, schüssel Gn. NyK. 6, 201. *tereke* id. P. 22. — cs. *tirik*.

terkúš v. *tervuš* id. Tr.

terlaltém v. *törlatém* Tr.

termen: *krest termen pudalaltša xristos* a keresztre feszített Kr.; auf's kreutz genagelter Kr. Km. 26. — cf. *ter* 2.

tornalée *pornalée* Gn. nachahmung der stimme der krähe u. a. Gn. 35. *tornalée* *wernalée* id. *ibid*.

terpem (r.) tür, szenved; dulden, leiden Tr. Bd. *terpen* betegen; krank (adv.) Tr. P. 2. *terpöső* geduldig M. 69.

tersiak jeges bukdár; *colymbus articus* Bd.

terštám v. *törgeštám* Tr.

tertež kör, körület; kreis, umkreis — *tirdeš* (m.) id. — *tertéske* kerek; rund — *terteskem* kerek lenni; rund sein, *terteskaldam* dim id. — *terteštem* kerekít; runden Bd.

tervúš hegyes, keskeny karimájú süveg; spitzer schalkkrämpiger hut Bd. Tr. — *terkúš* id. Tr.

tešte sammlung von zehn Gn.

tetej männliches glied (bei kindern) Gn.

tetéle háló; fischernetz; сѣть, которой ловяť рыбу, пльва въ двухъ лодкахъ Tr.

tetrad (r.) fűzet; heft Bk. 28.

teve ime; siehe Gn. Bd. Tr. *tebe* id. Bk. 53. Bd. *tebeš* (m.) id. Bd. *teviš* id. Ocs. 61. — *teve* most; jetzt Bd. — *tebe kuze* következőkép; auf folgender art Ocs. 50. *tebe tege* der folgende Ks. 31.

tewák majdnem; beinahe Gn. *tevok* id. mindjárt; sogleich Bd.

tevún a minap, nem rég; jüngst, nicht lange vorher — *tevenesen* nem rég óta; es ist nicht lange her, vor kurzem Bd.

ti . . . v. *te* . . . *to* . . . *tü* . . .

ti tetü; laus Pn. 28. Bd. *tü* Pm. 25. *to* (m.) Bd. *tö* M. 61. Tr.

ti pron. demonstr. v. *to*.

tiak (r.) deák; schreiber Gn. 75. *tőák* id. Tr.

tié tele; voll Gn. *tičak* id. G. 44. *tič*, *tičak*, *cič*, *cicok* W. 30. *cic*, *coc*, *cocók*, *tic*. *tič* Bd. id. — *tőč* Tr. *točák* Tb. ganz voll.

tičmaslaném teleképűvé, vastaggá lesz; ein volles gesicht bekommen, fett werden Bd.

tičmašlok teltség; fülle G. 56. *tičmaš* Bd. *tičmaš* G. 55. id. *t. kindé* még meg kezdett, egész kenyér; unangebrochenes, ganzes laib brot Bd. cf. *őnzöl-tičmaš* die noch unberührte (speise) P. 21.

tigr (r.) tigris; tieger Bk. 32.

tiğode kicsi, finom; klein, fein Gn.

timalme ki van, tele van varrva; (voll) ausgenäht Gn. 70.

(? *temalme*, cf. *temem*).

tinóš (t.) békesség; friede Tb. 13. *tinóšlok* id. Bk. 100. *tonoc ilás* békében élni; in frieden leben Ist. 19. *tnniš* id. Tr. — *t. tinič*, *tiničlik*.

tir Bd. v. *tür* id.

tič tele; voll — *tic*, *čic* (m.) *coc* (m.) *cocók* (m.) id. Bd.

tište: *kit-t.*, *kittošte* kézjegy; handzeichen Gn.

tize v. *čize*, *čize* Tr.

tizék fecske; schwalbe Tr.

to . . . *tö* v. *te* . . . *tü* . . .

to, ti (pron. demonstr.): *tođe, toda, tođo, tōde, tide, tidü, tedü, tido* ez, (az); dieser, (jener) — *tođalan* Km. 84. *tōdlanin* (m.) Tr. azért; darum — *togé* P. G. *tige* Bd. *tenge* (m.) Bd. így; so *tegak, tiak* id. Step. 14. — *togáno* Úf. *togajo* Car. *tōgāne* Tr. *tegeña* (m.) Bd. ilyen; solcher — *togolaj joy* közönséges ember; ein gewöhnlicher mensch Car. 28. Úf. 66. — *toletla* többé ezután; nachher Úf. 22. Car. 21. weiter Úf. 96. — *tōnár* Tr. *toňár* (m.) Bd. *tinäru* (m.) Bd. *tinare* Bd. ennyi; so viel — *tōnärön* so viel wert M. 117. — *tojke mogor az* innenső oldal; diesseits Car. 38. *toleč toježo* ezentúl; von nun an Zag. 40. — *tošan* Ocs. Ist. *tōžán* Tr. itt; hier *tošak* id. G. 1. *tište, tošta* (m.), *tištā* (m.), *teštā* (m.) Bd. *tōšte* Tr. id. *tošta* ott; dort Km. 29. — *toške* G. Ocs. *toško* Ist. *tōško* Tr. *tiške, tiš, tižak, tižagen, toška* (m.) *tiškā* (m.) *teškā* (m.) Bd. *tōšte* Tr. ide; hierher — *tošeč* Ocs. *tōšeč* Tr. *tošeč* Gn. *tōšečon* Ocs. *tižeč, tižečon, tošec* (m.) *tōšecen* (m.) *tišec* (m.) *tešec* (m.) innen; von hier — *tōškebék* (m.) Tr. Bd. *tiškebek* (m.), *teškebek* (m.) Bd. *tiškeren, tišken* Bd. eddig; bis hieher — *tonam* (m.) *tinām* (m.) *tenām* (m.) ekkor, akkor; damals Bd. — *tonoš most*; jetzt Bk. 86. *tošagon* ezalatt; während dessen Ocs. 31. *to-müngö, to-moyga* (m.) ezután, azután; nachher Bd.

to-to és-is; sowohl—auch P. 52.

točák v. *tič*.

tōganökt- elkoptat, megsemmisít; abnützen, vernichten; *износить, уничтожить* Tr. — cf. t. *tigen* unnütz (adv.).

tōjir (cs. m.) tükör; spiegel Tr. — *togar* id. Bd. *tigir* NyK. 6, 213. — cs. *tügürt*.

togōdo apró, kicsiny; klein Pu. 37. *tōgede, tegede, tugūda* (m.) id. Bd. *tigide* NyK. 6, 193. *togode* id. finom; fein Ocs. 48. *tōgode* Tr. *togodo* Ist. 67. *tōgōdō* M. 24. t. *oksa* aprópénz Tr. — sűrű; dicht Pn. 28. — ? cf. t. *tigiz* eng, dicht gedrengt (kamm, rechenzähne) Bál.

tōyālāōk (m.) szüntelenül; unaufhörlich; *непрестанно* Tr. *toyalāōk* még, többé, mindig; noch, immer Bd. t. *ōlam* megmarad, (kitart); ausdauern Bd. — cf. *toká, tokáleš*.

tojém Ocs. 70. v. *tajal-* id.

tōkhēlt-: t. *šagalaš* támaszkodik; sich stützen, lehnén; *опираться* M. 88.

toklacō (cs.) mutter des schwiegersohnes oder der schwieger-tochter, *сватья* M. 9.

tokwa (r.) tök; kurbiss Ist. 144. Ocs. 102.

tol v. *pantasá* P. 24.

tol toll; feder Gn. NyK. 6, 201. cf. *postol* Gn. (= *poč-tol*?)

těl: t. *kü* tüzkő; feuerstein M. 64. *těl-ip* szikra, funken M. 27.

tělēk (cs.) árva; waise M. 71.

tělēp (r.) gallér; kragen M. 16. — cf. *tulup*.

tolóze hold, hónap; mond, monat Gn. *tolozo* Uf. Car. 10. *ti-lozo* Uf. 10. j. *tolčo* P. 26. *tolče* Tr. *tolze* P. 18. NyK. 6, 196. *telže*, *tílze* (m.) *tolza* (m.) Bd. id. *u tolozan* ujholdkor; am neumond Máté 17, 15. *tolózás* egy havi járó (út); ein monat langer (weg) G. 65. — *točmás t.* vollmond, *u-t.* neumond, — *t. pujrošo-kugo-jušo*, *t-on*, *t. awá* mondgötter Tr. — *t. volgodo* mondschein Bd.

tolmatlem (t.) tolmácsol; dolmetschen — *tolmač* tolmács; dolmetscher Gn. 61. NyK. 6, 201.

tömenšě tanuló; schüler M. 10. tanult; gelehrt M. 77. *töm-děšě* tanító; lehrer M. 10.

tomok szélcsend; windstille Gn. béke, csendesség; friede, ruhe, stille Tr. — cf. *tmok*.

tomolge nedves; feucht Gn. 63. frisch Gn.

toy (est.) erő, kezdet, lét; kraft, anfang, dasein — *toygoč kaém* ich verliere die kraft. — Tr. est *tin* seele, verstand.

tondaš kikeresni; durchsuchen Uf. 51. j.

toygá bremse (kisebber als pormo; schlagt nicht nieder) Gn. *crpoka* Tr. — cf. *šoyga*.

tonoš v. tinoš.

tonošlandar- meggyógyít; heilen Tb. 5. *tnnislandarém* lecsendesít megnyugtat; beruhigen, besänftigen Tr. — cf. *tinoš*.

tonošłok (t.) nyugalom, békesség Pu. 20. nevededés; gedeihen Pu. 15. — cf. *tinoš*.

tonnonni duda hangja; laut des dudelsackes (onomat.) Tr.

topak (cs.) nyugodtan, csendesen; still, ruhig Step. 8. Gn. — cs. *toppon*.

toplancm megszünik beszélni, elhallgat; zu reden aufhören, still schweigen Gn. Step. 9. [79. — *t. tır, dir*.

1. *tor, dor* (nachgesetzt) valószínűleg; wahrscheinlich Gn.

2. *tor* zsirus; fett Tr.

3. *tor* (t.) serény; flink Gn. — *toro-al-deno kodšo-samoč* az élve maradtak; die lebendig gebliebenen (eig. mit gesünder oder frischer kraft) Zag. 55. — *t. tere* lebendig.

4. *tor* (m.) éle, széle valaminek; schneide, rand; *ocripie, лез-вие, край* Tr. Bd. *dor* id. Bd. *pisä torän* (m.) éles élű; scharfschneidig Bd. — cf. *tür dorasta* (m.) szélén; am rande. *dirbä* (m.) hozzá; zu, *dorgoc* (m.) töle, szélétől; von, vom rande Bd.

tër: *izi t.* kis szánkó; kleiner schlitten, darab fakéreg; stück holzrinde; *сагазки, лубокъ* M. 44. — *t. kädö* vadgalamb; turteltaube M. 41.

tërdër búgó csiga; brummkreisel; *волчёръ* M. 44.

torgém csörgedez, habzik, kilooccsan; rieseln, schäumen, ausspritzen; *журчить, рябѣть, плескаться* Tr.

torgémša partijeg, jégtorlódás; ufereis, eisstauung; *закраина* Tr. — cf. *torgest*.

torgest- (est.) tolakodik; sich stürzen, drängen BMK. 3, 10.
W. §. 108. — *torgestare*m taszít, bevet; stossen, hineinwerfen;
толкнуть, вернуть Tr. — cs. *toron-* запинаться, утыкаться t.
tört- stossen, *törtön-* sich anstossen, in etwas hineingerathen.

*törzö*sö türelmes; geduldig M. 97.

töröz- (m.) *tapos*, gyúr; treten, kneten, мять — *töröz* sëndäs
измять — *törözalt-* pass. M. 89. — cf. *turzam*.

torke fiatal fenyő; junge kiefer Gn. 37. 48.

*torke*r fenyves; fichtenhain G. 61.

torlém felelevenedik; lebendig werden Tr. *trlén* kiülät feltá-
madnak; sie werden auferstehen Ks. 28. Tb. 169. *trlokt-* föleleve-
nit; lebendig machen *trloktén* *koneltá* liess auferstehen Tb. 169.
trondar- feléleszt; beleben, lebendig machen Ocs. 91. — t. *terel-*

tormá (t.) borona; egge Pu. 28. t. *tarma* Gn. t. *tirma*.

tor-suluk eres; dachtraufe Tr.

torš (t.) fáradozik, iparkodik; sich bestreben Ocs. 57. Step.
8. — t. *tirš-*.

tortest kikerekít; abrunden Tr. — cf. t. *tirä* rund um.

tortos gömbölyü; rund Tr. — cf. t. *tirä* rund um.

törtia (est.) daru; kranich M. 40. — cf. *turna*.

törwö ajak; lippe U. 4. — cf. *türwé* Tr.

tosto bélyeg, czél; stempel, ziel; клеимо, мѣта Tr.

tošk- ragaszt, enyvez; kleben, leimen M. 89.

toslem megfedd, megdorgál; einen verweis geben, ermahnen
Bd. — (m.) megvizsgál; besehen, prüfen; разсматривать Bd.

tosmék segg; arsch (?) P. 24. — cf. t. *tisek*.

tošto: *kocain tošto-kórno* — ösömtől kijelölt út; der vom vor-
vater bezeichnete weg Pu. 16. — cf. *tuštem*.

töt (= *töde jödom*) ezen éjjel; in dieser nacht Tr.

tötäk vétek; schuld — *tötökän* bünös; schuldig — ártalmas;
schädlich — nem messze; nicht weit Tr.

tötörä v. *tüträ*.

totr- (m.) ködbe borúl, füstöl; nebelig werden, rauchen BL.

9. *totralto-* id. Tr. cf. *tüträ*.

tmana M. 41. v. *tumana* id.

tmeň tanul; lernen M. 115. *tmeň šoaš* (laktás) mesterséget
megtanulni; ein handwerk erlernen M. 67.

tmin (r.) kömény; kümmel Máté 23. 23.

tmok béke; friede; миръ Tb. 248. csendes; still Bk. 24. Tr. —

tnám akkor; damals M. 13.

[cf. *tomok*.

tnoš Tb. 31. v. *tonoš*, *tinoš* id.

to . . . v. *ta* . . . *tu* . . .

tobaloktem összezavar; verwirren NyK. 6, 201. — cf. *towanem*.

tobsá (t.) ajtósark; thürangel Tr. пята у полевыхъ воротъ
ibid.

töcém törekszik, akar; streben, wollen Gn. 3. *töcém* Ocs. 17.
P. 7. *tocem* Bd. *toćém* Tr. id.

toćás (r.) mindjárt; sofort Bd.

tod (cst.) íz; geschmack Km. 28. cf. *tut*.

[dem fr. Bd.

1. *tođam* fon; flechten, stricken P. 54. Gn. M. 30. Bd. *tode-*

2. *tođam* (cs.) tör; brechen (transit.) Gn. ein brot aufbrechen

Bd. *kindom todolon* brach das brot an Ist. 220. — *todolam* letör; abbrechen Bd. *todolam* Tr. — *todoledem* fr. *todolaldam* pass. *todolkodaš* abreissen, *todoštam* tördel; brechen Bd. — cs. *tat-* рвать.

todolám behajt, összegöngyölget; einbiegen, zusammenrollen; *загибать, свертывать* Tr. — *todolm kúžo* zsebkés; taschenmesser Tr.

togđájem (r.) eltalál; errathen P. 13. *togadajem* (m.) gyanít, észrevesz; vermuten, bemerken Bd. *togadajtem, -ajdlem* észrevesz, bizalmatlankodik; bemerken, misstrauen Gn.

tögedemdem aprít; zerstückeln Bd.

togon (t.): *orawá t.* keréktalp; radfelge; ободъ колеса Tr. — *kürtno-tognan orawa* ein bereifter wagen P. 49. — t. *tugim*.

toĵatka, doĵátka (m. r.) találós beszéd; parabel Bd. — r. догадка.

toj (cs.) sárgaréz; messing M. 64. Gn. Bd. Tr. — *toj koško anguis fragilis* Tr.

tojem (r.) elrejt, eltemet; verbergen, begraben Bd. Gn. Ist. 20. *toem* id. Tr. Ocs. 39. Ist. 54. *tajem* (m.) Bd. *tajsen* (m.) titkon; heimlich (adv.) Bd. *tojdeak* nyiltan; offen (adv.) Ks. 23. *tajdeak* id. Km. 32. — *tojalt-* begraben werden Tb. 53. *tojald-* sich verbergen Tr. — cf. *tajalt-, tajem*.

toja (cs.) bot; stab, stock Gn. Bd. Tr.

tojalém támaszkodik; sich stützen — *tojalémo tojá* bot; stab Tr. Ist. 57. — cf. *toja*.

tójmo temetés; begräbniss Bk. 86.

tok vagyonos; wohlhabend, vermögend Gn. — cf. t. *tuk* satt, zufrieden, voll.

toká, (tokan) egy kevéssé, alig, imént; ein wenig, kaum, soeben Gn. Bd. *tokarak* id. Bd. *tika* только что Tr. *toko* kaum, nur Wied. p. 207. *tokó-tokó* (m.) kaum Bd. *toka-toka* id. черезъ силу Tr. *tokáleš* csak egy kis időre; auf kurze zeit Bd. — cf. *toĵalaok*.

tokā (m.) leány; mädchen Tr.

tokta: t. *-ludo* buvár; colymbus; rapapa Tr. *tukta-l.* id. ibid.

tolém (t.) rabol, lop; rauben, stehlen Gn. Bd. Tr. — *talem* (m.) id. Bd. — t. *tala-*.

tolám jön; kommen (passim) — *toledem* fr. *toloktem* caus. *tolold* — fr. *toldal-* fr. G. 69. *tolšaš* jövő; zukünftig, *nalen tolaš* bringen Bd. — *tolašen mien* odafutok; ich laufe hin Bk. 74. *tolaštar-* siettet, indulni késztet; zum gehen auffordern Ist. 22. *talašem*

(m.) siet; eilen Bd. M. 88. *tolšolá* auf dem wege hierher; по пути сюда Tr.

tole (cs.) tiló; hanfbreche Gn. — *tolem* tilól; (hanf) brechen Gn. — cs. *tolla* t. *talki*.

tolane menyasszony; braut (?) wo?

tolašem bajlódik, erőlködik; sich anstrengen Gn. sich abmühen Bd. Ocs. 86. Tr. *iparkodik*; sich anstrengen Bd. Bk. 44. *talašem* id. Km. 18. sich beeilen M. 88. — *tolaštare*m bajt okoz; mühe verursachen Bd. antreiben, belästigen Tr. — ? cf. cs. *tawlaš-*, *talažt.* *daulaš-* streiten (od. zu *tolam* ?) t. *daula-* gewalt anthun.

1. *tolk* (r.) tartozás; schuld Gn. — *tolga* (m.) *dolga* (m.) id. Bd.

2. *tolk* (r.) értelem, ügyesség; verstand, geschicklichkeit Gn. *tolka* (m.) Bd. — *tolkan* okos; klug M. 74. *tolkadeók* (m.) oktalau; unklug Bd.

tolko (r.) csak; nur P. 57.

tolkon (t.) hullám; welle Gn. Tb. 24. *mardež-tolkon* szélvihar; windsturm Ist. 215. — t. *tulkin*.

tolkonlan- fáradozik, bajlódik; sich abmühen Tb. 157.

tolota (r.) véső; meissel M. 66.

tom mag; kern Tr. *püks* t. nusskern Bd.

toma (r.) ház; haus M. 24. Bd. *domá* id. Bd. — *tonna* otthon; zu hause M. 117.

tomám üres, sovány; leer, mager Tr.

tomašá (t. a.) zavar; verwirrung Pu. 42. etwas ausserordentliches P. 50. gond, fáradság; sorge, mühe Tr. — t. *tamaša*.

tomažikt- gyengit; schwächen, entkräften; истощать Tr. — cf. *tomašá*.

tomboro (r.) balalaikaspiel G. 79. *tomboro* balalaika Gn.

tomona (cs.) bagoly; eule P. 48. — *tómana* Bd. Zol. *tomná* P. 26. *tumana* (m.) Zol. id. — cs. *tumana*.

tomlandarém rátukmál; aufnöthigen Gn.

tomnoj olvasztó kemence; hochofen Gn. 51.

toj mag; kern Tr. id. dióbél; nusskern NyK. 6, 213.

toném (t.) eltagad; verläugnen — sich von einer sache zurückziehen; заператься, — отрѣкаться отъ совершенныхъ дѣйствиіу Tr. — t. *taŋ-*.

toŋatá tuskó; klotz Tr. *taŋatá* id. M. 46. — cf. t. *tümgäk*.

toŋgél (est. m.) ágy; bett Tr. Bd. — cf. *teŋgél*.

toŋgezemäs vánkos; polster Bd. — cf. *toŋgél*.

top (est.) labda; ball (zum spielen) Gn. Bd. Tr. ágyú; kanone Bd. Tr. — *tobé* (m.) puska; flinte Tr.

töp (onomot.) klatsch Gn. 17.

topán (est.) talp; sohle; полость Tr. — cs. *toban*, t. *taban*.

toplá муха (игра) Tr.

toplót mindig; immer M. 12. *непрестанно* Tr.
topros törvényszéki vizsgálat; gerichtliche untersuchung Gn.
 1. *tor* (est.) pej; braun (pferd) G. 70. Pu. 38. Tr. — cs. *tor*
 t. *turi*.

2. *tor* (t.) szűk, szoros; eng M. 73. Bd. Tr. *tôr* id. Bd. szorultság; drückende verhältnisse Bd. — t. *tar*.

tor: *torošto* felől; über, von Uf. Car. 4. — cf. *der*, *dor*.

1. *tör* (t.) díszhely; ehrenplatz Pn. 34. az ajtóval szemben levő sarok; die ecke gegenüber der thür Gn. — t. *tür*.

2. *tör* (cs.) egyenes; gerade Bd. *tör* id. Tr. *tör* sík, lapos; eben, flach M. 65. Pu. 36. Gn. magas; hoch Pn. 34. — igaz; rechtschaffen Bd. csendes; ruhig (v. *túra*) Bd. *tör*, *tör* eben, rechtschaffen Gn. — igazán, jól; richtig, gut adv. Bk. 54, 55. — *török*, *török* (m.) Bd. *törák* Tr. — *ik törak* egyforma; gleich Ks. 6. Pu. 36. *ikanák török* Km. 16. *tör* P. 47. id. *ik ganák törés ősten* egyformára tette; machte gleich Ocs. 37. *ik töromak isten* id. Ist. 51. — *ik törás* egykorú; vom gleichen alter Bd. — *tor-kečonoš* tag- u. nachtgleiche Tr. — cs. *türe* t. *töz*.

3. *tör* v. *tür*.

törem hallgat; schweigen Bd. — v. *turlem*.

torém kiszélesíték; breit machen P. 26. — eltávolít; entfernen Gn. *разъединяю*, *раздвояю* Tr. *torlém* eltávolodik, elválík; auseinander gerückt werden, sich absondern Tr. *torlal-* sich entfernen P. 48. — cf. *tora*.

tora (cs.) távol egymástól; weit von einander Gn. *далеко* Tr. széles; breit Bd. *tores* keresztül; quer Bd. Gn. Tr. *torés* (m.) szélesség; breite Bd. M. 57. — *torés-towar* капа; hacke; мотыга Tr. *toréslok* belfonal; einschlag (im gewebe) — cs. *turuz* длина, вдоль.

töra (est.) úr; herr Gn. 43. előkelő; vornehmer Bk. 38. *töra* bojare Pu. 34. bíró; richter Bd. *törä* (m.) id. Bd. *törä*, *torä* magnat, richter Tr. — cs. *töre* t. *türä*.

torakan (t.) moly; schabe G. 79. kakerlak Gn.

törälem (m.) ítél; urtheilen Bd. *toralém* id. Tr.

torg (r.) kereskedés; handel Gn. *torg* (m.) Bd. *torgo* Tr. id.

törgém szökik, ugrik; hüpfen, springen P. 16. Gn. Tr. — *törgalt-* P. 33. *törgeštem*, *törgešt-* (m.) *törgeštelam* fr. Bd. *törgeštol-* (m.) M. 44. *törgeštäm* Tr. *törštem* Ocs. 41. Gn. 3. Pu. 28. *törštol-* Pu. 9. *törštem* Tr. *töštem* Gn. *torošto-*, *terošt-*, *töršsaldém* Tr. id. — *törštel-* tánczol; tanzen G. 48.

torgajém (r.) kereskedik; handel treiben Bd. *torgaém* Tr. *torgejem* (m.) Bd. *torgajtlem* Ist. 199. id. — *torgeješa* (m.) kereskedő; kaufmann Bd.

törgält- nem ragad; sich nicht ankleben; отлипать Tr.

torgomšok kalmár; kaufmann Pu. 40.

torgoŝtal- heveskedő, indulatos lesz; heftig, zornig werden Tr. *torgóvaj* (m. r.) kereskedői; den handel betreffend Bd.

torok (cs. r.) aludt tej; geronnene milch Gn. *творогъ* Tr. *torok* kvargl Bd. — *vuj t.* agyvelő; Gehirn Gn. Bd. *t. wūd* savó; molken Tr. — cs. *toroŝ* r. *творогъ*.

törl- ítél; urteilen Ocs. 79. *törläs* id. Ocs. 49.

törlém (cs.) egyenget; ebenen, glätten, *törlölám* fr. *tör istas* (m.) id. Bd. — *torlem* sich demüthigen lassen; *смириться* M. 89. *törlanem* egészséges lesz; gesund werden Gn. Zag. 69. nüchtern werden Gn. megjavúl; sich verbessern Ocs. 96. Bd. *törláném* id. Tr. *törlánem* (m.) id. Bd. — *törlatem* megigazít, megjavít; verbessern Bd. *törlém* (m.) id. Bd. *törlátém* Tr. Ocs. 105. *törlataldam* megigazodik; sich verbessern Bd. — *törlalt-* helyreállít; herstellen Tb. 5. *törlöktar-* gyógyít; heilen P. 2. *törlatokt-* herstellen lassen Ist. 150. — *torlokt-* ebenen, gleich machen Tr. — *törletem* ígérte, az elvállalt mun' át teljesíti; sein versprechen, die bedungene arbeit erfüllen Zol. *türlatem* (m.) id. *ibid.* *törlem* *уплачивать* Tr. — cf. cs. *türlet-*

torlém (m.) dorgál, szidalmaz; zurechtweisen, schelten Bd.

tormakan (t.) ágas; gezweigt *kuđ-t. tumo* sechs gezweigte eiche Pu. 35. — t. *tarmak*.

törna: t. *pöcös* moháfonya; vaccinium oxycoccos Bd. — cf. *turña, türña*.

toroŝmo heves, indulatos; heftig, zornig, *torza-čonán* id. Tr. *törser* egyetlen; ungrad *törsir* (m.) Bd. — *torsir* igazságatlan; ungerecht, *törsirlok* ungerechtigkeit Tr. — cf. *tör* 2.

törsöremd- halmossá csinálja; hügelig machen *tör molandom* *törsöremden* den glatten boden hügelig machend G. 77.

töršt-, törštel- v. *törgém*.

tortá (cs.) rúd; deichsel, fiemerstange P. 6. Bd. Tr. Gn. *tortálok* id. P. 6. — *tortá* schlittenbaum Gn. *torta-puncáltoŝ* Tr. v. *punžáldes* — cs. *torda*, t. *tärtä* Tr. Zol.

törzá (t. p.) ablak; fenster Gn. 31. *törzá* Pu. 28. — t. *täräzä*.

tos (cs.) barát; freund Ocs. 77. Gn. szerető; geliebter G. 80. barátság; freundschaft; *дружба* Tr. — *toslas* barátságot kötni; sich befreunden — *toslá* barátsággal; freundschaftlich (adv.) Tr. — cs. *tos*.

toŝ (cs.) kézfok; messer rücken Gn. Bd. fejszefok; hammer-rücken Bd. Tr. axthammer Gn. — cs. *tuŝ*.

toŝa sovány; mager M. 76. Tr. — *toŝča* id. Uf. 46. — r. *тощя* cf. *tomám*.

töšäk v. *tüšäk*.

toŝkem lép, tapod, tipor; treten, zer-, niedertreten Gn. 22. Bd. Tr. — *toŝkedem, toŝkeŝtam* fr. *toŝkalam* mom. *toŝkaldam, toŝkalaldam* pass. Bd. *toŝkaltam* pass. Tr. — *taŝkem* (m.) Bd. M. 89. *taŝkalam* (m.) Bd. M. 25. id.

toškáltoš lépcső; treppe Tr. Pu. 37. *toškálteš* id. lépés; schritt Bd. *taškaltas* (m.) treppe *taškáltoš* (m.) Bd. *taškaltěš* M. 31. id.

töstem v. *törgem*.

toštám mer, merészel; wagen, sich erdreisten Gn. Tr. *magában bízik*, mer; in sich vertrauen, wagen Bd. — *toštem* (m.) *toštedem* fr. id. Bd.

toštaŋ- elavúl; alt werden Tr. *tošteman* id. Bd. *toštemdem* elavít, elkoptat; veraltern, abnützen Bd.

tošto régi, ó; vorig, alt Gn. Bd. Tr. — *tošta* (m.) Bd. *tošto* Ocs. 9. Uf. Car. 3. id. — *t. godom* régente; früher (passim) *tüŋ t. g.* im voralter zeit Uf. Car. 3. *t. godsa* régi; alt Bd. — *tošton* adv. Ist. 12. *tošdon* Máté p. 32. *tošton olša* das vergangene Km. 21. *toštan ulša* id. Ks. 16.

t'ötā (r.) nagyapa; grossvater Km. 46. *t'otā* id. Tr. M. 8. *t'otān* *ätāžö* urgrossvater M. 8.

totar tatár; tartar G. 46. *todar* Tr.

totešt- (m.) megédesít; ansüßsen Tr. *megkóstol*; *kosten* Tr. *élvez*; geniessen Bd. *toteštalt-* pass. Tr. — cf. *tut*.

totla v. *tutlo*.

toto ЛИНЬ Tr.

töwa (est.) halmocska; hügelchen Gn. 57. hegy; berg Gn. 74. vorgebirge, insel Gn. — cs. *tübe* t. *tübä*.

towa (cs.) eskü; schwur Ocs. 34. *tobalmas* id. Zol. *tovatlemas* id. Bd. — cf. *towatát*.

towalas- megesküszik; schwören Ocs. 21. *towalášem* bűnbánó; reuig sein Ringw. *towatlém* id. Tr. Bd. *towaláštar-* megesket; schwören lassen Ocs. 106. *towalektem* Bd. *towalektot-* id. Ist. 15. — cf. *towa*.

tovan (est.): *ter-dovan* szántalp; schlittenkufe Bd.

towanem, *towanam* megbonyolódik; sich werwickeln Gn. *tovangum* id. Bd. — *tovangdem* Bd. *towatem* bonyolít; verwickeln Gn.

towar (r.) fejsze; axt Gn. Bd. *tavar* (m.) Bd. M. 65.

towatát (cs.) igen-igen, bizony; ja-ja, wahrlich Tr. *tobat* id. Zol. *towat* istenemre; bei gott Bd. — cs. *tobada*.

towok (t.) *pulwuj* t. térdkalács; kniescheibe G. 53. — t. *topik*.

towel kegyes; gnädig; милый Tr. *towalen* gnädig (adv.) G. 55. — *towalém* pártol; beschützen, verteidigen Tr. *towalém* genehmigen Gn. — cf. cs. *tobala-* судить.

towelgo (r.) bajnócza; spierstaude P. 57. bäumchen G. 69.

towró valószínűleg; wahrscheinlich P. 14.

tozgon zivatar, vihar; sturm, wetter Bd.

tožo (r.) is; auch Gn. *toža* (m.) de mégis; dennoch Bd.

traktír (r. m.) vendéglő; gasthaus Bd. — *traktíršik* vendég-lős; gastwirt ibid.

- trán* (r.) pizok, hulladék; unreinlichkeiten, kehricht; *дрянь*.
trän (m.): *t. caška* tál; schüssel Bd. *trän* sótartó; salzfass
 Tr. — ? cf. *treñ*.
tranča (cs. r.) lécz, vékony deszka, zszindely; latte, dünnes
 brettchen, dachschindel Tr. — *treñza* id. Gn. 7. *teranča* gespalte-
 nes (nicht gesägtes) Brett Bd.
tredás arát; ernten M. 21. nyir; scheeren M. 34. Tr.
treñ, *trön* Tr. v. *tereñ* id. — *trinem* meggörbül; sich krumm
 biegen Tr.
trlém v. *torlém*.
treš (m.) vége; ende; *оконечность* Tr.
tritortor füstkata; coccinella Tr.
trma Bk. 16. v. *torma* id. — *trmal*-boronál; eggen Bk. 26.
trop (r.) srét; schrot Gn. Bd. jégeső; hagel Gn.
trri (cs.) pacsirta; lérche M. 41.
trts Tr. v. *tortos* id.
trudítlem (r.) dolgozik; arbeiten Gn.
trujem (r. m.) fárad, dolgozik; sich bemühen, arbeiten — *tru-
 jektem* fásaszt; bemühen (trans.) Bd. *trujšö* szorgalmas; fleissig
 M. 13.
trujbá (m. r.) fáradság, munka; mühe, arbeit Bd.
truk (r.) egyszerre; plötzlich Gn. Bd. *trük* id. Ist. 209.
trütká pástorkürt; hirtenhorn Tr.
truvá (r.) trombita; trompete Tr. — *trubá* (m.) id. Bd.
trual eresz; dachtraufe M. 25.
tu . . . v. *to . . .*, *tü . . .* v. *tö . . .* *tö . . .*
tu, *tudo* az; jener (passim) *tudo* Zag. 32. *tudo kečónak* ugyan-
 ezen a napon; am selben tage Ist. 293. — *tulečla* azontúl; nach-
 her Ocs. 39. (= *tudlečón utla* Ist. 54.) *tuleč* mert; weil Ocs. 74. —
tugé úgy; so P. 12. *tugák* szintúgy; ebenso P. 13. (*tugé*, *tugák*)
tugeák Tr. *tugéla* Bd. *tugelá* Tr. *tuge goña* tehát; also Máté 17, 26.
t. gonat mindamellet; trotzdem Zag. 32. — *tugák ok* teljességgel
 nem; durchaus nicht P. 12. *tuját* (m.) id. Bd. — *tugaja* hasonló;
 ähnlich Bk. 22. *tugañe*, *tugaje* olyan; solcher Ist. 73. *tugát* и такъ
 ничуть Tr. *tukadär* annyira; so sehr Ocs. 10. *tugadär* id. Ocs. 92.
 — *tumbálno* távol; in der ferne *taxpálno* (m.) id. — hier; тутъ,
tumbáko, *tumbácín* in die —, aus der ferne Tr. *tuleč tumbak* azon-
 túlra; darüber hinaus Bd. — *tundén* ennélfogva; daher also P. 3. —
tunam akkor; damals Bd. *tunamše* id. Ocs. 9. *tunamša* akkori; da-
 maliger Bd. — *tunar*, *tunäre* annyi; so viel, *tunaroško* annyira;
 so sehr, *tunaraška* annyiszor; so oft Ks. 48. *tunarolan* annyiert;
 für so viel (theuer). — *tu-čolo* annyi; so viel Tr. — *tušo* ottani;
 dortiger Ocs. Tr. *tušo* id. Bd. *tuštoso* id. Ist. — *tušto* ott; dort, *tu-
 šan*, *tušakon* id. Uf. Car. Ocs. *tuškén* id. Ocs. 31, — *tuško* oda;
 dorthin *tuško* Uf. Car. *tuškat* Ist. *tužák* Bd. Tr. *tužagen* Bd. *tuža-*

gon P. 8. id. *tušéc* Tr. *tušecon* Ist. Ocs. *tužéc* Bd. *tužecon* P. 16. on-
nét; von dort — *tuškebé* bis dahin Tr. — *tužagát* dazu noch P.
21. — *tušakak* azonnal; sogleich Ist. *tušakonak* Ist. *tušagonak*
Ocs. *tušanak* Uf. id.

tü tetü; laus P. 25.

tu zászló, bélyeg; fahne, stempel; *знамя* Tr.

tüém (t.) szétdarabol; zerstückeln Gn. 51. szétzúz; zerstossen
Gn. *tüjem* id. Gn. 2 *tüém* толку, рублю капюту Tr. Zol. — *tüjes-
ona* vágó deszka; hackbrett Gn. 6. — t. *töj* cs. *tüw*.

tuák (cs.) egyszerű (ember, paraszt; hivatal nélkül); einfacher
(mensch, bauer: ohne amt) — ingyen; umsonst (*csétaš, puáš* arbei-
ten, geben) — *tuákeš* ingyen, hiába; umsonst, vergeblich *tákeš* (m.)
id. Bd. Tr. — *tuák* id. Tr. *tuák-kece* hétköznap; werktag Tr. — cs.
tugak t. *tik*.

tuámbalo (m.) hiába; vergeblich Tr. — cf. *tuák*.

tuará (cs.) sajt; käse Tr. Gn. P. 46. — cf. *tara*.

tuán (est.) atyafi; anverwandter t. *erga* rechtmässiger sohn
Bd. — cs. *tuwan*, t. *tugan*.

tuarém Gn. (est.) kifog (lovat); abspannen (pferde) Gn. Bd.
Tr. *tuarkalem* fr. t. *tuar*- cs. *tuwar*-.

tuatkal sajtos lepény; käseküchen M. 17. — cf. *tuará*.

tub . . . v. *tuw* . . .

tübál páros szám; gleiche zahl v. *tügäl* id. Tr. — ? cf. cs. *tübä*
theil, loos.

tubur v. *tugur*.

tübütök v. *tüwot*.

1. *tüé*- bezár; schliessen *opsam* die thüre Ist. 13. Bd. *tücon-
šonden ulut* bezárkóztak; sie versperreten sich Ist. 262. — cf. *tükö*,
čüčam.

2. *tüém* fogát csikorgatja; knirschen mit den zähnen Tr. —
cf. *cučém* (? t. *teš* zahn).

3. *tüé*- csepeg; tropfen — *mlandoško tüčen*, a földre hullt
(izzadsága); (sein schweis) tröpfelte zur erde Ist. 272. *tuč*- id. Tr. —
cf. *čüčem*, *čüčkém*.

tuč- úgy tetszik, érződik; es scheint, wird so gefühlt Ist. 55. —
cf. *čučam* — einem zwecke zustreben Zag. 64. Tr.

tuča (r.) csapat, tömeg; schaar, menge Tr.

tüčá nyom; spur; *чръда* Tr.

tüčkodon gyakran; oft Uf. Car. 13. — cf. *čüčkodon*.

tüčü v. *čüčü*.

tüé (est.) teve; kamel Tr. — *tüje* id. NyK. 6, 201.

tüemlā engedetlen, ellenkező; ungehorsam, widerstehend Tr.
tugém tör; brechen Gn. *paren tuga* — széttöri; schlägt ent-
zwei G. 41. — *tugoldém* törik; brechen (intr.) Gn. 10.

tügäl páros szám; gerade zahl Tr.

tüganem elkopik; sich abnutzen, abgetragen werden Gn. Bd. *tügáném* id. Tr. — *tüгатem* elkoptat; abnutzen, abschleissen Gn. köszörül, leköszörül; abschleifen, schleifen Bd.

tüganđomo- végtelen; unendlich Pu. 16. — cf. *tüganem*.

tugódo kicsi, finom; klein, fein Gn.

tügel Gn. (lockungswort) Gn. 22.

tügö v. *tünö*.

tugok közönséges (ember); gemeiner (mensch, aus dem volke) Bd. — cf. *tuak*.

tugulaće (cs.) nászom, lányom napa; schwiegermutter der tochter oder des sohnes Gn. 47. *tugulaće* id. Gn. — *tugolar* schwiegervater der tochter oder des sohnes Gn. — *tugular* leánykérő; brautbewerber *tugularce* brautbewerberin NyK. 6, 201. — cs. *tugulač*.

tugum (cst.) nemzedék, nemzetség; geschlecht — *tugumtoš* rokon; verwandter Tr.

tugur ing; hemd Bd. Tr. *togor* (m.) *tugor* (m.) Bd. *tögör* (m.)

M. 15. — *tubur* Bd. Tr. *tuwər* P. 3. *tuwər* Gn. *tuwur* Tr. id.

tugurdok halom; hügel Tr.

tugurlok ingre való; stoff für das hemd Tr.

tüöl külső; äusserer — *tüölé* kívülről; von aussen Gn. *tül* id.

Bd. — cf. *tünö* cs. *tol* aussenseite.

tuják (r.) olvasó; der leser NyK. 6, 201. — r. дьякъ.

tujesk- beteg lenni; krank sein Zag. 70. — cf. *tuju*.

tüjmo mozsártörő; mörserkeule Tr. — cf. *tüem*.

*tuj*s edény hársfaháncsból; gefäss aus birkenrinde; буракъ, чилакъ Tr.

tuju beteg; krank *tuju lite gečak* betegség nélkül; ohne krankheit Ocs. 5. *tuj* krank Tr. Ist. 213.

tük szarv; horn Gn. 26. *tükö* Tr. *tüko* Car. 32. — cf. cs. *tüt*.

tuk, *tukum* v. *tugum* id. Tr. — *tukum*, *tüküm* Tb. 247. *tukom*

Uf. 4. j.

tük-manša-kek (m.) pirók; gimpel (loxia pirrhula) Tr.

tükem (cs.) érint; anrühren Bd. Tr. taszít, meglök; stossen, anstossen Gn. трогать, стукать, бодать Tr. *t. opsam* an der thüre klopfen Ist. 326. *komdok tüken kolta* auf den rücken fallen lassen G. 4. — *tüknem* anrühren Tr. ér; gereichen (von der erde bis zum himmel) Ist. 17. Ocs. 13. *šayaškošo kü mien tüknen-da* der stein bohrte sich in seine stirne Ist. 176. *tükna moňonjolnem* meine zunge stottert Uf. 58. — *tükalam*, *tükaldam*, *tükedem* Bd. *tükälem* Tr. anrühren — *tükäläm* (m.) *tökäl-* (m.) Bd. *tökäl-* Tr. id. — *tökem* (m.) kopogtat; anklopfen Bd. — *tükalt-* közeledik; sich nähern Ist. 70. *tükedal-*: *waš t.* egymással ökleldzik; gegen einander stössig sein P. 33. *tükedoläm* mozdít; bewegen; двигать, befühlen, betasten Tr. *töklalt-* (m.) rugdozni; mit den füssen stossen Bd. — *ong*

tükataš das kreuzeszeichen machen (eig. die brust berühren) Bd. — cs. *tük-*.

tükalá mindenfélekép, különfélekép; auf allerlei, auf verschiedene art u. weise Tr. — cf. *tükö* 1.

tükált-, *tukn-*: *tode wátam tükáltoša- šamočlan jázokoštom kudálto* bocsásd meg bűneiket a kik ezen asszonyt ápolják; verzeihe ihre sünden, denen die diese frau pflegen Tb. 6. cf. *todo wato belen tuknőšo-šamoč* Tb. 21.

tükelem bereteszel; verriegeln Bd. *tüklém* задвигать Tr. *tükeledem* fr. Bd. *tükältäm* sich einschliessen Tb. 16. Tr. *tükältőš záváár*, retesz; riegel Tr. — cf. *tükö* 2.

tüken mustra, bánásmód; muster, manier Tr. — cf. *tükem*.

tukláče Bd. Tr. *tuklár* (cs.) brautbewerberin, brautbewerber Tr. v. *tugulače*, *tugolar* id.

1. *tükö*: *kum t.* — háromszoros, háromféle; dreifach, dreierlei Gn. 55. *weš t. másféle*; anders beschaffen, verschieden Gn. — cf. *tükalá*.

2. *tükö* (t.) kilincs; thürgriff Gn. 48. retesz, tolózár; thürriegel Bd. Gn.

1. *tul tűz*; feuer (passim) *tol* (ny.) Weske 24. *tol* (m.) Bd. — *tul-kü* kova; feuerstein, *t.-solom* láng; flamme Bd. Tr. *t. sawame* tűzszerszám; feuerzeug Bd. *t.-šol* glühende kohle, *t.-wondo* ofenkrücke, *t.-olmo* tűzhely; brandstelle, *tul-wuj* üszök; glut NyK. 6, 201. *t.-on-kugo-jumo*, *t. pujrošo*, *t.-awá* gottheiten des feuers Tr.

2. *tul szél*; wind Pu. 37. vihar; sturmwind Wied. 19. — cf. cs. *tuwol*, *tut t. dauíl*.

tül v. *tüöl*.

tülem kiabál, lármáz; schreien, lärmen Bd. Tr. háborog; tumultiieren Uf. 68. j. — *it tulo* hallgass; schweig Bd. — cf. *t. daulagewalt* anthun *daulaš-* cs. *tawlaš-* streiten.

1. *tülem* elszaporodik; sich vermehren Ist. 12. 18. Gn. Tr. *tüländar-* megszorít; vermehren Tb. 67. — *tül-wujan* termékeny; fruchtbar Pu. 16. *tüöl wujan* Gn. *tüle-wujan* Tr. id. — ? cf. *t. tul-* voll werden.

2. *tülem* (cs.) megfizet; zahlen Bd. Gn. Tr. Pu. 43. Ist. 239. *tüledem* fr. Bd.

tuláč, *tular* P. 48. *tulárče* Tr. v. *tuklače*, *tuklár* id. — *tulárčemo* verlobt; сговоренный, сосватанный Tr.

tule (cs.) kendertiló; hanfbreche — *tülem tilol*; hanf brechen Bd. — cf. *tole*, *tolem*.

tülész: *ške-t.* magában (olvas, gondolkozik); bei sich (lesen, denken) Tr.

tuletta többet, többé (nem); (nicht) mehr Bd. — cf. *tulčela* sub *tu*. [cs. *tüñe*.

tülók (t.) kémény; schornstein Gn. 46. — *t. tünylik* Bd.

- tulom* ismertető jel; merkmal, kennzeichen; примѣта Tr.
tülősaš adós; schuldner Ist. 223. *tülősašlok-joy* id. Ist. 239.
tülő = türlő. G. 57.
 1. *tulo* Tr. v. *tule* id.
 2. *tulo* kemény, kegyetlen; hart, grausam Tr. — cf. cs. *tolá*
- t. tula* grobes tuch.
tulo-mardež vihar; sturmwind Tr. — v. *tul* 2.
tulšo tüzes; feurig (vom pferd) Tr.
tuluk, tulok (cs.) árva, özvegy; waise, wittwe, wittwer Gn. Tr.
 Bd. *t. vate* wittwe, *t. pörjing* wittwer Bd.
tülügen héja; falke Bd.
tuluktomo скопелъ Tr.
tulup (r.) báránybőr-suba; schaafspelz Bk. 14. Tr. *tulop* Pn. 43.
tülürgém elájul; magán kívül lesz; in ohnmacht fallen, bewusstlos werden Tr. — cf. *tülüzg*-.
tülüzg- kimerül; sich erschöpfen — *tülân*- fárad, iparkodik, törekszik valamire; sich bemühen, sich eifrig bestreben einer sache Tr. — cf. *tolašem t. tal*- müde werden.
tülzo hold, hónap; mond, monat Bk. 28. *tülza* Bk. 37. 48.
tum (schallnachahmend) Gn. 34.
tüm-tüm (onomat.) laut der trommel Tr.
tümã (cs.) halom; hügel Tr. cs. *tüm'*.
tumajem (r.) gondol; denken, meinen.
tumán (cs.) köd; nebel Gn. Tr.
tumaná (cs.) bagoly; eule Pn. 26. Zol. Tr. *tumoná* G. 34. *tumóná* Gn. *tumna* Pn. 43. *tomana* Bd. Zol. *tomná* Pm. 26. — cf. *tumanl*- czivakodik; sich streiten Uf. 55. [*tmana*-.
tumbak (m. r.) ólom; blei Bd.
tümbör halverő bot; plumpstock, störsstange Gn.
tumegéle makk; eichel Tr. *tumleje* id. ibid.
tümen (t.) ezer; tausend Gn. *tümeñ* id. P. 20. *tümém* million Tr. *tümém* id. NyK. 6, 201. számtalan; unzählig P. 26.
tüméñ kánya; habicht Tr.
tüméñám (m.) tanul; lernen Tr. Km. 3. *tumenam* (m.) *tomeñäm* (m.) Bd. *toméñam* (ny.) W. 24. *tumdém* tanít; lehren Tr. Bd. *tomdem* (m.) *tumdakalem* (m.) id. Bd. *tomdem* (ny.) W. 24. *tomdektem* (m.) unterrichten lassen Bd.
tumer cserfaerdő; eichenwald Pu. 37. *tumerlá* id. Bd.
tumonego makk; eichenzapfen P. 51.
tumoš folt; flick Gn. P. 24. (m.) Bd. — *tumož* (m.) Bd. *tumuš* Bd. Tr. id.
tümlém v. *tüplem* id. Tr.
tumo cserfa; eiche Gn. Bd. Tr. — *tumo* Uf. 29. Car. 27. *tuma* Bk. 32. id. — *t. šogole* gubacs; eichapfel *t.-kol* garda; clupea alosa; бѣшенка рыба *t.-kaik* császársas; goldadler Tr.

tümmür (r.) dob; trommel Bd. Tr. — *tümmürzö* tambur Tr. *t. toja* dobverő pálcza; trommelschläger Bd.

tumuštém megfoltoz; flicken, einen fleck ansetzen Bd. *заплачиваю, чиню* Tr. — *tumaštem* (m.), *tumuštulam* fr. Bd.

tüñ tövég, kezdet; wurzelende, anfang Gn. — *fa töve*, kezdet, eredet; baumwurzel, anfang, beginn, echt Bd. *tuñ, teng* (m.) *tiñg* (m.) id. Bd. — *tüñ* комель Tr. — *t. kugezo-ača* urahn; patriarch Uf. 20. Car. 19. *tüñ-ača* id. Tb. 72. *t. iliše* urbewohner, *tüñ-ajdem* ösember; urmensch Tr. *t. lümžö* sein echter nahme Bd. — *tüñgö* hozzá; zu: *pünžö t.* zur flichte G. 40. — *tüñlan*: *kinčo-tüñlan, oksa-t. šuaš ok li* lehetetlen kenyérhez, pénzhez jutni; es ist nicht möglich zu brot (geld) zu kommen P. 57.

tüñam (t.) megmerevedik, megfagy; erstarren Bd. Gn. sich biegen, vor kälte krumm werden Gn, *tüñgedem* fr. Bd. *tüñen-* Tr. — *tüñdem* meghajt, meggörbít; biegen krümmen Gn. Tr. erstarren Tr. feszít, hajlít NyK. 6, 201.

tuna (est.) tinó; farse, junge kuh Gn. Bd. M. 33. Tr.

tüña (t. a.) világ; welt NyK. 51. P. 48. Tr. Tb. 13.

tüñalam kezd; anfang, beginnen Pn. 11. Bd. *tüñalam* Tr. *tunalam* Bd. Tr. — *tengäläm* (m.) *tongalam* (m.) *tiñgäläm* (m.) Bd. id. (hilfszeitwort für das futurum) Bd. *tunalam* NyK. 6, 194.

tüñáltoš: kezdet; anfang Bk. 48. *en- tüñáltoš ajdém-* a legelső ember; der erste mensch Tb. 71. *kurum t.* örökkévalóság; ewigkeit Bk. 48. *tüñaltesdemo* örökkévaló; ewig ibid.

tünd- görbít; biegen — *tünduktas* изогнуть — *tündoš ráncz*, hajlás; false Tr. — cf. *tüñam, tüñdem*.

tunemam tanul, megszokik; lernen, sich gewöhnen Gn. P. NyK. 6, 194. Bk. Tb. (k.) W.: 24. *-tünemam* Bd. Tr. *tünemedem* fr. Bd. id. — umgang pflegen mit jemandem P. 12. sich aufhalten irgendwo G. 42. *tunoktem* tanít, szoktat; lehren, unterrichten, gewöhnen Gn. P. *tunuktem* Bd. Bk. Tb. (k.) W. 24. *tünüktem* Bd. Tr. — *tünüktedem* — *ktelam* fr. Bd. — *tünüküktem* taníttat; unterrichten lassen Bd.

tunémšo tanítvány; schüler Bk. 118. *tunemša* id. ibid. 20.

tungor vastag fakéreg; dicke baumrinde Gn. *pu tungur* id. Bd.

tünök (t.) kémény; rauchfang P. 24. *tünük* Tr. NyK. 6, 195. *tünük* id. Tr. — cf. *tünö*.

tunoktomaš tudomány; wissenschaft Ist. 157.

tüñlem csudál, bámúl; staunen, bewundern Tr. — cf. cs. *tüñlén-*, *t. tagla-* Zol. *tanğa kalmak* Bál. [зоряться Tr.

tünlänem (est.) elpusztúl, tönkre jut; zu grunde gehen; раз-

tünö (cs.) füstnyílás; rauchfang Tr. *tuño* id. Bd. — cs. *tüñe*.

tünö künn; draussen Gn. 49. *tüän* id. Tr. — *tügö* ki; hinaus Gn. 6. *tügö* вонъ изъ комнаты Tr. *tüga* hinaus Máté 9, 24. *tügo* Ist. 218. *tügo* Ocs. 35. id. — cf. *tüöl, tüñ, tünö* — *t. tiš*.

tunuktošo tanító; lehrer Bk. 28.

tünültem elszokik; abgewöhnen; отвыкать Tr.

tünü (cs.): *tünüška* *purtema* keresztelés; das taufen Ks. 18. — cs. *tüñe*, *tene* taufstein.

tünža (cs.) világ; welt Gn. — *tünžá* Bd. *tünča* Tr. Uf. Ocs. *tünze* Tr. *tüm* Tr. id. — *t.-ümbäl ég*; himmel, *t.-kugo-jumo*, *t.-kugo-pujrošo*, *t.-ümbäl šočon awá* gottheiten der welt Tr.

tünžogem (t.) fuladoz; ausser athem werden Gn. *tünžügem* megfulad; ersticken (intr.) *tünžüktarem* megfulaszt; ersticken (trans.) Bd. — *tünžoz* - ersticken глдохнуть, *tünžozélok* taubheit глухота (?) Tr. — *t. tončok-*.

tünük v. *tünök*.

tuö sovány; mager Ocs. 29. *tue* üres; leer Ist. 40. *teťome tuö* *wuj-wlak* Ocs. 29. *tueš kodoč* üresen maradtak; sie blieben leer Ocs. 29. — cf. *tuju*.

tup hát; rücken Gn. 60. — *t.-lu* hátgerincez; rückgrat Bd. *t.-rúdo* id. Tr. — *tupon* háttal fordulva; mit dem rücken zugekehrt, rückwärtig Bd. P. 19. G. 59. *tupoñ istaš* ellene cselekszik; zuwider handeln Ist. 312.

1. *tüp*: *t. ömne* rudas ló; deichselpferd Bd. *tup-omni* id. Tr. *tüp-imne* id. Gn. — cs. *tüpri* *t. töb* at Zol.

2. *tüp* (igen) régi; (sehr) alt Gn. *tüpsö* id. Step. 6.

tupká csepű, kócz; P. 24. werg Tr. guzsaly, kunkel.

tupraš das füllsel von erde auf dem oberen boden Gn. (cs. *tupra* t. *tuprak*?) cf. *tuwráš-rok* id.

tur alap; unterlage Gn. fundament Bd. säulen unter einem gebäude Tr. *turo* id. Tr.

tur: *tur-gede*, *t.-káda* (m.) gerlicze; turteltaube Bd. — v. *keđe*.

tür szél, part; rand, strand Bd. Gn. *seite* Gn. *tör* P. 24. *tür* P. 26. *đür* P. 53. — *türon* ferde; schief (adv. Gn. — *türoško* mellett; an der *seite* Ist. 55. *türuško* Ocs. 40. *türošto* előtt; vor Uf. 87. *türošto* P. 24. *türštö* mellett; bei Ocs. 19. *turaš* id. Ist. 25. — *türüré* legszélső; letzte; крайний Tr. — cf. *tür*.

tür (t.) eleje, kezdete; vordertheil, beginn — *t.-wolák* eresz dachtraufe Tr. — cf. *tör* 1.

türa (cs.) himzés; stickerei Tr. *tür* P. 53. 26. *tüfö* id. G. 22. *türö* brodüre Gn. — cs. *tür*.

turá (t.) meredek; steil Gn. P. 47. Bd. Tr. *turo* id. Gn. — *t. sir* meredek part; steiles ufer Bd. — egyenesen szemközt; gerade gegenüber Gn. Bd. *türe*, *dure* (m.) id. Bd. *turák* id. P. 11. dennoch Bk. 55. — *tura* fölött; über, oberhalb *nunon tura* über ihnen Ist. 194. *tura onžaš* mereven néz; starr hinsehn Bd. — *torés* (m.) ellen; gegen Bd. *turaš* szembe; entgegen Ist. 237. Ist. 242. *turaš tolmo* megérkezés; ankunft: *sajrak žap t. tolmom wučen košten* wartete bis eine günstige gelegenheit sich darbietet Máté 26, 16. *turaš to-*

lon erreichte sein ziel Ist. 202. *turusto* = *turás* Tr. — *turaško* (*türasko*?) *aza t. mien šuun a gyermekhez ért; gelangte zum kind* Máté 2, 9. — *t. turi, turuk.* cf. *cs. türe.*

túra (est. m.) esend, béke; ruhe, frieden, Bd. *turá* id. Tr. — esendes, békés; ruhig, friedfertig Bd. *tör* id. Bd. *tur* id. Tr. — *t. wiš-šudo lathraa squamaria* Tr.

turaygdem meredekké csinál; steil machen Bd.

turbaš: *pört turbašom počon ulut a szoba tetejét fölnyitották; sie deckten das dach des hauses auf* Ist. 216.

türbé v. *türwö.*

türedäm vág, arat, nyír, borotvál; schneiden, ernten, scheren, rasiren Gn. ernten, scheren Bd. Ocs. 67. *turedäm* (m.) Bd. — cf. *tredäm.*

turgóč allgütig; всеблариū Tr.

turgón (m.) lúg; lauge Tr.

turguštár- nyugtalankodik; unruhig werden — *turguž-čónán* haragos, heves; aufbrausend, heftig Tr.

turi (cs.) pacsirta; lerche Gn. Bd. *tori* id. Tr. *türi* id. Tr. *coccinella* Tr. — *t. lem* suppe M. 18.

türös (est. p.) egész, ép; ganz, unversehrt Gn. — *türüs, türüsök* Bd. *türüs* Tr. id. *türüs čonžo dene* mit seiner ganzen seele Ocs. 70. *t. jey* rechtschaffener mensch Ocs. 73. *türüs joratoma* aufrichtige liebe Tb. 67. *sudítlomém mojn t.* mein urteil ist gerecht ibid. 171. *türüšon* őszintén; ehrlich (glauben an gott) ibid. 63.

türkém szenved, tűr; leiden, dulden Bd. Tr. hallgat; schweigen Tr. — *turzem* (m.) Bd. Km. 5. — *torzem* (m.) Bd. *turžalem* Tr. *turžoktém* caus. *turžomla* tűrni való; zu erdulden Tr. *turžamala* id. Km. 64.

türká goromba, kemény, csökönyös; grob, hart, eigensinnig Tr.

türka sűrűség; dickicht Uf. 33.

türlem (est.) leülepedik; sich klären (vom wasser) — lecsillapodik, nem kiabál, elhallgat; sich beruhigen, nicht schreien, schweigen Bd. Tr. *törem* (m.) schweigen ibid. — *türlokt*-caus. Tr. — cf. *törlem.*

türlem (cs.) hímez; sticken Bd. Tr. P. 53. Gn. 22. — *türlö-maš* stickerei Bd. *türlemo* id. Tr.

türlö (est.) különféle; verschieden (passim) *türló* Uf. Car. 10. *türlü* mód, minta; art, kategorie Tr. Bd. Zag. 47. *tide türlön* ekképen; auf diese weise Bd. *türloča* különfélekép; auf verschiedene weise Ocs. 108. *türlü-türlü* id. Tr.

türmä (r.) börtön; gefängniss Bd. Gn. *türmä* Ocs. 28. *türomá* id. Bd.

türmalém boronál; eggen 'fr. — cf. *tormalém.*

türmo hiuz; luchs Tr.

turná (est.) darú; kranich Gn. Bd. *türna* id. Tr. — *türna-pö-
*ök** moháfonya; moosbeere Tr.

turnoj (r.) ostoba, pajkos; dumm, muthwillig Gn. — *turná*
engedetlen, ellenszegülő; halsstarrig Bd. *turná* Tr.

türö v. *türa*.

türtém összeveszit; zank stiften Tr.

turtoktem ránczol; runzeln, falten Gn.

turwa (r.) cső; röhre Gn.

türwongam prüszög; niesen, schnaufen Gn. — *türwüncam*
Tr. *türvenčam*, *türvenčedem* Bd. *tərböncam* Tr. id.

türwö ajak; lippe Gn. Bd. — *türwé* Tr. Ocs. 69. *türbe* Ist. 98.

tervä (m.) *tüvä* (m.) *torbä* (m.) Bd. *törbe* id.

turžam dörsöl; reiben Bd. Gn. *turžém* (k.) W. 24. *torzem* ny.
W. 24. — *turžam* tapos, gyür; treten, kneten; *мять* *turžaltám*
pass. Tr.

1. *tüs* (r.) cylindrisches gefäss aus birkenrinde Gn. 23. — r.
ТУЯЗЪ.

2. *tüs* (est.) kép; bild Tr. — *jumon tüs* szentkép; heiligen-
bild Bk. 14. Tr. *tüsan* götzen Bk. 122. — *tüsün* különféle, külön-
félekép; verschieden (adiect. u. adv.) Tr.

tüs bünjel; schuldbeweis; *поличное* Tr. — ? cf. *tüs*.

tüsem (est.) kiáll, kitart, eltúr; ausstehen, dulden Gn. 72.
Ocs. 32.

tusarém álmodt fejt; traum deuten — sejt; ahnen Tr. — cf.
t. *tös* traum.

tüsto tükör; spiegel Tr.

tuš (est.) (dió) magva; kern (der nuss) Gn. kern Zag. 55. Tr. —
cs. *tüs* t. *tös*.

tüs v. *tüž*.

tüšak (est.) párna; polster, matratze Gn. — *tüšák* Tr. (m.)
Bd. *töšak* Bd. *töšák* Tr. id.

tüška bokor; gesträuch Ist. 56. *tüško* id. Bk. 32. *tüškä* Tr. *toške*
Bd. id. — sereg, tömeg; schaar, menge Tr. *tüška* id. Bd. — ?
cf. *tuča*.

tuškaltem bemárt; eintunken Gn. *tuškaltal-* fr. Gn. 36.

tušl- figyel, kikutat; acht geben, erforschen Tr. — *tuštám* ki-
találásra felad; zum erraten aufgeben, rätsel vorlegen *tuštem* id.
Gn. Tr. — *tustem* kitalál; erraten (ein rätsel) Bd. *tuštulam* fr. Bd.

tušman (est.) gonosz; böse Gn. gonosz lélek, ember; böser
mensch, geist Bd. ellenség; feind Bd. Tr. hexenmeister Tr. Bd.

tušto rejtvény; rätsel Gn. 45. Bd. példabeszéd; parabel Ist.
226. rechenaufgabe Tr.

tuštom- v. *tuštám* id. Tr. — *tuštom-* *tuštomás* kétértelmű; zwei-
deutig sein Tr.

tut (cs.) íz, édesség; guter geschmack Gn. Bd. Tr. Zol. *tot*

(m.) id. Bd. Zol. — *tutlo* édes, ízes; süss, schmackhaft — *totla* (m.) Bd. Tr. *totlô* M. 71. id. — *tutlôlok* lieblichkeit G. 56.

tút tele; voll Pu. 16. *tuto* Tr. Ist. 40. — v. *tif-* cf. t. *tulî*, *tutîr-* (= *tuldîr-*).

tütan vízözön; sintflut Uf. 20. Car. 19. *tütén* áradás; überschwemmung Tr.

tutes v. *tutušak*.

tütküném hebeg; stottern Tr. *tütkenošo* stotterer Ist. 58.

tutlemam édesedik; süss werden — *tutlemdem* édesít; süss machen Bd. — *tutuštém* id. üdit; laben Tr. — cf. *tut*.

tutloga (*mošon jölmem*) akadozik az én nyelvem; meine zunge stottert Uf. 58. — *tutén ojlás* id. Tr.

tuto tömött, szilárd; kompakt Gn. érett; reif Tr. — *tuton* keményen; fest G. 58.

tütrém füstöl; räuchern Gn. Tr. *tütürem*, *totrem* Bd.

tütra (cs.) köd; nebel Bk. 54. Gn. — *tütra* Tr. *tütöra* G. 52. *tütürä*, *teterä* (m.) *toträ* (m.) Bd. *tötörä* (ny.) W. 25. id. — *tütürän* ködös; neblig Bd. *tütrán* Tb. 242. — *t.-kugo-jumo*, *t.-kugo-pújrošo* gottheiten des nebelis Tr.

tutušak gyakran; oft Ks. 37. *tutušok* Ks. 23. *tutošok* Km. 50. — *tútes* (m.) id. mindenütt; überall Bd.

tütüt pásztorkürt; hirtenhorn Tr. — cf. cs. *tüt*.

tüwä (t.) halom; hügel Tr.

tüwällök egészség; gesundheit P. 21. — cf. t. a. *däülät*.

tüwe: *tüwem pórcóm* (*kuđaltená*) samenkörner (wir säen) Pu. 19.

tüwor v. *tugur*.

tüworéok szaporulat; zuwachs (der heerde) G. 57.

tüwörtöš (cs.) aludt tej; geronnene milch, (ungebackener) käsestoff Gn. *tuburtás* id. Tr. *tüwürtöš* túró; topfen Bd. *tuburs* id. Zol. — *tüwürtos vüt* Bd. *tubursúš vüd* Zol. savó; molken.

tüwö ni csak; sieh da G. 15. *t. tode* sieh dieser Ocs. 117. *tüwöš* id. Gn.

tüwöt: *oj t. iser* o, ein solcher dummkopf Gn. — *tüvüt*, *tüvütök* éppenséggel, egyáltalában (nem); durchaus (nicht) Bd. *tübütök* = *Чылт* (alle ohne rest? plötzlich?) Tr. — cf. *tüwö*.

tüwras padlás; der obere boden Tr. *tüwras* id. *t.-rok* das füllsel auf dem oberen boden P. 26. *tüwuras* id. Bd. — cf. *tüpraš*.

tüwülem óltalmaz, véd; vertheidigen, beschützen Km. 55. Ks. 43. — *tübulém* id. békéltet; frieden, stiften Tr. *szabadít*; befreien Bd. *tübulöša* békeltető; friedenstifter Tr. *tübulömaš* védelem, ótalom; schutz Tr. — *tüvülo* holmiját megkimélő, jól őrző; der auf seine sachen acht gibt, sie schon Bd.

tüž (t.) fürge, délczeg; hurtig statlich Gn.

tüz- (t.) rendel; verordnen (ein gesetz) Ocs. 115. — *tüzat-*

kijavit; ausbessern Máté 4, 2. diszít, ékesít; schmücken, verzieren Ist. 172. *tüzatokt*- schmücken lassen Ist. 150. *tužat*- helyreigazít; in stand setzen Pu. 19. — *tüžlanem* fölékesíti magát; sich schmücken, *tüžlandarém* fölékesít; schmücken Bd.

tüžá (t.) öltözet; kleidung P. 26. — *tüžö* ékesség; schmuck Bd.

tüž (t.) *t.-wal* külső oldal; aussenseite Gn. Bd. *t.-walna* künn; draussen Máté 12, 47. *t.-wälnö* id. Tr. *tüžwälnoso* külső; áusserer Máté 22, 13. *tüžwälnoso* Ist. 258. — *tüžwák* ki; hinaus Pn. 11. *tüžwako* Máté 13, 48. *tüžwakö* Tr. *tüžbako* Ist. 256. id. — *tüžwácön* von draussen Tr. — *t. tiš* cf. *tüöl, tünö*.

tüž terhes; tráchtig (kuh, sau) Gn. 57. P. 16. *tuž, tüžgo* id. Tr. *tüš, tüž* (m.) id. Bd.

tüžem ezer; tausend (passim) *tižem* (m.) Bd. *tožem* (m.) Bd. Tr. *tužem* Tr.

U Ū

ū uj; neu Gn. (m.) Bd. *u* P. 20. Tr. (m.) Bd. — *ugoc* ujból; von neuem G. 67. *ugoc* (m.) Bd. *ugočen* Bk. 72. id. *ugeš* G. 27. 80. id.

ū vaj, olaj; butter, öhl Gn. Bd. *ü* Bd. Tr. — *škal-ü* tehénvaj; milchbutter, *pu-ü* faolaj; baumöhl Bd. — *ü-arná* tejes hét; butterwoche (vor den fasten) Tr.

uém (t.) őriz, véd; hüten, schützen (z. B. der vogel seine jungen) Gn. — *t. uja* wach sein.

ua fűzfá; filzblätterige weide, *вэрба* M. 45. Bd. *таљникъ* Tr. — *jokšar ua* salix caprea Bd. — *ualá* füzes; weidenhain Bd. — cs. *ɣwa*.

uač, uač (hangutánzó szó a nyulról mondják; onomat. vom hasen) Pu. 40.

uákš gázló, zátony; furt, sandbank Tr.

üal- iszik; trinken *užar-körgan korkažo üales* a zöld belsejű meritő kanál iszik; die inwendig grüne kelle trinkt P. 47.

uán bizalommal, bizvást; zuversichtlich, getrost; *надёжно* Tr. *uanem* (m.) bízik, remél; vertrauen, hoffen Bd. Tr. — *uanmaš* remény; hoffnung M. 68. *uanodemaš* kétségbeesés; verzweiflung Tr.

üč: *üčum konda* emlékeztetbe hoz, megemlékezik; in erinerung bringen, sich erinnern Ocs. 37. — cf. *uš*.

üčašem veszekedik; zanken Gn. *üčašem* id. Uf. 82. Ocs. 114. Ist. 187. Tr. *üčažem* Bd. *üčäšem* Ocs. 86. — cf. *t. üč-*; *üčik*- sich ärgern.

üčenik (r.) tanuló; schüler Bk. 22.

üčenom (r.): *u. joŋ*- tudós; gelehrter O. 102.

ücorém (t.) otthon talál; zuhause treffen Tr. — *t. ocorat-*.

üco (t.) elökkelő; vornehm Step. 6. — cf. *üca* stütze, gönnerschaft Radl.

üdem vet; säen Bd. Tr. *üdedem* fr. Bd. — *üdešo ajdémó* földműves; bauer Tb. 241. — cf. *wüdem*.

ude (r.) sovány; mager Uf. 46. j. *uda* rossz; schlecht, schlimm Tr. Bd. — r. *худої*.

uditlen (= *wašken*) *tolon* gyorsan, rohanva jött; er kam schnell, eilend Zag. 34. — cf. cs. *čwatla* сильный; *udetlänem* Tr.

udetläném mohón kíván; begierig verlangen; жадничать Tr. — cf. cs. *čwatlan-* sich anstrengen, sich bemühen.

üdolám imádkozik; beten Gn. imád; anbeten Pu. 16. — *üdelam* beten G. 28. *üdolam* id. Tr. rufen; звать Bk. 66.

üdor (cs.) vakondok; maulwurf Gn. Tr. — cs. *udur* bisamratze.

üdor leány; tochter, mädchen Gn. P. *üdür* (passim), *eder* (m.) *idür* (m.) *idör* (m.) id. Bd. — *ü-vel* mostoha leány; stieftochter Bd. Tr. *kajše üdür*. braut, *ü-kudon*, *ü-guin* (m.) kranzelmädchen; подруга невесты Tr. *ü-araka* hochzeitswein G. 75.

üdorém vakar, gereblyéz; kratzen, harken Tr. *üdrem* kratzen, ritzen, harken Gn. 24. kratzen P. 13. — *üduralám* id. Gn. — *üduralam* kratzen Bd. *üdoralám* id. Tr. *üdurkalem* fr. Bd. *üdorkalém* fr. Tr. id. *üduraldam* sich kratzen Bd. — *üdurkalem* (m.) aggódik; besorgt sein Bd. Tr. — cf. t. *üdor-* reiben, abreiben Radl.

üdorá v. *übürá* id. Tr.

üdoraltóš vonás; strich Máté 5. 18.

üdoramas asszony; weib P. 58. — *üdürámás* Tr. *üdüramas* Bd. *üdoramas* joy Ist. 5. *üdüramas* Bk. 16. *üdramas* Uf. Car. 11. *üdrámás* jey Ocs. 4. *üderámás* (m.) *üdoremás* (m.) *üdrámás* (m.) Bd. id.

üdoroktóšo ruh; krätze; чечотка Tr.

üdral vonás, vonal; strich, linie Tr. *üdralmas* id. Bd. — cf. *üdorém*.

üdralum jelt ad, int; winken Gn. *üdralam* (m.) id. Bd.

üdur fogas borona, földvakaró; karst (rastrum) Bd. — cf. *üdorém*.

üdurkalmás gond, aggodalom; sorge; cyera Tr. — cf.

üé füzfa; weide Tr. — cf. *üá*.

üedam tisztel, dédelget; ehren, liebkosen Gn. — cf. osm. t. *öjät* lobenswert ujj. *ögä* ehre Radl.

üemám megújul; sich erneuern Bd. Tr. *üemedem* fr. Bd. — *üemdém* megújít; erneuern Bk. 78. Bd. Tr. *üemdar-* id. Tb. 34.

üemaltásáslök megújhodás; erneuerung Tb. 45.

üestám v. *üštám* Tr.

ügol (r.) sarok; ecke Tr. Bd. *ügol* id. Gn. *ügol* (m.) Bd.

üguršo mükš fiatal, egyéves méhek; junge, einjährige bienen Bd. *ügurša* (m.) méhraj; bienenschwarm Tr.

új Ocs. 11. v. ü id.

űjedam Gn. v. üedam id.

ukaleš nincs; es ist nicht Pu. 38. — cf. úke.

uke nincs, nem; ist nicht, nein (passim) — uke-gen különben; übrigens Bd. — uke semmi; nichts Tb. 12. uka (m.) id. Bd. uke-šam-čó vagyontalanok; vermögenslose Zag. 23. ukem ojlošo hazug; lügner Ocs. 79. ukemak koklalen lügnerisch verläumdend Ocs. 27. — ukelanak lügnerisch (adv.) Ist. 37. egytől-egyig; alle insgesamt; bis auf den letzten; molo pop-wlakomat kandasle wič popom ukelanak puštokten loškokten die übrigen priester; 55. priester alle bis auf den letzten liess er morden Ocs. 79. — ukeán kinek nincs semmije; der nichts hat, ein habenichts Máté 25, 29. Tr. ukán id. Bd. — kuát-uke erőtlenség, tehetetlenség; kraftlosigkeit, ohnmacht Tb. 5. wina-uke ártatlanság; unschuld Tb. 20. uke-godom abwesenheit Tr.

ukelok szegénység; dürftigkeit, armut Tr.

ukora (r.): u.-šud schnittlauch (? sic) P. 49. ukrá fokhagyma; knoblauch Tr.

uksos (r.) eczet; essig Gn. uksuc Bd. ukšec Tr. id.

ukš, uš ág; zweig, ast Gn. Bd. Tr. ugoš P. 24. ukša (m.)

Bd. id.

ukšič-, ukšoč- v. ukšonžam.

ukšonžam, ušonžam (t.) okád; sich erbrechen Gn. okšončam Tr. ukšinžam, ukšinžedem fr. Bd. ukšoč- G. 3. ukšoč- Ocs. 56. ukšič- Ist. 243. id. — t. ukšo- rülpfen, übelkeit haben Radl.

ükšökt- (t.) lehút; meghidegít; kalt werden lassen, abkühlen M. 90.

ül valaminek alja; das untere (partikel-stamm) ül Tr. — ülöl alulvaló; das unten befindliche G. 59. Bd. ülül Uf. 70. — ülnö, ülnü (m.) Bd. ütno Tr. alul, lent; unten (loc.) — ülnösö ülnša (m.) Bd. ülnöšo Bk. ülnša Ks. ülnša Km. unten befindliche — ülük, ülükö, ülka (m.) ülkä (m.) Bd. ülkö G. ülko Tb. üloko Ist. ülkö Ocs. ülükö Tr. le, lefelé; abwärts — ülkók aljáig; bis unterst, ülkölärák weiter hinunter Bd. — ülän alá; hinunter (lat.) — ülüc, ülec (m.) ülec (m.) ülečen (m.) ülic Tr. alulról; von unten (ablat.)

ulám vagyok; ich bin (cf. olam, olam) — ulo, ulo van; ist — minden a mi van, összes; alles was vorhanden ist, all, ganz: ulo kalokšo čene mit allen seinem volke G. 60. čola ulo atožom pogen alle vorhandene gefässe nahm er her Uf. 93. ulo wizo čeno mit ganzer kraft P. 9. mo ulo pogožom čola užala alles was er hatte sein ganzes vermögen verkaufte er Ist. 228. možo ulo etc. Ist. 233. ula (m.) id. Bd. — ulan a kinek van; vermögend Máté 25, 29. Gn. piš u. liaš bővölködik; in überfluss sein Bd. — ulgége ha, hacsak; wenn, wenn nur Tr. — uldaleš van; ist Pu. 44. G. 64.

ulá (est.) előfogat; vörspann Gn. Tr. Bd. — es. olaw t. itau alt. ula.

ulák (est.) magányos; einsam Gn. Bd. Tr. csendes, rejtett hely; einsamer ort Bd. magányosság; einsamkeit Tr. Ist. 220. az ifjuság összejövetele; gesellschaft junger leute Tr. *olák* (m.) Bd. — *ulakoško* titkon; heimlich (adv.) Máté 2, 7. cs. *olax* t. *aulak* alt. *ulak*.

ulemd- jóakaró lenni; wohlwollen Tr.

ulica (r.) utca; gasse Bd.

ulmo ške pora ulmožo šemon az ő jósága szerint; seiner gute gemäss Bk. 49. u. *godom* jelenlét; gegenwart Tr. — v. *ulám*.

ulmo (t.) férj; verheirateter mann Gn. 73. *ulmu* férj, ur; ge mahl, herr Bd. — cf. t. *ul*, *ulim*.

ulmo: u. *kür* aus lindenrinde genährter, (ein klaffer langer) kasten Gn.

ultém imádkozik; beten Uf. Car. 9. NyK. 6, 198. Tr. *uldem* Ks. 29. *ultém* id. P. 2. — *odolen ultenet* imádkozásban voltak; sie waren beim beten Bd. — *ultemas* imádság; gebet Bd. *ultemo* id. P. 2. — cf. *jumuldem* Bd.

um- terem; wachsen *šom i šurno peš umomo* (šočmo) *godom* Ocs. 30.

üma száj; mund (bei kleinen kindern) Gn. *üma* P. 47. — *ünam*, *ümadom pu* gieb einen kuss! Gn.

ümä: *ümäšte taval*, a minap; im vorigen jahr, vor einigen ta gen — *ümäsen*, *ümäštegeč taval óta*; vom vorigen jahr an — *ümäse tavali*; vorjährig Bd.

umalém alszik; schlafen Gn. Bk. 116. Tr. — cf. *malém*.

umalmo ágy; bett G. 69.

ümat csók; kuss Pu. 43. — cf. *üma*

umbal túlvaló, tulsó rész; jene side, ferne (partikel- s t a m m) — *umbálne*, *umbálna* (m.) Bd. *umbálno* Tr. tul, valamin túl; jenseits; na za (loc.) — *umbáke*, *umbák*, *umbáka* (m.) Bd. *umbáko* Tr. túlra; jenseits hinüber (lat.) — *umbácon* Tr. *umbéčen* tul- ról; von jenseits (abl.)

ümbal Gn. P. Bk. Ist. *ümbäl* Bd. *ümbäl* Tr. Ocs. a felseje va- laminek; die oberfläche, das obere — als adject: *ü. wurgem* ober- kleid Ist. 134. *ümbälsä w.* id. Ocs. 12. *ümbalan* id. G. 60. — *ümbálne*, *umbálne* Bd. *ümbalna*, *ümbalno* P. *ümbálnö* felett, rajta; darüber, obenauf — *ümbalnoso* (adject.) Bk. 74. Ist. 150. — *ümbalan* Pn. 34. Ocs. 9. id. — *ümbalke* Ocs. 9. *ümbak* Bk. P. *ümbäk* rája; darauf (lat.), *ümbälan* Bd. *ümbalan* Bk. 34. *umbalan* Bd. id. — *ümbäc* Bd. *ümbäc*, *ümbäcon* P. felülről, róla; von oben herab (abl.).

umdola (est.) poloska; wanze Gn. 79. Tr. *umdula* Zol. *undula* NyK. 6, 196. — cs. *zontla* t. *kandala*.

umdor (est.) hód; bieber Gn. 66.

umdo ösztöke, szurony, nyárs; stachel, picke, bajonnett, brat- spiess Bd. *umdó* id. Tr. *umdo* bratspiess Bd. P. 7. *dárda*, *lándzsa*; spiess, lanze Ist. 287. Uf. 79. *undo* NyK. 6, 196.

umola, umla (est.) komló; hopfen Gn. *umlá* Tr. *umula, omala* (m.) *omla* (m.) *umla* (m.) Bd. — *u.-watréye* komló-inda; hopfenranke, *u.-wará* hopfenstange, *u. kaik* tengelicze, *u.-šukš* махаонь (ein wurm) Tr.

ümol (cs.) árnyék; schatten Ist. 144. — *ümul* Bd. *ümul* Zol. *ümul* Tr. *ümol* Tb. 154. *ümol* W. 25. *imil* (m.) *ümulükš, ümulkä, emelkä* (m.) Bd. id. — *imilka* schattenbild, gespenst Bd. — *ümulükšán* schattig Bd. — cs. *ümulge*

ümoladém beárnyékoz; beschatten Ist. 247. *ümoladém* Tr.

ümulkä v. *ümol* . . .

ümulükš v. *ümol*.

umor (cs.) meleg (idő); warm (vom wetter) P. 50. Gn. 58. esendes (idő); ruhiges (wetter) Tr. *ümor* id. Tr. *umor, umur* ruhiges (wetter. wasser) Bd. *umur* nedves; feucht Tr. — cs. *amor*.

ümor (est.) életkor; lebenszeit Gn. *ümur* Bd. *ümur* Tr. Ocs. 9. — *kužu umoran li* hosszú életű légy; lebe lang Uf. 101. — *üm-řeš* örökké; ewig Ocs. 3. *ümrešak* id. Uf. Car. 7. *üürdömö* id. Bd.

umoša száj; mund Gn. 36. *umša* id. Gn. P. 14. NyK. 6, 196.

umulém megért; begreifen Bk. 22. *ummulém* id. Bk. 108. Tr. sich erinnern Ks. 33. — *umuldarém* megismerttet; verständlich machen Bk. 72. — *umoldarém* belehren Tb. 185. *umlandarém* id. Ocs. 106. erklären Ist. 227. *ümmultarém* belehren Tr. — cf. t. *uyna-, aŋ-, aŋar-* wissen *uynat-* belehren Radl. — v. *uŋolém, önglem.*

umurlanem megcsendesedik (a szél); der wind legt sich Bd. — cf. *umor*.

uŋ ész; verstand G. 58. — cf. t. *aŋ*.

uŋem (t.) buján nő, tenyészik; üppig wachsen, gedeihen Gn. 73. — t. *uŋ* id. Radl.

üŋäš (t.) turbékol; girren M. 37. — t. *ün* stimme, *ündä-*schreiben Radl. *öndä-* Bál. cf. *oŋarem*.

1. *uná* (t.) amaz; jöner — t. *ana* Tr.

2. *uná* (cs.) vendég; gast Gn. 31. Bd. Tr. *ŋana* (m.) *ŋna* (m.) *ŋuná* (m.) id. Bd. — *undla kajem* zu besuch gehen Gn. 31.

unaloktém megvendégel; bewirten — *ŋunalem* (m.) vendégeskedik; zu gaste sein Bd.

unaloma vendégség, lakodalom; gastmahl Máté 23. 6. *unálok* id. Bd.

und(ø)r Gn. *undur* Bd. Tr. v. *under* id.

undo Tr. v. *undo* id.

undula Bd. *undola* Tr. v. *umdola* id.

undrém kinlódik, gyöttrődik; sich abquälen; мучиться — *undralt-* измучиться Tr. — cf. t. *onto-* stöhnen; seufzen Radl.

üŋgö (cs.) bagoly; uhu. Bd. Gn. Tr. *üŋge* P. 56. *üŋgö* M. 41.

üŋgo Zol. *üŋgá* (m.) Bd. — cs. *üge*.

uŋolém (t.) megért; begreifen Tr. *uŋlo* emlékezzél; erinnere

dich Ocs. 50. — *uygoldalém* megtanít; belehren Ist. 151. Km. 3. *uygoltarém* id. Tr. — *unglem* (m.) *ungaldarem* (m.) *unglandarem* (m.) Ad. — v. *önglém* cf. *uy*, *umulém*. [(m.) Bd.

unoka (r.) unoka; enkel, enkelin Gn. *unuka* Bd. Tr. *mnuka* *ünöšo*, *ünšo* csendes, szelid; still, mild Gn. *üngše*, *ünšö* Bd. *ünše* Tr. *ünšo* Bk. 47. *ünša* Bk. 68. *ünšo* Bk. 80. — *ünšön lišaš lok* alázatosság; demuth Bk. 106. — cf. t. *änč*, *änčü* ruhe, friede Radl. *ünšan* eszes, böles; weise Bk. 36.

üngšemedem kibékít; versöhnen Bd.

üngürčük lassu, buta; langsam, dumm Bd. — cf. t. *anor* langsam, ohne Aufmerksamkeit handeln; nicht wissen, was man thut Radl.

üngürčükemam megbutúl; verdummen Bd.

ünžolo fejfel lefelé; mit dem kopfe nach unten Gn. 53. — *ünžülük* Bd. *ünčülük* Tr. *ünčoli* Zag. 64. id.

1. *üp* haj; haupthaar (passim) — *üpiüne-purgo* hajfonat; haarzopf Tr. *üpošem porkó* id. Bd.

2. *üp* szikra; funke Tr. — cf. *ip*.

upkalem (t.) harapdál, nagyon étkes; herumbeissen, gefräßig sein Gn. Tr. sehr hungrig sein G. 20. — t. *up*- verschlingen, *uphin* vielfrass.

upš sapka; pelzmütze P. 35. Gn. Tr. — *upš-tür* paszománt a sapkán; besatz an der mütze Tr.

upš illat; geruch Gn. 55. Bk. 94. Bd. Tr. *üçš*, *üwš* Gn. *upoš* Bd. — *üpsán* duftig Bd.

üpsəm szaglik; riechen (intr.) Bd. *üpsam* id. Tr. NyK. 6, 198. *üpsáltam* id. Ocs. *üpsáltam* bűzlik; stinken Tb. 167. *üpsaldam* überall duften, riechen Bd. *üpsáltäm* Tr. — *üpsinžam* riechen (trans.) Bd. Tr. *üpsinžam* id. *üpsinžedem* fr. Bd.

upša száj; mund Gn. 29. Tb. 248. Tr.

upšal- sapkát fejébe teszi; die mütze aufsetzen Pu. 43. Bk. 60. *upšal-* id. Ocs 45. *upšalal-* id. G. 74.

ur mokus; eichhorn M. 39. Bd. Tr. Gn. *kopeke ig-ur*, *kok-ur* eins, zwei *kopeken* Bd. *šémur* zwei *kopeken* M. 55. *wəzur* halbe *kopeke* ibid. *kmur* eine *kopeke* ibid. — *lur*, *luraš* zehn *kopeken* Bd. drei *kopeken* M. 55. *wislur* halber rubel Bd. *wəclur* id. M. 55. *šüdör* rubel (100 kop.) Bd. *kömlö wzur* 10 *kopeken* stück; гривенникъ M. 55. — *šömluraš täjä* 20, 25, 50. *kopeken*stück M. 55. — *urəm-tupán-kola* mezei egér; feldmaus Tr. *ur-poč-šudo* equisetum Tr.

1. *ur-* behányni földdel; bewerfen mit erde; обвалить Tr.

2. *ur-* elszakittatik, elsodortatik (a föld a víztől); weggeschwemmt werden (erde vom wasser) Bd. *urən keäš* beszakad; einstürzen; провалиться Tr. — elpusztít; zerstören; разрушать Tr. — *uruktarem* elsodor; weggeschwemmen Bd. — *urukt-* lever, leüt; herumschlagen; сшибить Tr.

ura félénk, gyáva; furchtsam, feige Gn.
urbal- (m.) kever; mischen Bd. für das vieh futter mi-
 schen Tr.

1. *urdém* öntöz, kiöblít; begiessen, ausspülen; заливать,
 промывать Tr.

2. *urđem* (jószágot) tart; halten (haus, vieh, diener) Gn. el-
 tart, megóv; aushalten, behalten Bd. ernähren Km. 21. erziehen
 Tr. fortsetzen, beaufsichtigen, halten Tr. — cf. *urlök*, *urman*.

urdešaš kereset, foglalkozás; erwerb, gewerbe; промышлен-
 ние Tr.

urém (t.) utcza; gasse Ist. 143. P. 10. Ocs. 101. t. *uram*.

urgem varr; nähén Gn. 35. Pu. 44. Tr. (m.) Bd. *urguzo*, *urgočo*
 szabó; schneider Tr.

urgoš varrás; nath P. 58. *urguš* id. Tr.

uromto csikos evet; sciurus striatus Tr.

url- elválasztatik, elkülönítettik; getrennt, vereinsamt wer-
 den Tr. — cf. *ur-* 2.

urlök (cst.) vetőmag; same Gn. 58. Bd. Tr. táplálék; nahrung
 Ocs. 10. Ist. 13. nemzedék. nachkommenschaft, geschlecht Car. 4.
 Ocs. 14. Ist. 18. — *urluk* Bd. Ocs. 10. Ist. 13.

urlokaš vetőmag; samen P. 48. *wüdəš urlukaš* id. Step. 18.

urman gyarapodás; wachstum, gedeihen Bd. *urmán* szerencse;
 glück Tr. — cf. *urđem*, *urlök*.

urmáš vízmosás; wasserriss; рывина Tr. — cf. *ur-*, *url-*.

urmožam vonít; heulen Gn. Žag. 3. Tr. — *urmožam* M. 40.

urmužam, *urmužedem* fr. *urmužaldem* mom. *urmožam* (m.) Bd. id.

urok (r.) lecke, tanítás; lection Bk. 30.

urumdo Gn. v. *uromto* id.

urus (cs.) aczél; stahl Tr. Bd. *urs* Bd. *urso* Tr. — cs. *žorš*.

urwál himzés; stickerei Pu. 29. *urbál* szegés; saum Tr.

urwalde szegés; saum Gn. szoknya; schoss G. 58. *urwáldo*
 ing; hemd P. 26. — *urwalto* schoss, saum Tr. — (< *urgém*) cf.
orválde Bd.

urweže Gn. 59. v. *orwože* id. *urbéže* Tr. — NyK. 6, 194. (*ür-
 beže*? *ibid.*)

urzo marék; handvoll, die hohle hand Ist. 128. *urző* Ocs. 90.
urzá Tr. — cf. cs. *uš*, *uzé* id. t. *ūs* Radl.

urža (r.) rozs; rogen P. 9. Pu. 39. Tr. — *u-awá* спорыня Tr.

uškar- uszit; hetzen Tr. — r. уськать.

üskürt esökönyös; halsstarrig; упрямый Tr. — ? cf. t. *iskär*
 arbeitsam Radl.

usłowo (r.) szerződés; vertrag (schriftlich) Tr.

üsso a pogány pap segédje; gehülfe des heidnischen pris-
 ters Tr.

usta (cs.) kézműves, mester; meister, handwerker Gn. Tr.

üstel (r.) asztal; tisch *üstel'* Gn. *üstöl* Ist. *östel* Ocs. *ustel*, *stel* Bd. id. — *üstemban* auf den tisch Zag. 8. (= *üstel ümbalan* *ibid.*).

üstelem (t.) hozzátész; hinzulegen Gn. — t. *üstälä-* Radl.

uš ész, emlékezet; sinn, vernunft, gedächtniss (passim) *oš* (m.) *aš* (m.) Bd. *oš* (m.) M. 67. *us* Tr. id. — *ušán* eszes, okos; gescheut, weise *uštomo* esztelen; dumm, *uštema* (m.) id. Bd. — cf. cs. *us t. us* Radl. is Bál.

üş bunkó; (hölzerne) keule Gn. Tr. sulyok; schlägel Tr. kalapács; hammer Bd.

ušem (cs.) egyesít; vereinen, verbinden Gn. 52. Tr. Bd. *vohükem ikverez* u. a marhát összehajtani; das vieh zusammentreiben Bd. — hozzáad; hinzufügen Tr. Ocs. 43. — *ušnem* egyesül; sich vereinen, sich verbinden Bd. *ušnalem* id. Pu. 39. *ušlaném* id. Bd. Tr. übereinkommen Tr. — *uštarem* hozzácsatol; hinzufügen Bd. egyesít; vereinen (m.) Bd. Km. 45. Ks. 33. *ušlandarém* id. Tr. (m.) Bd. in übereinstimmung bringen Tr. — *ušal-* magával visz; mitnehmen P. 42. — *ušar-* megegyeztet; anpassen, in übereinstimmung bringen Tr. — cs. *zoš*.

ušakol bölcsesség; weisheit Tr. Bk. 60.

ušanem (t.) szomorkodik; betrübt sein Pn. 40. Tr. *ušanal-* id. G. 71. — t. *usan-* sich langweilen, eckel empfinden Radl.

üşaném (t.) hisz, bizik; vertrauen Ocs. 14. Ks. 5. Bk. 74. Ist. 50. Zol. — *üşandar-* vertrauen einflößen Ist 172. — t. *išan-* cs. *šan*.

üşandarem nyugtalanít, háborgat; beunruhigen, stören Bd. — cf. *ušanem*.

ušęstarém oktat; belehren Bd. emlékezik; denken an etwas, bedenken Ocs. 45. *ške jazokšom* seine sünden Ocs. 66. — *üşandar-* belehren Tr. — cf. *uš*.

üşok (t.) árnyék; schatten, védelem; schutz (gegen wind, regen) Gn. 64. — t. *ožok* windstillter ort, zufluchtsort Radl.

uškal tehén; kuh Gn. Bd. Tr. — cf. *škal*.

uškalém vetélkedik, törekszik; eifern, streben; ревновать Tr.

üşkož ökör; ochs G. 44. — bika; stier Gn. Ist. 199. *üşküž* id. Bd. Tr. — *wüđ-ü.* daru; weiher P. 17. *vusko ü.* ochs Bd.

üşkurém (t. m.) föлиндít, fölingerel; aufregen, reizen Bd. — t. *ičeklä-*.

ušmá száj; mund Bd. Tr. cf. *šma* — u. *tokmak* szájpadlás; gaumen Tr.

ušmén (cs.) retek; rettig Gn. 47. Bd. *ušman* M. 23. *salták-u.* kohlrübe Pu. 28. *šir-u.* id. M. 23. *koče-u.* rettig Tr. *jokšar-u.* czékla; rothe rübe Bd. Tr.

ušnomáš egyesülés; verbindung Bd.

ušluk bölcsesség; weisheit Bd.

üstam tisztít; reinigen P. 21. törül, seper; wischen, kehren Bd. Gn. *üstäm* id. Tr. *üstedem* fr. *üstäläm* (m.) *üstolam* (m.) megtörül; abwischen Bd. *üstolal-* seper; fegen G. 75. *üstolam* kehren, abwischen W. 25. *üstoläm*, *üstürám* id. Tr. [cf. *us*.

üst-: *üstomo* (= *useš nalmo*) említett; erwähnt Zag. 50. — *üstam* ásít; gähnen Gn. Tr. Bd. *üstedem* fr. *ibid.* — beten (= *kumal-*) Zag. 50. — *üstalam*: *üstal koltem* egyet kiált; einmal schreien Gn.

üstalam övez; umgürten P. *üstäläm* Tr. *istal* (m.) *stal-* (m.) Bd. id. — *üstälóktém* umgürten lassen, befehlen Tr.

üstél (r.) asztal; tisch P. 15.

üstér-wóstor seprű; besen P. 26. Gn.

üstös: *šürgö-ü.*, *kit-ü.* törölköző; handtuch Gn.

üstös werst Gn. (m.) Bd. — *üstös* M. 56. *üstás* Tr. (m.) Bd. *üstös* Bd. *üstuš* Step. 18. id. — *šem üstös* meile M. 56.

üstö öv; gurt, gürtel Gn. Tr. Bd. — *iste* (m.) *ešte* (m.) *što* (m.) Bd. id. — *üstóleá* (-*dea*?) ohne gürtel, losgeknapft Tr. *üstlé* tárva-nyitva; sperrweit-offen (adv.) Tr. — *štövár* (m.) derék; taille (gürtelplatz) Bd.

üstö (t.) hideg; kalt M. 19. — t. *üšü-* frieren Radl.

utáš (cs.) segíteni helfen Ocs. 40. *utlém* megmenekül, megszabadúl; sich retten, entgehen Gn. Bd. Tr. *atlem* (m.) id. Bd. — megszabadít; befreien Ocs. 45. *utarém* megment, megszabadít; befreien, erretten Bd. *atarém* (m.) id. *ibid.* bewahren Gn. üdvözít; selig machen Ist. 245. *utaraltám* megmenekül; errettet werden Tr. üdvözöl; selig werden Ist. 245. — *utaralt lekmo* befreiung Ist. 64. *utlen kajmo* id. Ocs. 46. — *utarošo* megváltó; erlőser Ist. 24. — cs. *zudol-*.

utém fölös lenni; in überfluss sein Bd. Tr. *utemeske* mértéken túl; übermässig Bd. *utomesko* zu viel, mehr wie nötig Ist. 79. — *uteštam* megnövekszik; anwachsen, zunehmen *utendem* megnöveszt; vermehren Bd. — cf. *uto*.

uta ajtó; thüre Bd.

utaraltmaš szabadulás, üdv; rettung, heil, спасение Bk. 116. Tr. *utarošas* kiszabadítás; rettung (trans.) Ocs. 42.

utém: *u-tügäl* (cs.) páros vagy páratlan; paar oder unpaar? Tr. — cs. *ot-tigel* id.

utlá (cs.) több, többet, sokkal; mehr als nötig, zu viel Bd. Gn. 36. Tr. Zol. — *utlarak-* inkább; vielmehr, eher Máté 10. 7. több, többet, többnyire; mehr, öfters Bd. — cs. *otla*.

uto (cs.) fölös; überflüssiges Gn. Bd. *uto-sito* id. P. 21. — *uta* (m.) egyebeknél több, kamat; mehr als das andere, zins Bd. — cs. *otto*.

utarg- (t.) megzavarodik; verwirrt sein, *utarti-* verwirren, aufregen Tr. — t. *utan-* sich schämen, verwirrt sein Radl.

uwá pej; schwarzbraun (pferd) Tr. — cf. t. *kiua* Voskr.
uwaltém (t.) rág; kauen G. 28. fal; fressen G. 21. harap;
 beissen Gn. — t. *up-*, *ub-* verschlingen fressen cs. *zop-*.

uwer kuwa (t.) boszorkány; hexe G. 17. *uwer* id. Gn. 30. —
 t. *ubir*.

uwéř (est.) hír; nachricht Gn. Tr. Zol. *uwer*, *ubér* (m.) Bd. —
uweremdem hírül adni; benachrichtigen Tr. *uberlem* (m.), *uberlan-*
darem (m.) hirdet; verkünden.

üworā (cs.) igen kicsi légy; sehr kleine fliege; *мошка* Tr.
üwra Gn. *üwrā* Ocs. 43. id. *üwürā* szunyog; gelse Bd. *übüra* id.
 NyK. 6, 195. — cs. *üpre*.

üwoš- szaglik, illatozik; duften Pn. 39. cf. *üpšem*.

uwoš kalap; hut P. 52. fökötő; haube P. 25.

uwša Gn. *upša* id.

uzaktarém (est.) elkísér; begleiten Bd. Tr.

užom (t.): *u. pušęne* szőlővessző; weinrebe Uf. 23. Car. 22. —
 t. *jözöm*.

užo (cs.) hím; männlichen geschlechts Bd. Gn. Tr. *uzo*, *oza*
 (m.) Bd. Zol. *ožu* (m.) Zol. *uzo* P. 57. — cs. *aža*.

užmak (t.) paradicsom; paradies Step. 9.

užuklém (r.) uszít; hetzen; *уцькать* Tr.

užam lát; sehen (passim) tisztel; verehren Ocs. 117. *užaktem*
 caus. Bd. *užaltám* pass. Tr. *čolám užmo jumo* allsehender gott Bk.
 61. *čerom užte* ohne krankheit Ocs. 10. — *užon og ket* irigyel; be-
 neiden Bd. *užen ak kert* (m.) id. *ibid. užon it kert* (pers. 2.) Máté
 5, 43. *užon kertde* irigykedve; beneidend Bk. 124. *užon kertdemo*
 irigy; neider Bk. 120. — *užön kertēmāš* irigység; neid M. 68. *užon*
kettemaš id. Bd. — *kogęš užšö* kevély; stolz M. 68. *kuğulán užšo*
 id. Bk. 100.

užam Gn. hív, meghív rufen, einladen Gn. 69. Bd. Ocs. 37.
üžäm (m.) Bd. Tr. *üžüktem* meghivat; einladen lassen Bd. — *üžak-*
tem Bk. 40. *üžéktém* Tr. id.

užá ár; preis Bd. rész; theil P. 16.

užalem elad; verkaufen Gn. Bd. Tr. *vužalem* (m.) Bd. Tr. *vu-*
šalem Bd. — *žalkalem*, *žaledem* fr. Bd.

užalšašluk eladó; zu verkaufen Bd. *užalošášlok* id. P. 17.

užar (attrib.) zöld; grün Gn. 43. P. 25. *u. kap* zarter körper
 G. 66. fiatal; jung (*wuj* kopf) G. 66. *u. ajžan kapše* kis gyerek
 teste; der körper eines kleinen Kindes Ocs. 98. — cf. t. *jáš*, *jášel*
 Bál. *žáš*, *žášel* Voskr. Ostr.

üžär göndör, eres, bütykös; kraus, maserig; *кудреватый*,
свилеватый Tr.

üžara, *ižara* (t.): *er ü*, *er i*. hajnalpir; morgenröthe Gn. 50.
üžará (morgen oder abend) röthe P. 32. *üžará*, *žará* id. Tr. — t.
žärä Tr.

užarge (absol.) zöld; grün G. 69. Pu. 38. Bd. Tr. *žarga* (m.) Bd.

užargem zöldül; grünen *užargemam* id. *užartem*, *užargemdem* zöldit; grün färben Bd.

užas rész; teil, anteil Ocs. 65. Ist. 92. Gn. *uža(k)š* id. Tr. *nol u.* négyszeres; vierfach Ist. 246. *kok u.* zwiefach Máté 23, 15. *šūdo u.* hundertfach Ist. 225.

užašlém megoszt; teilen Máté 25, 8. Tr. Gn.

užatém (est.) elkísér; begleiten Tr. Gn. 72. Ocs. 15. Ist. 20. — cf. *uzaktarem*.

užawá (r.) béka; frosch P. 31. Tr.

užgá bunda; pelz P. 26. Bd. Tr. *žga* (m.) Bd.

užgar mesterség; gewerbe Gn. *užgar*, *užgar* szerszám, eszközök, holmi; werkzeug, geräth, allerlei sachen Bd. — *užgará* allerlei sachen Bk. 55. *žgar* (m.) id. Bd. *užgär*, *užgär* *сбруя*, *инструментъ*, allerlei arbetsgeräth Tr. — *ömne* ü. lószerszám; pferdegeschirr, *vočko* ü. konyhaszerek; küchengeräthe Bd. — *užgaran* tevékeny; betriebsam Gn. *užgartome* munkanélküli; geschäftslos Gn.

užowor ein kleiner vogel (nachtigall?) Gn. kendericze hänfling G. 69. pinty; fink G. 67.

W

wa ... v. *wo* ...

wabš háló; netz zum wild- u. fischfang Ist. 297. *wapš*, *waws* id. Tr. *wāpš* M. 43. — *wapš* háló, gyalom NyK. 6. 203

wacak (est. m.) tüzhely; heerd M. 26. herd, ofen Bd.

wač, *wač* ellenére, daczára; wider, zuwider Bd.

wačas: *šūdo-wačasán* — száz retű; hundertfältig P. 27. — cf. *učaš*.

wāče váll; achsel, schulter Gn. Bd. Tr. *wāča* id. Bd. — cf. t. *wāča* cs. *wiče*.

wackak Tr. v. *wacak* id.

wackalt-kézzel üt; mit der hand schlagen; *тrepать pyкyю* Tr.

wackö (r.) sajtár; zuber M. 28.

wācmaltém csipog; zwitschern Pu. 18. Tr. — cf. t. *awaz* stimme, *awazla*-schreien Bál. Radl.

wāčréngo (karó a növények mellett; stange neben den gewächsen-): *unlá-w.* komlókaró; hopfenstange P. 32. *u-wāčoréngo* id. P. 27. *winograd w.* szőlőkaró; weintrauben-stange Bk. 39.

wada (m.) este; abend Km. 43. Bd. Tr. *wadö* M. 53. — *watna* Bd. *wadna* abends Km. 42. *wades* este felé; gegen abend ibid. 44. — *wodo* este; abend, *wotno* gestern abend Gn. Tr.

wadár tögy; euter Tr. Bd. *wodar* id. Gn. 24. Tr.

wadož (cs. m.) bálvány; götzenbild Km. 67. Bd. *wodož* id. Tr.

védő szellem; schutzgeist G. 55. kobold Gn. gonosz szellem; böser geist Tr. *tul w.* feuergeist G.

waxš malom; mühle Gn. *wagš* P. 19. *wagoš* P. 27. id. — v. *wakš*.

waxš- bevetni az ágyat; zusammenlegen das bett G. 45. kiterít; ausbreiten (einen teppich) G. 67.

waxšoš pelenka; kinderwindel G. 30.

waja hosszú szőr az állatbőrön, gubancz; die längeren haare an fellen; die zotte an wollenstoffen Gn.

wāk cél, szándék; ziel, vorhaben; предметъ Tr.

wake (cst.) lék a jégben; wuhne im eis Gn. 27. Tr. — *wakerož* id. Gn. 27. *wakerož* id. Gn.

wakokt- émelegést okoz; übelkeit erregen; тошнить Tr.

waklān-ludo pirok récze; anus tadorna — buvár; mergus Tr.

wākš malom; mühle, *wēd w.* wassermühle, *mardež w.* windmühle, *imūi w.* (pferde) tretmühle *šrāš itrājmo w.* daratsiztító malom M. 31. — *wakš*, *wākš* (m.) Bd.

wakš ágy; bett *НѸ.* 6, 203.

wakšam, *waxšam* kiterít, padlóz; ausbreiten (den fussboden) dielen Gn. 67. *wakšām* постилатъ Tr. *wakšoktem* caus. Gn. 68.

wakšoš ágy, ágynemű; bett, bettzeug Gn. — *wakšoš* bett Tr. *wakštes*, *wākšes* (m.) id. Bd. — *waxšoš* id. Gn. — *ajša w.* pelenka; kinderwindel G. 30. [Bd. Tr.

waktem (m.) csepeg; tropfen — *paktem* id. Bd. *waktalt*- id.

1. *waktoš* kis vejsze; kleine fischreuse Gn.

2. *waktoš* csepp; tropfen Gn. Bd.

wal, *bal* oldal, fél; seite hälfte: *tembal* diese seite, *tumbal* jene seite, *ümbal* oberfläche, *kečowal* dél; *mittag*, *tüzwal* külső oldal; äussere seite Gn. — *wal*- valaminek föle, szine; oberfläche — *walne*, *wülnö*, *wülnä* (m.) *wilna* (m.) rajt; auf (loc.) — *walan*, *wak*, *wülān*, *wülkö*, *wülke* (m.) *wilke* (m.) *wilka*, *wika*, *wlān* (m.) rá; auf (lat.) — *wac*, *wülec* (m.), *wilwec*, *wilwecen* (m.) ról; von Bd.

wala, *wola*: *jola-w.* mindenféle fortély, rágalom, boszorkányság; allerlei ränke, verläumdungen, hexereien Gn. 60. 56. Pu. 19.

walówaj (r.): *w.* üsküz ökör; ochs Bd.

wayem lesekedik, figyel, örködik; lauern, aufpassen, wache halten Gn. 5. *waném* id. Tr. *waygem* les; lauern, *wäggem* (m.), *waygedem* fr. id. Bd. — *wayém* v. *aydém* id. Tr. — *wāyém* örködik; aufsicht haben Tr. — *wāygen kaša* (m.) kém; spion Bd. *wāyasa edém* álnok ember; ränkesüchtiger, schlauer mensch Tr.

wanžak, *wančak* v. *wonžo*.

wapš v. *wabš*.

warém összekever; mischen *Ist.* 284. Bd. Tr. *warném* keveredik; sich vermischen Tr. — *warém*, *warlém* beken, bepiszkit; besmieren besudeln Gn. *warlalt*- pass. G. 59.

1. *wará* (cs.) későn, azután, később; nachher, spät, de, még pedig; aber, denn, doch (passim) — *wararák* später Bd. *warás* későre, későbbre; nachher, auf lange hinaus Bd. későbbi, *warása* id. NyK. 6, 213. *warazo* nachher Bk. 37. *warazom* später Ist. 7. Ocs. 6. — *waraza* későbbi; das spätere Bk. 52. *warása* (m.), *warásé* id. Bd. — cs. *wara*.

2. *wará* pózna; stange; *wüt-w.* vederhordó pózna, wassertrage Bd. Gn. Tr. *umlá-w.* hopfenstange Tr. [6, 203.

waraksim fecske; schwalbe Pu. 28. 54. *waraksén* id. NyK. *warasém* fecske; schwalbe Gn. 56.

waraséngó fecske; schwalbe P. 18. *waraséngya* Tr.

waras ölyv, héja; habicht P. 23. 51. *varákš* id. Bd. Tr. *wārāš* M. 41. — *w. átā, wātō* mostoha apa, anya; stiefvater, stiefmutter M. 9.

warócok (r.) ohrschmuck aus gänseadaunen Gn.

warkondar- v. *wakokt-* id. Tr.

waría v. *paría* id. P. 46.

waršitlaš csipog (a fecske); zwitschern (die schwalbe) P. 54.

waša vejsze-féle; fischergerät aus latten; *котцы* Tr.

wasartol- undorodik, fitymál; eckeln; *брезговать*.

wáš összefüggő; zusammenhängend, verbunden; *слитно* Tr.

waš szemközt, ellenében; gegenüber, gegen einander (passim) *wáš* (m.) Bd. — *w. liaš* szemben találkozik; sich begegnen Bd. Tr. *w. tolám* szembe jön; entgegen kommen Tr. — *w. omša* doppelthüre P. 56. — *waš-waš-tene* egymással; mit einander, gegenseitig. *wáš* id., *w.-w.-tek* egymáshoz; zu einander Bd. *wašákšo đeno* id. Pu. 20. *waš-waš koštaš* együtt élni, keveredni; zusammen leben, sich vermischen Ocs. 123. I-t. 175.

wašák maradék; rest P. 20. *lem-w.* leves-maradék az edényben; suppen rest im gefäss — *šadrá-w.* blatternspuren Tr. — *jor-wašák* kreis, umkreis (?): *kūšan j.-w. polpomos* Tb. 187.

waškalém bepiszkit; beschmutzen Tr. *waškalalt-* pass. Zag. 31.

waške (cs.) gyors; schnell Bd. gyorsan, mindjárt; bald, schnell (passim) *waškerak* id. Gn. 27.

waškém (cs.) siet; eilen Bd. Tr. Bk. 47. *waškeše* hamarkodó; übereilig Bd. — *waškóktém* caus. Tr.

wašlandarém v. *waškalém* id. Tr.

wašt v. *wošt*.

wašt- v. *wostarém* id. Tr.

waštaltém változtat, cserél; wechseln, tauschen Tr. *waštaldem, waštaltém* (m.) Bd. *woštaltém* Gn. 68. *oksám w.* pénzt vált; geld wechseln Ist. 199. *waštaltošo* geldwechsler Ist. 264. — *waštaldam* változik; sich ändern, *waštaldam* cserélődik; sich umtauschen Bd. — *waštálteók* változatlanul, örökké; unveränderlich, ewig Km. 6.

waštaltemaš változás; veränderung Bd. *waštaltoš* (m.): orolaw. őrváltás; wache-ablösung Bd. — *kok waštaltoš wurgem* két öltöző ruha; zwei anzüge Ist. 139.

waštár jávor; acer platanoides Bd. Tr. P. 47.

waštareš eleibe, ellen; entgegen, gegen Bd.

wástoš ágy; bett (v. *wakšoš*) Tr.

wate asszony, feleség; weib, ehfrau (passim) *wato* Gn. 2. Ocs. Ist. *wätü* (m.) *wäta* (m.) Bd. *wätö* M. 82. — *watödömö* nőtlen; ledig, *wätän edër nälšö* házas; verheiratet M. 71. *aza šočmaško koštšo w.* hebamme Ist. 53. Ocs. 38.

watér (r.) szállás; quartier Tr.

watolok feleség; gemahlin Ocs. 83. Ist. 118. *watelukeš nalaš* feleségül venni; heiraten, zur frau nehmen Bd.

watrénge v. *wačrenge* id. Tr. — *čara w.* denevér; fledermaus Tr.

waze hagyma; zwiebel Tr.

wažár (m.) csökönyös; widerspenstig Tr. keményszivű; hart-herzig (m.) Bd. — *wažarangam* (m.) hartherzig sein Bd. — ? cf. t. *oza zorn, ozarlo* beleidigend Radl.

wažok rézsutos; schief P. 6. Gn. Tr. *wažok* id. Bd. — *wazokemdem* rézsutossá tesz; schief machen Bd. — cf. t. *auš* schief Radl.

wažon kettéágazás; gabelung Tr. *enger wažonošto* an der gabelung des flusses NyK. 3, 135.

wážok öl; klaffer Bd. *wažok-kut* сажень длины Tr.

we . . . v. *wi* . . .

wečerná (r.) vecsernye; vesper Ocs. 92. Ist. 131.

wéčo kerítés; zaun P. 16. kert; garten P. 25. — *weče*: *kudo w.* udvar; hof Bd. *wiča karám* istálló; viehhof, stall Gn. 57.

wečeš v. *wičkiž*.

wečežemam vékonyodik; dünn werden — *wečežemdem* vékonyít; verdünnen Bd.

wedra (r.) veder; eimer Gn. 27. *wedrä* Bd.

wejä prém; gebräme; onymka Tr.

1. *wek* (t.) tagadó igével: soha; mit negation: niemals G. 67. *w'ek* Step. 8. Ocs. 30. — *wekat* Gn. *w'ekat* Ocs. 32. *wegát* id. — *wekát* talán; vielleicht Bd. *wekät* gewiss Tr.

welam leesik; hinunterfallen G. 67. kihull; ausfallen (haare) Bd. *welam* id. Gn. allmählig nieder- oder umfallen Gn. — *welem* elejt, elönt; fallen lassen, giessen Bd. Tr. Gn. elszór; verstreuen Tr. giessen P. 15. *weludem* fr. *wilem* (m.) Bd. Tr. fémét olvaszt; metall schmelzen (eig. giessen) Uf. 66. Tr. *welokti* schmelzen lassen; *šörtnö dene welokten šondokten* liess es mit gold belegen (vergolden) Ocs. 54.

[(m.) *wel* (m).

wele csak; nur Gn. Ks. Km. *wele* Bd. *welo* Uf. Car. P. *welä*

wele hám; innere baumrinde Bd. Tr. *wile* Tr. *wolo* P. 47.

welož ék, ék alakú ereszték a rubában; keil, zwickel (im gewande) Gn. *welož* einsatz im kleide, wo die geraden streifen des zeugs nicht hinreichen Bd. — cf. t. *bül*- abscheiden, zerteilen *bülem* abschnitt, kapitel Bál. *üliš* anteil, abteilung Radl.

wem velő; mark Gn. Bd. — *wim* (m.) Bd. M. 6. — *wuj-w.* agyvelő; Gehirn Gn. *wuj-wim* (m.) id. Bd. — cf. *memék* cs. *mime*.

wenge vő, sógor; schwiegersohn eidam, der mann der jüngeren schwester Gn. Tr. *wenge* Bd. *winggö* id. M. 9.

wenčajem (r.) megesket; trauen *wenčajalt* összekel; sich ver ehlichen Tb. 67. *wenčajamo tajn-* házasság szentsége; ehescra ment *ibid.* 86.

wenéc (r.) koszorú; kranz Bd. *wenčá* id. Tr. *wenčá* (m.) Bd.

wenók (r.) fürdő seprő; badequaste Gn. 45. *wenók* P. 25. *wenók* Tr.

wer hely; stelle, platz Gn. P. Ks. Km. Bd. *wer* Bk. Gn. Ocs. Zol. *wär* (m.) (*per*) Bd. — *weré*, *weréon* helyett, miatt, végett, róla; anstatt, wegen, von Gn. — *wereé*, *wereéon*, *werié*, *werec* (m.) *werecen* (m.) *perec* (m.) Bd. *wereéon* P. 11. *weréon* Bk. *weré* Ist. 283. *wäreš* (m.) Bd. id. *wereéin* за, о, ради, по причинѣ Tr. — *werem* id. Bd. — *ilome wer* lakás; wohnung Ist. 46. — cf. cs. *woron* stelle, platz.

wera (r.) hit; glaube Gn. *wera* Bd. *w'era* Tr. Bk. Ocs. Ist.

werblud, *welblúd* (r.) teye; kamel Bd. Ocs. Ist.

weremja (r.) idő; zeit Tr.

weremtém helyet elkészíti valami épület alá; platz bereiten unter ein gebäude Tr. — *wereštam* valahová jut; irgendwohin geraten Gn. Bd. fogságba jut; gefangen werden Gn. talál; finden (als etwas) Bd. Ist. 245. Máté 24, 46. попадаться, причитаться, при норовляться Tr. — *wereštedem* fr. Bd. — *wereštare*m megtalál, elér; erreichen, auffinden Bd.

werež gerenda; dachsparren Gn. — ár; pfrieme Bd. *wөрѣž* id. Tr. [(m.) Tr.]

werge vese; niere Gn. Bd. *werge* id. Tr. lép; milz Tr. *wärge* *werkos* lápföld, ingovány; moorgrund Tr.

werme v. *werge* id. Tr.

w'erno (r.) igazán; wirklich Ocs. 70.

weršók (r.) hüvelyk; zoll P. 26.

wesa vederhordó rúd; wassertrage Ringwall. — cf. вѣсы *wage*.

wese, *wes* más, második; ein anderer, der zweite Gn. Bk. Tb. *wise*, *wes* Bd. *weson-weson* oškenoštom egymást; einander (acc.) Car. 24. *ikton-weson* id. Uf. 25. *ikta-wese* id. Bk. 59. — *wes-were*, *wes-werešte* másutt; anderswo — *wes-wereš* máshová; anderswohin — *wes-wergec* másunnan; anderswoher — *wes-kana* máskor; andersmal Bd.

wesła (r.) evező; ruder Tr.

wet (r.) hiszen; ja, nämlich Gn.

wet-wulno ólom; blei; свинець Tr. NyK. 6, 204.

wi ... v. *we* ...

wi (cs.) erő; kraft Bd. Tr. *wiä* (m.) Bd. — *wies* erőszakosan; gewaltsam (adv.) — *wipes* alig; kaum Tr. *wipes istošo* (= *osalam ist.*) gonoszúl cselekvő; böse handelnd Tb. 167.

wiaś- egyenes (*kue* nyírfa) gerade (birke) P. 58. Gn. *wijaś* id. Gn. igazságos; gerecht Gn. — *wiakše*, *wiakše* őszinte, őszinteség; aufrichtig, aufrichtigkeit Bd. *wijaś* (m.) szerény alázatos; bescheiden, unterwürfig Bd. — *wijákš* mild, ruhig, gerecht Tr. — *wiaśan* csendesen; ruhig (adv.) Ks. 43.

wiaślok igazságosság; gerechtigkeit G. 70.

wiś, *wiś* v. *wiś*.

wiś víz; wasser G. 4. — v. *wüt*.

wicašem (t.) veszekedik; sich streiten BMK. 9, 34. Tr. *wicašem* id. Tr. — cf. *ücašem*.

wicéranke, *wicéranke* venyige, inda; rebe, ranke Gn. *umolaw*. hofpenranke G. 45. *wođo w.* denevér; fledermaus Gn.

wičke (m.) kegyesen, hizelgően, gyengéden; gnädig, schmeichelnd, zärtlich (adv.) Tr. — *w. purtaś*, *nalaś* befogad, fölvesz; annehmen, finden *w. kološtaś* meghallgat; anhören Bd. — *wičkialt*-kézzel vereget (hizelgésből; leicht mit der hand schlagen (schmeichelnd) Tr.

wičkož vékony, finom; fein, dünn *wičkiž* Pu. 44. — *wičkež*, *wičkedä* Bd. *wičkeś* Bd. *wočkož* Tr. *wičkőž* M. 20. id. *wičkiž* NyK. 6, 193. — *wičkož mardež* erős szél; scharfer wind Gn. 72.

widandém elsülyeszt hajót, eláraszt; versenken ein schiff, überschwemmen; утопяю Tr.

wigak v. *wik* id. Tr.

wij = *wi* Step. 4. *wijge* mindnyájan; alle Ocs. 11. *wojge* alles G. 3. *wijtok* erőszakosan; mit zwang Ocs. 52. *biteś* id. Ist. 72. *wionlok* erő; kraft G. 61.

wijannás szelidség, alázatosság; sanftmut, demut Tr.

wik egyenes; gerade (adiect.) Bd. Tr. adv. Gn. *wikośt deno kalasaś* gradaus (aufrichtig) sprechen Zag. 16.

wikślandarém bepiszkít, beken; verunreinigen, beschmieren Tr. — cf. *ukśonžam* t. *ukšo*.

wiktarém kiegyenesít; grade machen Bd. Tr. kinyújt; ausstrecken (die hand) Bd. Máté 12, 13. Ist. 66. eligazít, gyógyít; zurecht machen, heilen Bd. *korablam w.* hajót kormányoz; das schiff lenken Ist. 142. — *wiktäräs* lenken, regieren; править M. 34.

wiś (m.) = *wel*: *wilnä* Km. 11. *wilnäsä* Km. 18. — *wlän* BL. 1, 35. *wike* BM. 5, 23. *wök* Sm. 8. *wökö* Sm. 12. *wika* BM. 5, 11. —

wilecen Km. 60. *wlec* M. 18. *witwec* BJ. 6, 32. v. *welne* — *welan* — *welko* — *welié* id.

wilam (cs.) megdöglik; krepieren Tr.

wila (cs.) dög; aas Máté 24. 28. Tr.

wilk (r.) vessző, ág; gerte, zweig Bk. 72. *wilik* id. Tr. — *wilka* villa; gabel (esszeug) Tr.

wilē növény-nedv; fruchtsaft M. 46. — cf. t. *ülām* pflanze.

wimā (t.) segítség; hülfe Tr. (m.) Bd. *wima* id. Bd. — *gemeinsame unentgeltliche hilfarbeit* Tr. — t. *ömā*.

winem kiegyenesül, kinyújtózik; gerade werden, sich ausstrecken Gn. Bd. Tr. *wojném* id. Tr. gesund werden Gn. *winem šogalem* sich erheben Pn. 11. — *winal-* fölegyenesedik; sich aufrichten G. 64. *winaldam* sich ausstrecken Bd. — cf. *wik*.

winamat (r.) bűnös; sündig Ist. 47. *wijnamat* Ocs. 35. *winamato* bűn; sünde Ist. 37. *wijnamate* id. Ocs. 28. *wujnomat* (m.) Bd. Tr.

winamatlaš (r.) vádolni; anklagen Zag. 14. *wujnomatlandarém* (m.) id. Bd.

wihem gödör; grube Gn. 22. Ocs. 92. *wehem*, *wähäm* (m.) Bd. *wněma* Bk. 37. *wněm* Máté 8, 20. *woňem* P. 6. Ist. 131. Tr. id. — *pincze*; keller Gn. medve téli tanyája; winterlager des bären G. 79. — cf. *mühem*.

wiher vászon; leinwand Gn. 17. *wöher*, *weher* id. Bd. *woher* Tr. — cf. *miher*.

winograd (r.) szőlő; traube Uf. 23. Car. 22.

wir (r.) világ; welt Bd.

wire (cs.) köles; hirse Bd. *wir* Tr.

1. *wišem* mér; messen, wägen Gn. Tr. *wišen šuktodemo* mérhetetlen; unermesslich Ist. 42. *wisem*, *wisedem*, *wiskalem* Bd. — *wisaldam* das mass treffen (intr.) Bd. — cf. cs. *wiš-*.

2. *wišem* (cs.) repül; fliegen Tr. — cs. *wiš-* t. *oč-*.

wiša mérték; mass, gewicht Gn. Bd. mérleg; wage M. 54. *wišadeak* mértéktelenül; masslos Ks. 60. — cs. *wiši* r. вѣсъ, вѣсы.

wiškor: *w-luđo* récze-fajta; irgend eine entenart Gn. *wišker* id. Bd.

wislaném ellene kel, rátámad; losgehen gegen jemanden, angreifen Gn. *wislänem* (m.) id. Bd. — megsért, megboszúl; beledígen, rächen Tr. *wistarém* verwirren, in aufregung bringen; *мясти* — antreiben (das pferd), *погонять* (лошадь) Tr. — cf. *učasem* u. t. *ušnā-* widersprechen, *üstās-* sich anfeinden Radl.

wište tönköly; spelt Gn. *wiste* Bd. Tr. *puri-wište* (m.) id. Tr.

wiš nyitott; offen Bd. Gn. Tr.

wiškođe folyékony, híg; flüssig Gn. — *wiškodo* Tt. *wiškədə* M. 65. *wiškede* Bd. *woškədə* M. 71. *wiškodo*, *wiš'od'o* W. 30. id.

wiškedemam higúl; flüssig werden, sich verdünnen — *wiškedemdem* caus. Bd.

wišnöpka (r.) cseresznyefa; kirschbaum M. 45. — r. вишня.
wišrás köles; hirse M. 20.

wiř öt; fünf Bd. *wič* P. Gn. *wic* (m.) *wiz* (m.) Bd. — *wiřot* (abs.) Gn. *wizot* Ist. *wizit* (m.) Bd. Tr. — *wisle* ötven; fünfzig Gn. Bd. *wizle* (m.) *wizlu* (m.) *wislu* (m.) Bd. — *wizemise*, *wizemiše*, *wizitise*, *wizimša* (m.) *wizimše* (m.) ötödik; fünfte Bd. — *wič-or* fünf-kopekenstück Pu. 39. *wzur* M. 55.

wit erőszakkal; mit gewalt, gewaltsam Ringw. *witeš* id. Zag. 33. Máté 5, 41. *biteš* Ist. 72.

wita: *tumer wořtet tul wita* a tölgyesen keresztül a szél fú; der wind weht durch den eichenwald Pu. 37. *kuer wořtet jür, lum wita* eső, hó járja át a nyírest; der regen, schnee schlägt durch den birkenwald ibid. — cs. *wit-* t. *üt-*.

witá (cs.) istálló, ól; stall Bd. Tr. *witá* (m.) Bd.

witnem kér, imádkozik; bitten, beten Gn. 55. *witneze* док-ладчикъ изъ числа мелкихъ боговъ Tr. — t. *üten-*.

withálal-: *withálal-withálal kaina* fortwährend antreibend (? sic.) fahren wir P. 58. — cf. *wita*.

wižatka (r.) megvesztegetés; geschenk zur bestechung (взят-ка) Gn.

wo . . . *wě* . . . v. *we* . . . *wi* . . . *wo* . . . *wu* . . .

wocmatém csipog; zwitschern Gn. 57.

wöcközemd- vékonyít; verdünnen M. 80. — cf. *wickož*.

1. *wějákš* font, rőf; pfund, elle Tr.

2. *wějákš* gerades holz, tauglich zu kienspänen Tr. — cf. *wijákš*.

wor elrepül; wegfliegen P. 27.

wořa (m.) nemzetség, származás; geschlecht, herkunft Tr. — cf. cs. *wur* samen.

worcéán (m.) szép; schön, hübsch; красивый Tr.

worék: *kaštá w.* rúd, pózna; stange P. 27. — cf. *kaštá* 1.

worém belső, kebel; нѣдро Tr. — cf. cs. *woron* — t. *urintin* insgeheim Bál. *urun* heimlich Radl.

woręške gömbölyü; rund Gn.

worloč pautz (onomat.) Gn. 1.

worlok (cs.) mag; same Zol. *wurlök* id. Tr. — cs. *wur* cf. *urlok*.

worwoká hengeralakú; cylindrisch, walzenförmig Tr.

wose sovány; mager Tr.

woswurak (r.) összes; alle insgesamt Ocs. 43.

wladika (r. m.) fejedelem; fürst Bd.

wlast (r. m.) hatalom; macht Bd.

wlec, *wnem* v. *wilec*, *winem*.

- wo* . . . v. *wa* . . . *wu* . . .
woč: *wočan* farkú; schwanzig G. 59. — r. *хвостъ*.
wočiná (r. m.) ország, vidék, haza; land, gegend, heimat Bd.
wotčíná ibid.
wočok öl, mérték; klafter, mass M. 56. *wočik* Tr.
wočko (r.) sajtár, bödön; zuber P. 56. Ocs. 90. Tr. Gn. *wočka*
 Bk 14. *w. üzgar* konyhaszerek; küchengerät Bd.
wočma lefekvés; das sich niederlegen Ks. 31. *wacma* Km. 42.
wočmo leesés; das niederfallen Pn. 11. — v. *wozam*.
wočmalt- csipog; zwitschern Pu. 38.
woco reves, korhadt; maserig (holz) Tr.
wočšaš járandó; was jemandem gebürt (zufällt) (*tar* der lohn)
 Zag. 46. — *wočšaštok járandóság*; der gebührende (zufallende) an-
 teil Ist. 233. v. *wozam*.
wodo pütüránge denevér; fledermaus NyK. 6, 204. — cf. *wada*.
woer vad; wild — *woerlan-* menschenscheu werden; *дичать*
 — *woerlandar-* caus. Tr. (< r. бои, боець?)
wojinča (= *dene*) vele, szerint; mit, gemäss: *jumon küštömö*
w. gottes befehl gemäss Ocs. 41. *wojnča* id. 118. — ? cf. *wojna*.
wojna (r.) had; heer Uf. 96.
wokolmaš, wokolmuš szégyenérzet; schamgefühl Bk. 50.
wokšom dér; reif G. 53. [baum] Bd.
woktam megnyes, lehámoz; beschneiden, abschälen (einen
wokten (*woktena*) mellette el, hosszában; neben, entlang
 Bd. Tr. rajta; an Pu. 28. *woktenák* P. 11. *возлѣ, подлѣ, около* Tr.
wol (cs.) kis teknő; trog Gn. Bd. válú; rinne Bd. — *wal* (m.)
 Bd. *wolo* jászol; krippe Ist. 185.
wolém leszáll, leereszkedik; sich herablassen, herabsteigen
 Gn. Bd. Tr. *woledem* fr. Bd. — *walem* (m.) id. Bd. lenyugszik (a
 nap); (die sonne) geht unter M. 50. *wolen-kajem* elmerül; unter-
 sinken Ist. 221. *woltem* leszállit; herablassen Bk. 108. Ist. 288. Tr.
woldem, waltam (m.) Bd. *widen w.* levezet; hinabführen, *šupšon w.*
 lehúz; hinabziehen — *wolokt-* levetet; hinabnehmen lassen Ist.
 287. — *wolaldén wojžes* leesik; fällt hinab G. 44. *wolen-wožes*
 id. Tr.
wola (r.) akarat, szabadság; (freier) wille, freiheit Gn. Bd. —
 tágas; geräumig M. 73.
wolak (cs.) válú; rinne Pn. 40. Gn. 71. Tr. — cf. *wol*.
wolgaltam (*wolgaldam* Bd. *wolgoltam* Tr.) világit; leuchten
 G. 50. Tr. fénylik; glänzen Bd. Gn. villámlik; blitzen Bd. világos
 lesz; licht, hell werden Gn. — *walgaltam* id. M. 81. — *wolgalde-*
dem fr. Bd. — *wolgaltarem* megvilágit; erhellen Gn. *wolgoltarém*
 id. Tr. *wolgaldará* villámlik; es blizt Bd. *wolgončá* id. Tr.
wolgáltmo napfény; tageslicht P. 27. *wolgaltmo* hajnal; däm-
 merung, tagesanbruch Ist. 33. *wolgaltšas* id. Ist. 289.

wolgénžo villám; blitz P. 19. — *wolgenže* Gn. 58. — *wolgunžo, walganžä* (m.) *wálganca* (m.) Bd. *walgänzšš* M. 49. *wolgonžo* NyK. 6, 194. *wolgončo* id. Tr. — *kukšo w.* wetterleuchten Tr. *w.-kugo-jumo, w.-kugo-pujrošo* gottheiten des blitzes Tr.

wolgođo világos; hell, leuchtend Gn. 50. *wolgođo* id. Tr. hell, glänzend Bd. világosság; licht G. 50. — *keče w.* napfény; sommer-schein Bk. 49. *wolgođolok világosság*; helligkeit G. 56.

wolgožam hajnalodik; es tagt Tr. *wolgožšam* id. ibid. — *wolgožam* id. Bd. *wolgožšas hajnal*; dämmerung, tagesanbruch Car. 38.

wolgodemam megvilágosul, fényesedik; hell, glänzend werden — *wolgodemdem* caus. Bd.

wolžwo (r.) böls, jós; weiser, wahrsager Máté 2. 1. Ist. 188.

wolok (cs.) jószág, marha; vieh Gn. 35. — *woluk* Bd. *wolek* (m.) Bd. *wolik* Ocs. 10. Tr. Bk. 48. (m.) Bd. id. — *w.-šočon-kugo-jumo* oder *kugo-pujrošo* oder *awá, w.-sayče, w. kaznačej, w.-serlağošé* vieherhaltende gottheiten Tr.

wolós (r.) község; kommune Gn. — *wolosnoj* praefect einer *wolós* Bd.

wolnaj (r. m.) szabad; frei Bd.

wondo szál; stiel, stengel Gn. id. bot; stecken Bd. Tr. bokor; strauch Tr. *panda* (m.) Bd. *wondo* P. 47. *toja-w.* bot; stab Gn. *äy-galtos pánda* (m.) id. Bd. *tul-w.* pizskafa; feuerkrücke Gn. *šuar-w.* mozsár; stössel Gn. Bd. *kugo-wuj wondo* weberwalze Bd. *löcka-panda* (m.) tüskebokor; dornbusch Bd.

wonžem vizen átkel; über ein wasser gehen od. waten Gn. — *wonžem, wanžem* (m.) Bd. *wončem* Tr. über etwas hinübergehen — *wonžoktarém* hinübertragen Ocs. 64. über ein wasser hinübergehen lassen Tr. — *wonžuktarém* Bd.

wónžo átkelés; überfurt P. 21. *wončák gázló*; furt Tr. *wánžak* id. NyK. 6, 213.

wopš méhkas egy faüregben; in einen wachsenden baum ausgehöler bienenstock Gn. Tr. *w.-mora* id. G. 59. *w.-kandra* ein strick, vermittelst dessen man zum bienenstock klettert Tr.

wor tolvaj; dieb P. 22. Gn. Tr. — cs. *wuru* r. воръ.

wor-piro farkas; wolf Ist. 211. — cf. cs. *wurum-žüre* id. (eig. lang-schwanz.)

worotá (m. r.) kapu; thor Bd.

worwanže, worwanže árnykép; schattenbild Gn.

wosko (m.) v. nüske id. Tr.

wošt keresztül, át; durch (passim) *wašt* (m.) Bd. Km. *waštak* (m.) Tr. *woštak* kezdettől fogva; von anfang an Zag. 26. — *jüt w.* die ganze nacht P. 11. — *w.-ončomo tükör*; spiegel Tr. *wašt-kajša átlátszó*; durchsichtig Bd. *waš kajšo* id. M. 65. *wašt tumeëndemä* klar gelehrt Km. 23.

- woštarem* v. *wonžoktarém* id. Bd. Tr. — *waštem* (m.) id. Bd. *woštareš* eleibe, ellen; entgegen, gegen Gn.
- woštolum* nevet; (laut) lachen Gn. P. 3. Tr. Ocs. 12. *woštolum* Ist. *woštulam*, *waštalam* (m.) Bd. id. *waštölam* M. 80. — *woštoltém* megneveltet; lachen machen Tr. *woštuldem*, *woštuldolam* fr. Bd. — cf. t. *ezai* lácheln Radl.
- woštolmás* nevetés; das lachen Tr. *woštulmaš* Bd.
- woštuldos* nevetség; lächerliches Bd.
- woštor* vessző; ruthe, gerte Gn. reis P. 24. *woštor*, *wáštor*, *maštar* (m.) *wašter* (m.) Bd. — *šter-w.* fürdőseprő; badebesen Tr. — cf. *üšter-w.*, *kertni w. drat* M. 64.
- wot* feszes kötél; gespannter strick, *eyeremše w.* garn (nicht gewebe) der spinne Gn. — *wod egeremše* pókháló; spinnengewová gödör; grube Tr. [webe Bd.]
- wowoš* P. 26. v. *wopš*, *wowoš-kerém* P. 25. v. *wopš-kandra*, *wowošan pušéygo* ein baum mit einem bienenstock P. 25.
- wowsek* (r.) teljesen, általában; ganz und gar, im allgemeinen Tr.
- wozam* esik, lefekszik; fallen, sich legen Bd. Ist. *wazam* (m.) Bd. — *wožam*, *wožám* niederfallen, sich niederlegen, haften, anschlagen; gerathen, kommen Gn. — *wožam* gelingen, von statten gehen; *лажyсь*, *woleń-wožám* niederfallen Tr. — *wožám* sich niederlegen Ocs. 23. — *woč* (pers. 3.) er legt sich nieder P. 3. *wočšo* (prt.) P. 30. *wočde* lefektivés nélkül; ohne sich niederzulegen Uf. 23. Car. 22. — *taržom monaro wozesh telanda puem* den lohn, der dir gebührt, gebe ich dir Ist. 230. *wozedem* fr. *wazalam* (m.) mom. — *wazaktem* (m.) *wazektem* (m.) ejt, helyez; fallen lassen, stellen Bd. — *keca wazalma napnyugot*; sonnenuntergang Bd.
- wožém* ír; schreiben Bd. Tr. Ist. Tb. *wožém* Ocs. *wožaldam* pass. Bd. — *wožén koltomó* levél brief Tb. 168. *wožomás* id. ibid. 248. *ojaš wozomo tūš* festmény; malerei (bild) Zag. 11.
- wožák*, *wožak* (cs.) tűzhely; herd Gn. 17. *wožak* Tr. id. *wozak* id. kályha eleje; platz vor dem ofen *wacák* (m.) Bd. — *wozaka* kályha; ofen P. 51. — cs. *wočaz* t. *učak*.
- wož* gyökér, ág, fog; wurzel Gn. Bd. *korno w.* keresztút; wagscheide Gn. Bd. *wožon* ágas, kétágú; zweizinkig Bd. — *waž* (m.) id. Bd.
- wožolám* szégyenli magát; sich schämen Tr. — *wožolám* Ist. Ocs. *wožlám* Gn. *wožlám* Bd. *wazlam* (m.) *wazalam* (m.) Bd. *wazolám* M. 80. id. — *wožoltarém* megszügyenít; beschämen Tr. Ocs. 70. *wožoltarém*, *wažaltarém* (m.) id. Bd. *wožolt-* szomorkodik, levert; niedergeschlagen sein; *унывать* Tr. — *wažölšö* szégyenlős; schamhaft M. 74. *wožulšan* id. Bd. *wažöltömö* szemtelen; frech M. 74. *wožuldomo* Bd. *wožoldemo* Bk. 68. id. *wožuldók* szégyen nélkül; ohne scham Bd. — cf. t. *iza* scham Radl.

woźolmás szégyenkedés, szemérmesteskedés; scham, blödigkeit Tr. szeméremtest; schamteile Ocs. 15. Ist. 20. *woźolmas* lelkiismeret; gewissen NyK. 3, 149. — *w. paša* schändliche that Ist. 37. *w. šomák* unsauberes, ungeziemendes wort Bk. 59.

woźlanem gyökerezik; wurzeln — *wažangam* (m.) id. *wažanektem* (m.) meggyökereztet; wurzeln lassen Bd.

wr-gečē, wrgeňej v. wūr . . .

wüē, wiē (= *wüt*) folyó; fluss G. 58. *os w.* der fluss Bje-laja Gn.

wučem vár; warten Gn. Tr. Bd. kiván; wünschen Bd. *wočem* (ny.) W. 23. *wožem* (m.) *wužem* (m.) Bd. — *wučedók* váratlan; unerwartet Bd. *wučedómo godomak* unerwartet, plötzlich (adv.) Bk. 66. — *wučomés nálam* hitelbe vesz; auf borg nehmen, *wučomés puém* auf borg geben, leihen Tr. *wučas puém* kölcsön ad; leihen Zag. 23.

wüčekem vállát veregeti; auf die schulter klopfen Bd. simogat; streicheln G. 57. — *wüčeken* örvendő; euch freuend G. 55.

wüčō rovátká; kerbe Gn. Bd. *pikš-w.* nyíl-rovátká; pfeilkerbe Bd. — *wüčū* czélgomb a fegyveren; fliege an der flinte Tr.

1. *wüđēm* vet; säen Gn. 42. Bd. — *szór*; streuen Gn. — *wüđēm* säen Tr. Ocs. 9. — cf. *üdem*.

2. *wüđēm* vezet; leiten, führen Gn. — *wäđēm* Bk. 18. *wöđēm* Ocs. 122. *widēm* Bd. Tr.

wüđayem vizessé, nedvessé lesz; nass, feucht werden — *wüđuzgém* id. Tr.

wüđolam begöngyöl, föltekér; wickeln Gn. *wüđelam, wüđöläs* M. 81. *wüđolam* (m.) id. *wüđedelam* fr. Bd. *wüđöläm* einwickeln Ist. 185. *wüđul-* id. Ist. 29. *wüđüläm* Tr. betakar, bepólyáz; einhüllen, *wüđülältäm* pass. Tr. — *wüđülen olaš* hadarva beszél; schnell reden, schnappern Bd.

wüđnaleš vizessé lesz, megvizesedik; feucht werden P. 50.

wüđülká tekeres, nyaláb; rolle, ein stück; *свертокъ, штука материя* Tr. — cf. *wüđolam*.

wuğal hangutánzó, a mint valaki a vízbe megy; onomat. wenn man ins wasser geht G. 27.

wuj fej, vég; kopf, gipfel (passim) kalász; ähre Gn. Tr. Bk. 40. — *ške wujšto dene ožen ulut* sprachen für sich Máté 9, 3. *jeŷ wujes ik kuwsinom puen* fejenként egy korsót adott; jedem einzelnen gab er einen krug Ocs. 68. *kudo wueš* házanként; von haus zu haus Ocs. 45. — *wujan* fejes Bd. *šörtňō wujan ši šörģas* ein silberner ring mit goldener fassung G. 73. — *wujgok, wojge, wojgen* minden; alles Gn. *wüjge* id. Uf. 59. *wujgók* egészen, mindenestül; gänzlich Bd. *wujgeak* teljesen; völlig, gänzlich Zag. 63. — Össz. *w.-šepěl* nacken, genick, *w.-koprák* agy; schädel, *w.-korka* (m.) id., *w.-török* agyvelő; gehirn, *w.-p'ordēm* fejtető; spitze des kopfes, w.-

sawortoš szarufa; dachsparren (*papká* m.) — *wuj-dene ojla* im fieber phantasieren, *w. ümbäl-kugo jumo* (*kugo-pujrošo*) beschützer des kopfes Tr.

wijaš szerény, szelíd; bescheiden, mild NyK. 6, 213. — cf. *wijaš*.

wujém ož nyakszirt, agy; nacken, schädel Tr.

wuŋgorka halottak emlékünnepe; gedenkfeier für die todten — *w. čüktaš* eine solche feier halten Bd.

wujlok főnök; vorgesetzter Ocs. 94. *wulik* id. Tr. *wujluk, wulik* (m.) gubernator, fürst Bd.

wujstok (m.) a fej alja; der untere teil des kopfes; внизъ головою Tr.

wujšanem (= *wujš-šanem*) gondolkodik; denken Bd.

wujžr ár; pfrieme M. 29. *wujžor* id. Tr. — cf. *wöröz*.

wül (m.), *wil* (m.) Bd. v. *wal* id.

wula (r.) méhkas; bienenstock Tr.

wulača: *olača-wulača* tarka; bunt P. 58. — cf. *ola* 2.

wuldurcán fürj; wachtel Tr.

wulén megsárgult; wurde gelb Tr.

wulno ólom, ón; blei, zinn Gn. *wulno* Pn 34. M. 64. *wulne* P.

15. *wolne* Bd. Tr. *wulna* (m.) Bd. *wolno* Tr. — *w. šor* свинець Tr. *oš-w* олово Tr.

1. *wülö* kancaza; stute Gn. P. — *wülö, wlä* (m.) Bd. *wüle* Bk.

18. *wülü* Tr. *wölö* M. 33.

2. *wülö* szijács; splint Gn.

1. *wüma* (t.) segítség; hülfe Gn. *wümā* id. Tr.

2. *wüma* = *üm'a*: *wümam pu* adj egy csókot; gieb einen kuss! Gn.

wundo: *jol-w. sark*; ferse; *ši w. kazna* geldkasten mit silbernem boden (? sic) Gn. — *ši w. pénz*; geld G. 55. — cf. *pundo*.

wür, wüř vér; blut Gn. — *wür, wir* (m.) Bd. *wüř, wir* (m.) Tr. *wür* Bk. *wür* Uf. Car. *wör* M. 6. — *w. korno ér*; ader Bd. *w.-šeř* puls Tr. — *wür-geče* szerda; mittwoch Bd. — *wir-geže* m. *würkečo* Bk. 34. *wrgečo* M. 52. id. — *würän véres*; blutig Bd.

würáy (cs.) kötél; strick Pu. 23. *würáy* bindschnur, bindstrick Tr. *würáy* wurfschlinge, spannstreck Gn. — *würan, würen, wiren* (m.) Zol. — cs. *wiren*.

würangam megvéresedik; blutig werden — *würangdem* caus. Bd.

würdá- nyél; stiel P. 21. *wurtó* id. Bd. *wurt* weberschaft Gn. *wurt-toja* id. G. 31. — *wurtaš* nyélnek faragott fa; zum stiel geschnittzes holz Bd.

wurgem ruha; gewand, kleider P. 7. Bd. Gn. Bk. 14. *worgem* M. 15. *worugem* Bd. — *w.-pac* saum des kleides M. 15. *w. körgö* kleiderfutter ibid.

würgeñe réz; kupfer Gn. Bd. — *wörgeñö* M. 64. *wirgeñe* (m.) *wergeña* (m.) Bd. *würgeñe* Tr. Ist. Ocs. id. — *w. oksá* kupfergeld Tr. — cf. cs. *pogor t. bakir*.

würgenzök (t.) fátyol; schleier P. 52. — t. *börkäuü* decke *börkän-* sich bedecken.

wurgo Gn. *wurgo* P. 6. *kit w. kar*; arm. Gn. *jol w. lábszár*; beim Gn. *jol w. id. P. 6. šudö wurgö* stengel M. 46. *towar w. axen-* stiel Gn. 3. — *wurgan*: *kužo w. hosszúlábú*; langbeinig Gn. 60. — cf. *porló* (cs. *wuraz, wuragon t. uzak?*)

wurgumná jobb oldal; rechte seite Tr. *wurgumlá* id. Km. 5. *wuroś, wurs* aczél; stahl G. 56. — *wurás* Gn. *wurus* Tr. *w.-* *kürtñö* Gn. 77. id. — *wulno-wursan* aus blei-stahl Pu. 35.

wurk interj. von hüpfender bewegung Gn. 20.

würlém bevérez; mit blut beschmieren Ocs. 27. *földagad viz-* *körságtól*; aufschwellen von wassersucht — *elájúl*; in ohnmacht fallen Tr.

würlänge czinege; meise, parus Bd. *wurlänge* Tr. *wörlänge* M. 41. — cf. *murlänge*.

wursem (cs.) szíd; schelten Gn. *wursem* Zol. Bd. Ocs. 70. *wursen* haragosan; zornig Ist. 98. *worsem* (m.) Bd. *worsem* (ny.) W. 23. — *wursedem* háborúskodik; krieg führen Bd. *wursedelam* fr. Bd. *wursedalam* Bk. 45. (m.) Bd. *wursedelam* (m.) veszekedni; zanken Bd. — cs. *wurś*.

wursu cs. háború; krieg Ks. 58. *wursa* Km. 86. *wurso* Bd. *wurs* Ist. 96. *wurś* Uf. 71. j. id. — *wursa* (m.) veszekedés, hada- *kozás*; zank, streit, krieg Bd. — cs. *wurś*.

wurt, wurtas v. *wurđá* — *wurt* die netze am weberstuhl (an die stapfen angebunden, welche mit den füßen getreten werden) Bd.

wurt-wart tüstént; unverzüglich; немедленно Tr.

1. *wurzálam* letelepedik; sich niederlassen Gn. 55. *keče wur-* *zálmé* napnyugot; westen Gn. *wurzáltarem* (sich?) sesshaft machen Gn. hinpflanzen G. 59.

2. *wurzálam* = *purzálam* nyom, facsar; pressen Gn.

würzó fali fecske; mauerschwalbe; ласточка-касатка Tr. — *würzümö* *kaik* id. *ibid*.

würž ár; able, pfrieme Gn. *würüž* жегало Tr. *würüž* NyK. 6, 195.

wuskemtém kiherél; castrieren Tr. *wuskemđém, wuskemdelám* Bd. — cf. *muskuntém*.

wuško herélt (ló, ökör); kastriert (ochs, waltach) Gn. *wusko* Bd.

wussa böség; fülle Pu. 17.

wuš (cs.) illat; geruch, duft *salma wuš a serpenyő* illata; duft der bratpfanne G. 55. — v. *puś*.

wüt Gn. P. Bd. *wüđ* Uf. Car. *wüđ* Tr. Tb. *wüđ* G. 27. *wöd* M.

24. *wez, wit* (m.) Bd. *wid* (m.) Bd. M. 19. víz; wasser — Össz. *w.-oŕo* кругъ на водѣ Tr. hullám; welle Tb. 219. *w. tolkon* id. *ibid.* *w.-wal* id. Tb. 247. *w.-wom* id. *ibid.* *w.-uálmo* vízözön; sintflut Tb. 46. *w. nálmáš* (m.) id. Bd. *w.-nalmaš* überschwemmung Bd. *w.-nálon* id. Tr. *šinža-w.* könny; thräne Gn. Bd. — *w.-wara-šodor* oriongestirn; *coзвѣздіе петровъ крестъ, w.p'ortem* örvény; wasserstrudel, *w.-tele* schnepfe, *w.-otozá* tyúkszem; hühnerauge, *w.-türaka* ufer, *w.-šar, w.-ŕno* haarwurm, *w.-korem* meder, flussbett, *w.-šör, w.-jěgoř* wassersucht — *w.-on-kugo-jumo, w.-pujrošo, w.-awá* wassergottheiten Tr.

wut-wut lautliche nachahmung des windes Gn.

wütá istálló; stall P. 18. — v. *wita*.

wütel szalonka; schnepfe Pu. 42. *wütele* (k.) W. 31. — v. *wüt*.

wuwer (cs.) gonosz szellem; böser geist (beim menschen) Gn.

waraš-w. der böse geier P. 58. — meteorstein, welcher nahe zum zuschauer herabfällt und von zauberern für einen drachen gehalten wird Tr. — cf. *uwer*.

wuzil: *šorok-wuzil muroŕ muren ilen* (*molitwa-wlakom muren*) — siralmas gyász dalt énekelt; er sang ein trauriges klagelied Ocs. 110.

wužuk: *čola úur wužuk lin potenot* merő vér lettek; sie wurden ganz voller blut Ocs. 92. — ? cf. t. *ožok* feuchtigkeit, nässe.

wužalém elad; verkaufen Tr. *wžalém* M. 19. — *wžalem kašě* kereskedő; kaufmann M. 10.

wžátka (r. m.) nyereség; gewinnst Bd.

Z

zāj v. *izāj, ožāj* Bd. Tr.

zakon (r.) törvény; gesetz Gn. Bk. 42. (m.) Bd. *zakonnik* (m.) törvénytudó; jurist Bd.

zamon, zamánrak (t.) gyorsan; schnell G. 4.

zapás (m. r.) eleség, készlet; verrat Bd.

zapowed (r. m.) parancs: befehl Bd. Bk. 53.

zar, zara (m.): *mazar, mazara* mennyi; wie viel Bd. — cf. *nare*.

zara (r.) hajnal; morgenröthe Gn.

zarčene v. *wacene* id. Tr.

zautřená (r.) reggeli mise; frühmesse Bk. 58.

zawet (r.) szerződés, szövetség; vertrag Gn. Bd.

zawetnan (r.): z. *čučěš* es verursacht neid oder ärger Gn. 27.

zawot (r.) mŕhely; werkhaus Pu. 34.

zdorowajtem (r.) üdvözöl; grüssen Gn. *zdorowitlem, zdrawlajem* (m.) id. Bd.

zerla méreg; gift Tr.

złod'ej (r. m.) gonosztevő; bösewicht Bd.
zülükt-, züz- hámoz; schälen; лущить Tr. — cf. *sügzem* id.
zw'er (r.) vadállat; wildes thier Uf. 11. Car. 10. Ist. 155.

Ocs. 109.

Ž

1. *žalajem* (r.) kíván; wünschen Gn.
 2. *žalajem* (r.) sajnál, bedauern Bd. *žalaém* Tr. *žäläém* Km.
 42. *žalajnem* Bk. 37. — *žängém žäläjšë* kegyes; mild U. 78.
žalga kék; blau; сини Tr. — cf. *žarge*.
žalkalem, žaledem v. *užalem* Bd.
žalwaña (r.) fizetés; gehalt Gn. *žalowanja* zsold; sold Bd.
žap idő; zeit Gn. 58. Tr. Pu. 40. jahreszeit Bk. 34. *ik žapoštak* egy pillanat alatt; in einer secunde Bk. 46. — cf. t. *čak* zeit cs. *čoy*.
žapaš utraváló; reisekost Gn.
 1. *žaplem* (cs.) tisztel, becsül; ehren Gn, Uf. 23. Car. 22. Ist. 135. Tr. — cf. *čaplem* — *žeplem* id. Tr. Bd. — cf. *ežaplem*.
 2. *žaplem* (a.) számot ad; rechenschaft geben Bd. Bk. 43.
žeplem (m.) id. Bd.
žará (r.) hajnalpir; morgenröthe Bd. *žora* (m.) Bd. *žärä, žera* id. Tr.
žarga zöld; grün Bd. *žarge* Tr. *žargo* M. 24. v. *užar, užarge*.
žaritlem (r.) süt; braten Gn.
žawa (cs. r.) béka; frosch Gn. Tr.
-že (r.) ugyan, pedig; aber, dagegen — *ža* (r.) Bd.
žep (cs.) tisztelet; ehre Km. 47. — cf. *čap* — számadás; rechenschaft Bd. *žepä* состояние Tr. — cf. *ežep*.
žertva (r.) áldozat; opfer Bk. 85. Ocs. 18. Ist. 23.
žertwennika (r.) oltár; opferaltar Ocs. 51.
žga v. *užga*.
žgar, žgär v. *üžgar*.
žogol ofengabel; ухватъ Tr.
žom: *žom žom ožár* — teljesen világos; ganz hell P. 26.
žwata (r.) szerszám; geräthschaft Gn. 58. ruhák; kleider G.
 5. 22. ágy; bett G. 45. ágynemű; bettzeug Gn. — r. живота.

Genetz Arvid gyűjtésének felhasználásával szerkesztette

SZILASI MÓRICZ.